Η Γλώσσα μας 5

Η Γλώσσα μας 5

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ
ΣΧΟΛΗ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΑΓΩΓΗΣ
ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ
ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΔΙΑΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΩΝ
ΚΑΙ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ (Ε.ΔΙΑ.Μ.ΜΕ.)

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ «ΕΛΛΗΝΟΓΛΩΣΣΗ ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΑ ΚΑΙ ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑ ΔΙΑΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΣΤΗ ΔΙΑΣΠΟΡΑ»

Το Πρόγραμμα «Ελληνόγλωσση Πρωτοβάθμια και Δευτεροβάθμια Διαπολιτισμική Εκπαίδευση στη Διασπορά» χρηματοδοτήθηκε
από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο)
και από Εθνικούς πόρους, στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος Εκπαίδευσης και Δια Βίου Μάθησης,
και υλοποιήθηκε από το «Εργαστήριο Διαπολιτισμικών και Μεταναστευτικών Μελετών» του Πανεπιστημίου Κρήτης.
Για την παραγωγή του διδακτικού υλικού που περιέχεται στο παρόν τεύχος εργάστηκαν τα παρακάτω πρόσωπα:

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΕΡΓΟΥ
Χατζηδάκη Ασπασία

ΥΠΟΕΡΓΟ 3-ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟΥ-ΒΟΗΘΗΤΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ ΓΙΑ ΤΑ ΣΧΟΛΕΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΜΕΙΟΝΟΤΗΤΑΣ ΤΗΣ ΑΛΒΑΝΙΑΣ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ
Γεώργιος Δ. Καψάλης
Καθηγητής Παιδαγωγικού Τμήματος Δ.Ε. Πανεπιστημίου Ιωαννίνων

ΣΥΓΓΡΑΦΗ
Γουλής Δημήτριος
Γρόσδος Σταύρος
Ντάγιου Ευγενία
Παπαδοπούλου Σμαράγδα

ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΚΕΙΜΕΝΟΥ
Γεώργιος Δ. Καψάλης

ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΣ-ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΣΥΓΓΡΑΦΗΣ
Μπάης Κωνσταντίνος
Μπουκουβάλα Βιβή
Παππάς Παντελής
Παπαγιαννόπουλος Δημήτριος
Φάκος Γεώργιος

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΣΗ - ΕΚΔΟΤΙΚΗ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ
Γκοντού Ελένη
Κέλλης Αντώνιος

©Υπουργείο Παιδείας & Θρησκευμάτων
Πανεπιστήμιο Κρήτης
Σχολή Επιστημών Αγωγής
Παιδαγωγικό Τμήμα Δ.Ε.
Εργαστήριο Διαπολιτισμικών
και Μεταναστευτικών Μελετών (Ε.ΔΙΑ.Μ.ΜΕ.)
Πανεπιστημιούπολη Ρεθύμνου
741 00 Ρέθυμνο
Τηλέφωνο: 28310-77635, 77605
Fax: 28310- 77636
e-mail: ediamme@edc.uoc.gr
www.uoc.gr/diaspora
www.ediamme.edc.uoc.gr

- Συνεργασία με το:
Παιδαγωγικό Τμήμα Δ.Ε.
Πανεπιστημίου Ιωαννίνων
Πανεπιστημιούπολη
Τ.Κ.: 45100 Ιωάννινα
Τηλ.: 26510 05690

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

ΕΣΠΑ 2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Περιεχόμενα

1. Πρώτη μέρα στο Σχολείο 14
2. Οικογένεια 20
3. Χρώματα και συναισθήματα 32
4. Ταξίδια, και άλλα ταξίδια ! 46
5. Το παιχνίδι 64
6. Ο Μαρίνος, ο κλόουν και οι χρυσές σερπαντίνες 78
7. ... Και καλή μας όρεξη ! 94
8. Θρησκευτική παράδοση 108

Πρώτη μέρα στο Σχολείο

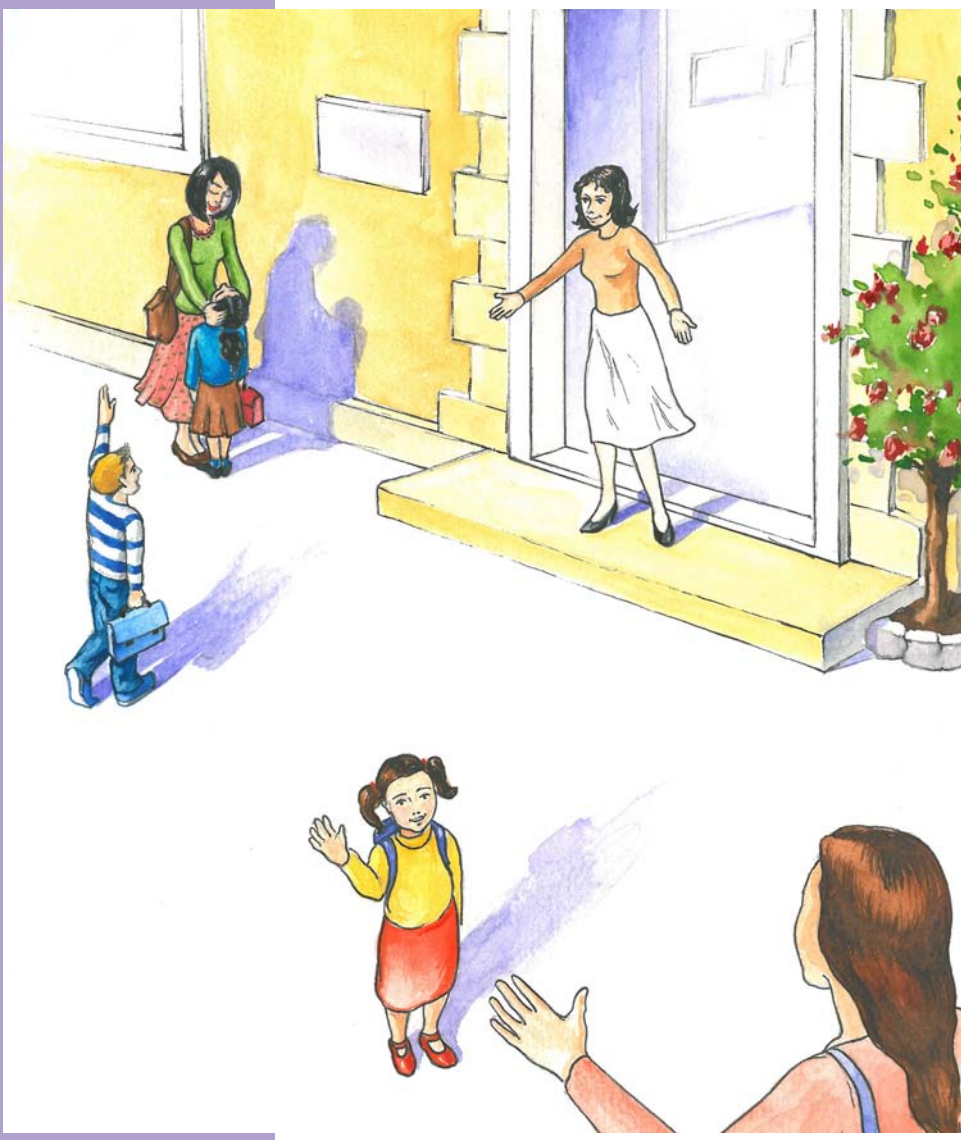

Η ιστορία της Αριόλας

Η ιστορία του Βύρωνα

Η ιστορία του Μίλτου, της Ελένης και του Λώλου

Η δική μου Ιστορία

Η ιστορία της Αριόλας

Είναι αλήθεια! Οι διακοπές τελείωσαν και μαζί τελείωσαν όλα όσα ήξερα μέχρι τώρα. Τώρα θα πηγαίνω σε ένα καινούριο σχολείο, θα έχω καινούριο δάσκαλο, ίσως και δασκάλα. Δεν θα ξέρω κανέναν στην αρχή. Πάνε μόλις λίγες βδομάδες που μετακομίσαμε σε αυτή την πόλη της Αλβανίας και δεν ξέρω κανένα παιδί. Άραγε θα βρω καινούριους φίλους; Μήπως τα παιδιά της τάξης αποφεύγουν να με κάνουν παρέα; Οι γονείς μου είναι οικονομικοί μετανάστες. Εγώ δεν ξέρω πολύ καλά τι είναι αυτό, αλλά σίγουρα είναι ο λόγος που μετακομίσαμε σε αυτή την καινούρια χώρα. Μου αρέσει όταν μου αγοράζουν καινούρια παπούτσια, αλλά να σε πηγαίνουν σε μια καινούρια χώρα! Αυτό είναι λίγο τρομακτικό και πολύ ενδιαφέρον μαζί. Όλα μου φαίνονται αλλιώτικα εδώ, διαφορετικά. Ίσως κι εγώ να είμαι διαφορετική στα μάτια των συμμαθητών μου. Για να δούμε, λοιπόν, τι θα γίνει...

Κείμενο της συγγραφικής ομάδας

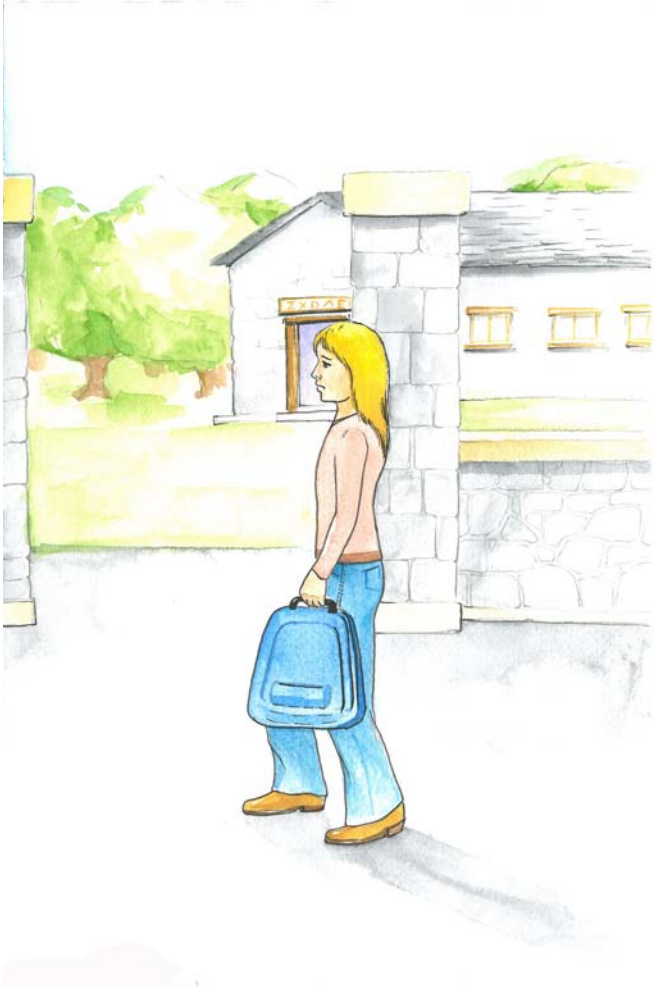

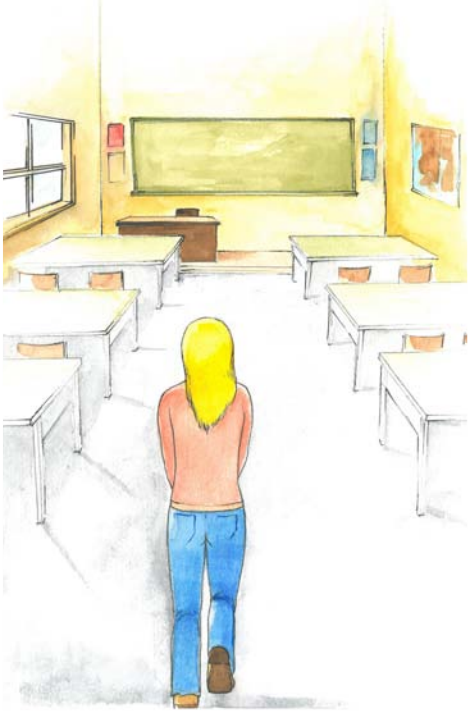

Ξεκλειδώνουμε το κείμενο

Ελάτε στη θέση της Αριόλας και ξεκλειδώστε μαζί της την ιστορία της:

1. Χωριστείτε σε τρεις ομάδες στην τάξη. Κάθε ομάδα θα παίξει τους ακόλουθους ρόλους:

Η **πρώτη** ομάδα θα είναι η Αριόλα που έρχεται πρώτη μέρα στην τάξη σας.

Η **δεύτερη** ομάδα θα είναι οι συμμαθητές και συμμαθήτριες της Αριόλας που, μόλις τη βλέπουν, την αποδέχονται και κάνουν πράγματα, για να την πλησιάσουν και να κάνουν παρέα μαζί της.

Η **τρίτη** ομάδα θα είναι αυτή που δεν βλέπει με καλό μάτι τη διαφορετική καινούρια συμμαθήτρια και της φέρεται εχθρικά και αφιλόξενα.

2. Κάθε ομάδα σημειώνει τι σκέφτεται, τι αισθάνεται, τι λόγια θα πει.

Η **πρώτη** ομάδα καταγράφει τις σκέψεις του κοριτσιού που έρχεται στο σχολείο και είναι η «ξένη».

Η **δεύτερη** ομάδα τι σκέφτεται να κάνει για να αισθανθεί καλά η Αριόλα, να μη φοβάται, (την προσκαλεί σε ένα παιχνίδι ή σε συνάντηση μετά το σχολείο, ένα δώρο, κ.λπ.).

Η **τρίτη** ομάδα είναι καχύποπτη, επιφυλακτική και ίσως σχολιάζει ό,τι διαφορετικό έχει πάνω της η καινούρια μαθήτρια.

3. Συζητήστε σε κάθε ομάδα πώς φάνηκαν τα λόγια της άλλης ομάδας. Αλλάξτε ρόλους και ξαναπαίξτε το παιχνίδι, βάζοντας τώρα στη θέση της Αριόλας τον Γιάννη, που ήρθε πρόσφατα από την Ελλάδα. Τώρα η ομάδα Α θα γίνει ομάδα Γ, η ομάδα Β θα γίνει Γ και η Γ ομάδα θα γίνει Α.

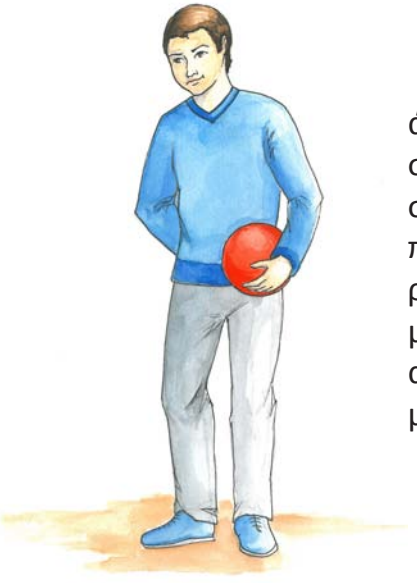

4. Συζητήστε τι άλλαξε, αν άλλαξε κάτι, στον τρόπο που σκέφτεστε για τους καινούριους συμμαθητές σας. Να θυμάστε πως ποτέ κανείς δεν ξέρει πότε οι ρόλοι μπορούν να αλλάζουν˙ όχι μόνο στα παιχνίδια του βιβλίου αυτού, αλλά και στην πραγματική μας ζωή.

Η ιστορία του Βύρωνα

Ο Βύρωνας πηγαίνει στην Πέμπτη τάξη. Ωραία πέρασε το καλοκαίρι, αλλά τώρα τελειώσανε τα ψέματα. Αρχίζει το σχολείο. Και πέρυσι είναι αλήθεια ότι ο Βύρωνας δεν τα πήγε τόσο καλά με τα μαθήματα, γι' αυτό ανησυχεί. Άραγε θα με μαλώνει ο δάσκαλος; Θα με συμπαθεί όσο και τους καλούς μαθητές στην τάξη; Μήπως οι συμμαθητές μου με κοροϊδεύουν, όταν διαβάζω ή μιλάω στην τάξη; Τι θα κάνω; Νιώθω να σφίγγεται το στομάχι μου όσο πλησιάζω στο σχολείο.

Κείμενο της συγγραφικής ομάδας

Ξεκλειδώνουμε το κείμενο

1. Τι αγχώνει τον Βύρωνα την πρώτη μέρα στο σχολείο;
2. Τι θα κάνατε στη θέση του Βύρωνα, για να τον βοηθήσετε στο πρόβλημά του;
3. Τι θα κάνατε ως συμμαθητές και συμμαθήτριες του Βύρωνα, για να του δείξετε ότι ο δάσκαλος τον συμπαθεί τουλάχιστον όσο κι εσάς.
4. Τι θα κάνετε, για να τον βοηθήσετε στα μαθήματα, ώστε να μην έχει άγχος;
5. Τι δεν μπορείτε να κάνετε, για να τον βοηθήσετε, έστω και αν θα το θέλατε πολύ;
6. Ποιο αποτέλεσμα θα έχουν οι λύσεις που σκεφτήκατε, για να βοηθήσετε τον Βύρωνα;
7. Από όσες λύσεις σκεφτήκατε και ακούσατε στην τάξη, ποια θα διαλέγατε ως την καλύτερη, για να τον βοηθήσετε; Δικαιολογήστε γιατί διαλέξατε αυτή τη λύση.

Ανακοινώστε από κάθε ομάδα και διαβάστε δυνατά ή πείτε στην τάξη τι λύσεις βρήκατε στο πρόβλημα του Βύρωνα.

Με το κλειδί στο χέρι, κρατώ τις λέξεις:

1……, 2……, 3……., 4……, 5…….

(Γράψτε εκείνες τις πέντε λέξεις που περιγράφουν το θέμα της ιστορίας και που σας έμειναν στο μυαλό μετά από όλα όσα είπατε και κάνατε για το πρόβλημα του Βύρωνα).

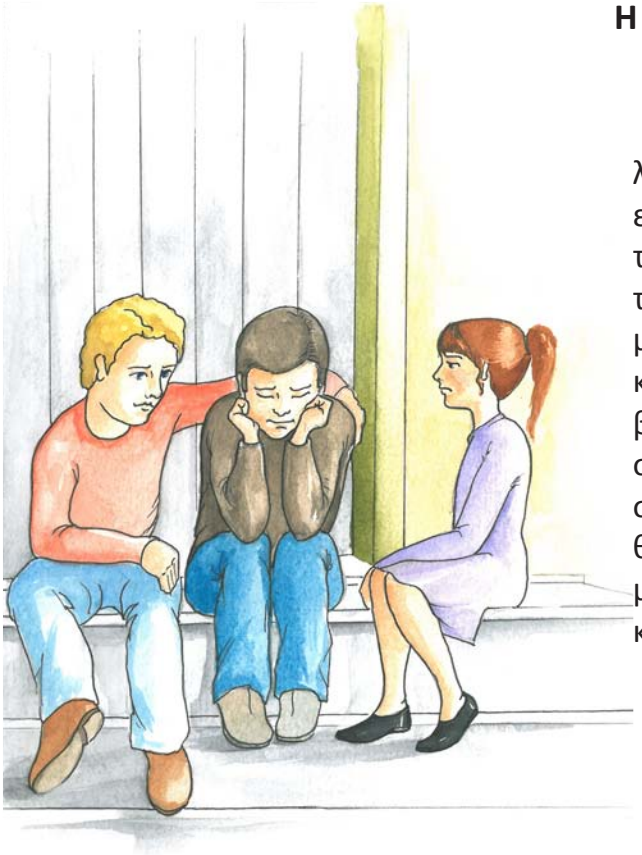

Η ιστορία του Μίλτου, της Ελένης και του Λώλου

Ο Μίλτος, η Ελένη και ο Λώλος είναι αχώριστοι φίλοι. Σήμερα είναι η πρώτη μέρα τους στο σχολείο και είναι πολύ χαρούμενοι. Πρώτα πέρασε ο Μίλτος από το σπίτι της Ελένης την πήρε και πήγαν από το σπίτι του Λώλου, για να τον φωνάξουν και να πάνε όλοι μαζί στο σχολείο, όπως κάθε χρόνο. Το σχολείο είναι κοντά στο σπίτι του Λώλου. Φτάνοντας, όμως, εκεί, βρίσκουν τον Λώλο στενοχωρημένο να κάθεται στα σκαλιά. Η μητέρα του είναι εκπαιδευτικός και διορίστηκε κάπου μακριά. Έφυγε χτες και δεν ξέρει πότε θα την ξαναδεί. Πρώτη φορά φεύγει τόσο μακριά η μητέρα του και του λείπει ήδη πάρα πολύ. Δεν έχει καμιά όρεξη να πάει στο σχολείο.

Κείμενο της συγγραφικής ομάδας

Ξεκλειδώνουμε το κείμενο

Χωριστείτε σε τέσσερις ομάδες: του Μίλτου, της Ελένης, του Λώλου και του ..... (βρείτε έναν δικό σας φανταστικό ήρωα που παίρνει μέρος στην ιστορία του Λώλου).

- Η ομάδα του Μίλτου θα πρέπει να σκεφτεί τι θα πει και τι θα κάνει, για να πείσει τον Λώλο να πάει σήμερα στο σχολείο μαζί τους.

- Η ομάδα της Ελένης, που η μαμά της είναι φίλη με τη μαμά του Λώλου, αποφασίζει να δει τι θα κάνει, για να επικοινωνήσει με τη μαμά του Λώλου και να της εξηγήσει το πρόβλημα.

- Η ομάδα του Λώλου είναι κάπως μπερδεμένη και δεν ξέρει τι να κάνει. Θα σκεφτεί αν πρέπει να πάει στο σχολείο με τους φίλους, αν πρέπει να μείνει σπίτι, μήπως και επιστρέψει η μητέρα του και μάθει κάποιο νέο της. Βρείτε σκέψεις που να ταιριάζουν και στη μια σκέψη του Λώλου και στην άλλη.

- Η ομάδα του ..... θα πρέπει να σκεφτεί και να δώσει την καλύτερη δυνατή λύση, αλλά και την πιο ρεαλιστική, δηλαδή αυτή που είναι πιο κοντά στην πραγματικότητα.

(Μπορεί ο άγνωστος... να 'ναι ο δάσκαλος που έτυχε να περνά από σπίτι του Λώλου και άκουσε τη συνομιλία τους, μπορεί να 'ναι ένα σκυλάκι που αγαπούν στη γειτονιά τους, μπορεί να είναι κάποιος άλλος φίλος των παιδιών, μπορεί ο ταχυδρόμος ή ο πατέρας του Λώλου, αυτοσχεδιάστε!)

Ζωγραφίστε ή κολλήστε εδώ φωτογραφία του ήρωά σας ή της ηρωίδας σας

Η δική μου ιστορία

Δημιουργήστε τη δική σας ιστορία μιας πρώτης μέρας στο σχολείο που όλα πηγαίνουν πολύ καλά, όσο καλά θα θέλατε εσείς χωρίς κανένα πρόβλημα. Περιγράψτε την πρώτη μέρα αυτού του τυχερού παιδιού στο σχολείο. Μπορείτε, αν θέλετε, να δώσετε στο πρόσωπο αυτό το δικό σας όνομα… Μπορείτε, αν θέλετε, να περιγράψετε τη δική σας πρώτη μέρα στο σχολείο που θέλετε να θυμάστε περισσότερο.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Οικογένεια

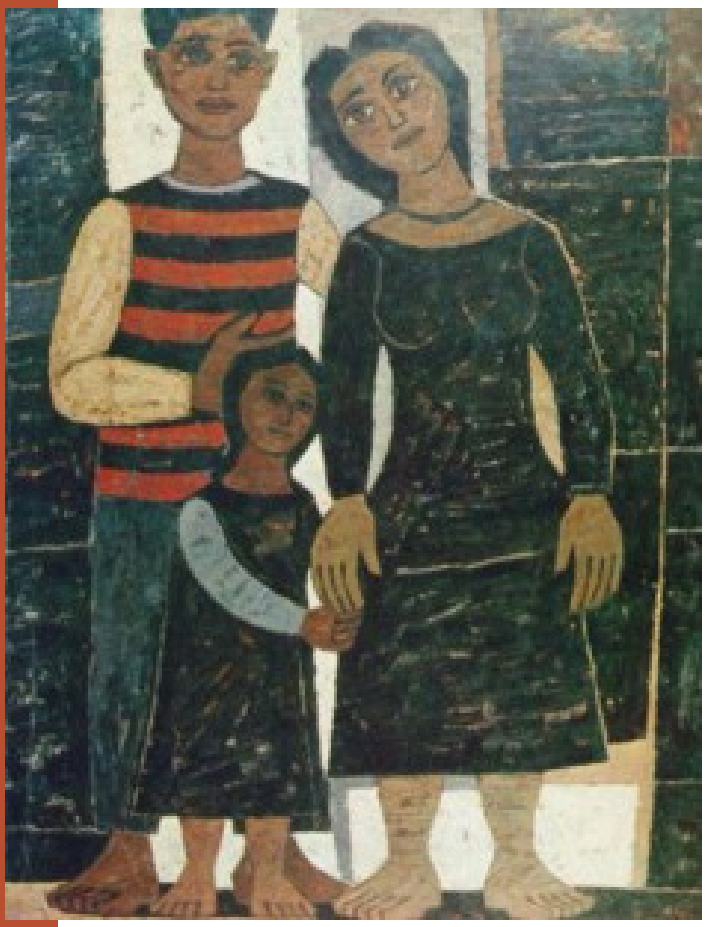

Γ. Σικελιώτης, *Οικογένεια*

Η οικογένειά μου

Η ευχή της μάνας

Η μάνα μου

Νανουρίσματα και ταχταρίσματα

Ο παππούς και το εγγονάκι

Το παραμύθι της γιαγιάς

Ένας τίτλος…μια ιστορία

Η οικογένειά μου

Δραστηριότητες

1. Διαβάστε τον τίτλο του έργου του Γ. Σικελιώτη. Ποια πρόσωπα εικονίζονται;

2. Παρατηρήστε τις εκφράσεις στα πρόσωπα. Είναι:
   - [ ] χαρούμενα;
   - [ ] λυπημένα;
   - [ ] ήρεμα;
   - [ ] ανήσυχα;
   - [ ] φοβισμένα;

3. Ποια συναισθήματα νομίζετε ότι δείχνουν τα πρόσωπα και οι κινήσεις τους;
   - [ ] αγάπη
   - [ ] μίσος
   - [ ] τρυφερότητα
   - [ ] αδιαφορία
   - [ ] στοργή

4. Τι θα έλεγε το κοριτσάκι για την οικογένειά του, αν μπορούσε να σας μιλήσει;

5. Ζωγραφίστε τη δική σας οικογένεια και μιλήστε στο κοριτσάκι γι' αυτήν.

.....

.....

.....

.....

.....

Η ευχή της μάνας

Μια φορά κι έναν καιρό, στα παλιά τα χρόνια, ζούσε μια γυναίκα που είχε τέσσερα παιδιά, τρεις κόρες και έναν γιο. Ο πατέρας τους πέθανε, όταν αυτά ήταν πολύ μικρά και η μάνα τους για να τα ζήσει δούλευε σε διάφορες δουλειές, γιατί ήταν πολύ φτωχιά.

Μεγάλωσε και τα τέσσερα παιδιά και τα πάντρεψε αλλά όλα έμεναν μακριά. Από την κούραση και από την ταλαιπωρία αρρώστησε και δεν μπορούσε πια να δουλέψει. Και έπεσε στο κρεβάτι πολύ βαριά. Οι γείτονες δεν την έβλεπαν να πηγαίνει στην ξένη δουλειά και ανησύχησαν. Πήγε το πρωί μία γειτόνισσα για να δει τι είχε και δεν πήγε στη δουλειά και τη βρήκε στο κρεβάτι πολύ άρρωστη.

-Έλα γειτόνισσα, να πας να φωνάξεις την πρώτη μου κόρη να έρθει, που τη χρειάζομαι.

Πάει τότε η γειτόνισσα στην πρώτη κόρη και της λέει να πάει στη μάνα της που είναι πολύ άρρωστη. Εκείνη δεν δέχτηκε να πάει γιατί έπλενε και είχε τα ρούχα μέσα στη σκάφη.

-Δεν μπορώ να πάω να τη δω, γιατί πλένω.

Όταν πήγε η γειτόνισσα και της είπε ότι η κόρη της δεν μπορεί να έρθει γιατί έχει τα ρούχα μέσα στη σκάφη και πλένει, η άρρωστη μάνα αναστέναξε, δάκρυσε και είπε:

-Σου εύχομαι, κόρη μου, η σκάφη να γίνει το σπίτι σου και να το σέρνεις όπου πας, στα όρη και στα βουνά, όλη σου τη ζωή. Από τότε η κόρη της έγινε χελώνα.

Τότε, έστειλε τη γειτόνισσα στην δεύτερη κόρη. Και αυτή όμως βρήκε δικαιολογία ότι ύφαινε.

-Δεν μπορώ να έρθω, γιατί έχω στον αργαλειό το νήμα. Τότε πάλι η μάνα δάκρυσε και την καταράστηκε.

-Άντε κόρη μου, να υφαίνεις μέρα-νύχτα και σταματημό να μην έχεις. Να σου χαλάνε οι άνθρωποι τα υφαντά και να σε κυνηγούν παντού. Κι από τότε έγινε η αράχνη.

Μετά την έστειλε στον γιο της, μα κι εκείνος αρνήθηκε.

-Πες της μάνας μου ότι δεν μπορώ να έρθω, γιατί βάζω στα ξύλα καρφιά.

Τότε η μάνα αναστέναξε πάλι και του είπε:

-Να έχεις την κατάρα μου και τα καρφιά να γίνουν αγκάθια στο σώμα σου και να γυρίζεις σαν την άδικη κατάρα. Από τότε έγινε ο σκαντζόχοιρος.

Τότε θυμήθηκε τη μικρή της κόρη και η γειτόνισσα πήγε και σ' αυτή. Όταν είδε τη γειτόνισσα να πηγαίνει στο σπίτι της τόσο πρωί, απόρησε.

-Καλώς την, της είπε. Πώς είναι και ήρθες τέτοια ώρα;

Η γειτόνισσα τής είπε ότι την γύρευε η μάνα της που είναι πολύ άρρωστη. Η κόρη της εκείνη τη στιγμή ζύμωνε και είχε το ζυμάρι μέσα στη σκάφη. Παράτησε όμως το ζύμωμα κι όπως ήταν με τη ζύμη στα χέρια έτρεξε στην μάνα της. Ούτε που ήθελε να πλυθεί, για πιο γρήγορα.

Όταν την είδε η μάνα της, της λέει:

-Γιατί κόρη μου είναι τα χέρια σου με τις ζύμες;

-Ζύμωνα μάνα και έτρεξα να δω τι έχεις.

Τότε η μάνα της την αγκάλιασε, τη φίλησε και της λέει:

-Να έχεις την ευχή μου, κόρη μου! Να πετάς από, λουλούδι σε λουλούδι, να μαζεύεις το μέλι από τα λουλούδια, να φέρνεις τη γλυκασιά. Να είσαι χρήσιμη στον κόσμο. Το ζυμάρι που είναι στα χέρια σου να γίνεται κερί, για τις εκκλησίες. Χωρίς εσένα και το κερί σου να μην μπορεί να λειτουργήσει ο παπάς.

Έτσι έγινε η μέλισσα.

Παραδοσιακό παραμύθι από τη Λέρο (διασκευή)

Ξεκλειδώνουμε το κείμενο

1. Τι σας άρεσε και τι δεν σας άρεσε στο παραμύθι; Γιατί;

2. Το παραμύθι που διαβάσατε σάς θύμισε κάποιο άλλο παραμύθι; Σε τι μοιάζουν και σε τι διαφέρουν μεταξύ τους;

3. Πώς κρίνετε τη μάνα και τα παιδιά της; Αν τους συναντούσατε, τι θα τους λέγατε;

4. Διαβάστε και γράψτε την ευχή της μάνας στη μικρότερη κόρη της.

Της ευχήθηκε να .....

.....

.....

.....

.....

5. Αν ήσαστε εσείς ο παραμυθάς, ποια ευχή θα βάζατε στα χείλη της μάνας;

- Να έχεις την ευχή μου, κόρη μου! Να .....

.....

.....

.....

.....

6. Δώστε έναν άλλο τίτλο ή ένα άλλο τέλος στο παραμύθι.

.....

.....

7. Ζωγραφίστε μια εικόνα του παραμυθιού και γράψτε τα συναισθήματα που σας προκαλεί.

.....

.....

.....

.....

8. Μοιράστε τους ρόλους (αφηγητής, μάνα, πρώτη κόρη, δεύτερη κόρη, μικρότερη κόρη, γειτόνισσα, χελώνα, αράχνη, σκαντζόχοιρος, μέλισσα) και δραματοποιήστε το παραμύθι στην τάξη. Καλή διασκέδαση!

Η μάνα μου

Καθαρό, καθαρό,
πεντακάθαρο
το πρόσωπό της.

Γλυκό, γλυκό
ολόγλυκο
το χαμόγελό της.

Δροσερά, δροσερά,
ολόδροσα
τα λόγια της.

Κι ένας φωτεινός ουρανός
μ' ολοφώτεινους δρόμους
τα μάτια της.

Νίκος Κανάκης,
Τα ηλιοτρόπια, εκδ. Πατάκη

Γ. Σικελιώτης, *Μητρότητα*

Η μάνα μου

……, ……,

……
το πρόσωπό της.

……, ……

……
το χαμόγελό της.

……, ……

……
τα λόγια της.

……

……
τα μάτια της.

…… ……

Δραστηριότητες

1. Ποια επίθετα χρησιμοποιεί ο ποιητής, για να περιγράψει το πρόσωπο, το χαμόγελο, τα λόγια και τα μάτια της μάνας του;
2. Εσείς ποια επίθετα θα χρησιμοποιούσατε για το πρόσωπο, το χαμόγελο, τα λόγια και τα μάτια της δικής σας μητέρας; Συμπληρώστε τα επίθετα και υπογράψτε το ποίημά σας!
3. Δημιουργήστε δίστιχα, επαναλαμβάνοντας επίθετα που οδηγούν σε υπερθετικό βαθμό με τη συμπλήρωση προθεμάτων (παν-, όλο, κατά).

Γλυκά, ……

…… *σταφύλια*

Πράσινο, ……

……*λιβάδι*

Όμορφο, όμορφο

……*ηλιοβασίλεμα*

Νανουρίσματα και ταχταρίσματα*

B. Morisot, The Cradle *(Η κούνια)*

Κοιμήσου, χαϊδεμένο μου

Κοιμήσου, χαϊδεμένο μου,
κάτι να σου χαρίσω,
να σου χαρίσω χάρισμα
την Άρτα με τα Γιάννενα,
τη Χιο με τα καράβια
και την Κωνσταντινούπολη
με τα μαργαριτάρια.
Νάνι νάνι να μου κάνει.

(Νανούρισμα από την Ήπειρο)

Κοιμήσου συ μικράκι μου

Κοιμήσου συ μικράκι μου και ’γώ σε νανουρίζω
και την κουνίτσα σου κουνώ, γλυκά και σε κοιμίζω.
Σα σε κοιμίσω ύστερα στην Παναγιά σ’ αφήνω, στην Παναγιά και στο Χριστό και στο φύλακ’ άγγελό σου, για να σε προφυλάγουνε πάν’ στο προσκέφαλό σου.

(Νανούρισμα από τη Θράκη)

Τάρνα, ταρναρίστε το

Τάρνα, ταρναρίστε το
ζάχαρη ποτίστε το, μόσκο* και ραντίστε το
και δροσολογίστε το.

Πάρτε το, κρατείτε το

Πάρτε το, κρατείτε το
κι όλο τραγουδείτε το,
να πετάει σαν πουλί,
να πηδάει σαν αρνί,
να κοιτάει σαν παγονούδι,
να γελάει σαν αγγελούδι.
Πάρτε το, χορέψτε το
και γλυκοχαϊδέψτε το.

(Ταχταρίσματα από την Ήπειρο)

* **ταχταρίσματα/ταρναρίσματα**: τραγουδάκια της μητέρας στο παιδί της, για να το διασκεδάσει, καθώς το χορεύει στα χέρια ή τα γόνατά της.

* **μόσκος/μόσχος**: αρωματικό υγρό που μυρίζει όμορφα.

Δραστηριότητες

1. Στα νανουρίσματα που διαβάσατε με ποιες λέξεις εκδηλώνει η μητέρα τη στοργή, την αγάπη και την τρυφερότητά της στο παιδί της;
2. Ρωτήστε τη μητέρα σας και γράψτε με ποιο νανούρισμα σάς κοίμιζε και με ποιο ταχτάρισμα σάς χόρευε στα γόνατά της. Διαβάστε στην τάξη τα νανουρίσματα και τα ταχταρίσματα που γράψατε.
3. Παρατηρήστε και περιγράψτε τις εικόνες. Τι να σκέφτεται, άραγε, η μητέρα σε κάθε εικόνα;

Γ. Ιακωβίδης, *Μητρική Στοργή*

Φωτογραφία: Μάνα πρόσφυγας στην Αφρική

P. Picasso, *Μητρότητα*

Ο παππούς και το εγγονάκι

Ν. Γύζης, *Παππούς και εγγονός*

Ο παππούς είχε γεράσει πολύ. Τα πόδια του δεν τον πήγαιναν, τα μάτια του δεν έβλεπαν, τ' αυτιά του δεν άκουγαν. Ο γιος του και η νύφη του δεν τον άφηναν να καθίσει πια μαζί τους στο τραπέζι. Του έδιναν να φάει δίπλα στην ξύλινη σόμπα, όπου πλάγιαζε.

Κάποτε που του βάλανε να φάει σε πήλινο πιάτο, του ξέφυγε απ' τα χέρια, έπεσε κι έσπασε. Η νύφη του τότε άρχισε να τον μαλώνει πως όλα τα χαλάει στο σπίτι και σπάει τα πιάτα. Τέλος, του είπε πως από δω και πέρα θα του 'διναν να τρώει στην ξύλινη γαβάθα. Ο παππούς αναστέναξε και δεν είπε τίποτα.

Μια μέρα ο άντρας και η γυναίκα του παρατήρησαν πως ο γιος τους μαστόρευε κάτι, σκαλίζοντας ένα μικρό κούτσουρο. Ο πατέρας λοιπόν τον ρώτησε:

-Τι φτιάχνεις εκεί, Μίσα; Κι ο Μίσα απάντησε:

-Φτιάχνω μια μεγάλη γαβάθα, πατερούλη. Όταν εσύ και η μαμά μου γεράσετε, θα σας ταΐζω απ' αυτήν τη γαβάθα.

Λέων Τολστόι, *Διηγήματα, μύθοι και παραμύθια,*

μτφρ. Π. Ανταίος, εκδ. Ωκεανίδα

Ξεκλειδώνουμε το κείμενο

1. Πώς φέρονται οι γονείς του Μίσα στον γέρο παππού του;
2. Πώς να νιώθει, άραγε, ο παππούς με το φέρσιμο του γιου και της νύφης του;
3. Γιατί ο Μίσα φτιάχνει μια μεγάλη γαβάθα; Πώς να ένιωσαν οι γονείς του με την απάντηση που τους έδωσε;
4. Φανταστείτε και πείτε στην τάξη τη συνέχεια και το τέλος της ιστορίας. Μετά, ακούστε από τον δάσκαλο ή τη δασκάλα σας τη συνέχεια και το τέλος που έδωσε ο συγγραφέας και πείτε τη γνώμη σας.

Το παραμύθι της γιαγιάς

Ν. Γύζης, *Το παραμύθι της γιαγιάς*

Δραστηριότητες

1. Ποιες λέξεις έρχονται στο νου σας, καθώς παρατηρείτε την εικόνα;

2. Διαβάστε τον τίτλο του πίνακα. Ποια είναι τα πρόσωπα που εικονίζονται; Κάντε μια μικρή περιγραφή.

3. Αν ο πίνακας έδειχνε μια εποχή του χρόνου, ποια θα ήταν αυτή; Πώς το καταλάβατε;

- ☐ Άνοιξη
- ☐ Καλοκαίρι
- ☐ Φθινόπωρο
- ☐ Χειμώνας

4. Πότε συμβαίνουν όλα αυτά που εικονίζονται στον πίνακα; Πώς το καταλάβατε;

- ☐ Στα σημερινά χρόνια
- ☐ Στα παλιότερα χρόνια

5. Φανταστείτε ότι είστε μέσα στη ζωγραφιά! Πού στέκεστε; Τι ακούτε; Τι μυρίζετε;

6. Κοιτάζοντας τον πίνακα, φανταστείτε και γράψτε μια ιστορία!

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

7. Σ' εσάς λέει παραμύθια η γιαγιά σας; Αφηγηθείτε το αγαπημένο σας παραμύθι!

Ένας τίτλος ... μια ιστορία

Ν. Γύζης, *Γιαγιά που χορεύει με τα εγγόνια της*

Ν. Γύζης,
Το χτένισμα

Γ. Ιακωβίδης,*Η αγαπημένη της γιαγιάς*

Παρατηρήστε τους πίνακες ζωγραφικής. Διαβάστε τον τίτλο κάθε πίνακα, διαλέξτε έναν τίτλο και γράψτε μια ιστορία!

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Χρώματα και συναισθήματα

P. Picasso, *Παιδί με περιστέρι*

Στο εργαστήρι του ζωγράφου

Τα χρώματα του τόπου μας

Τα χρώματα των συναισθημάτων

Στο εργαστήρι του ζωγράφου

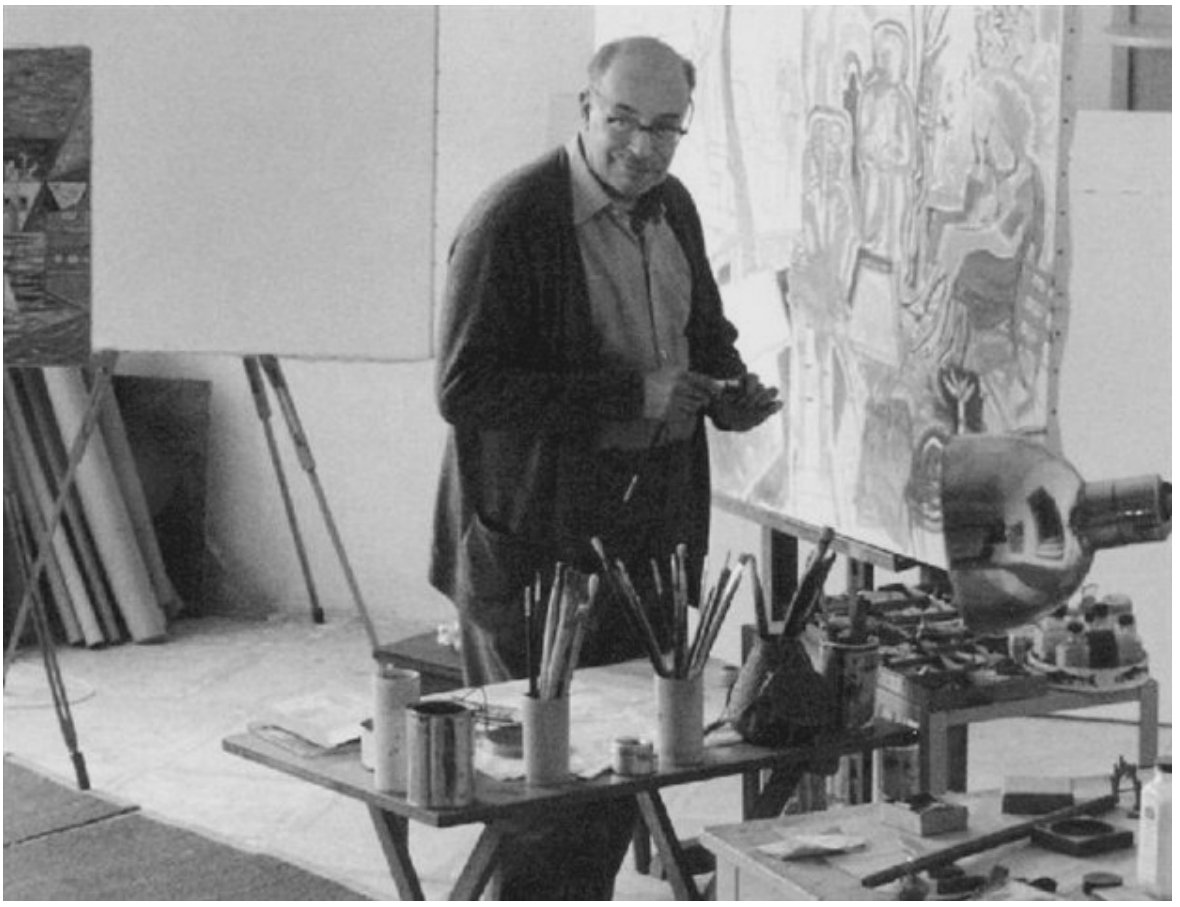

Ο ζωγράφος Νίκος Χατζηκυριάκος-Γκίκας στο εργαστήρι του

Δραστηριότητες

1. Παρατηρήστε τη φωτογραφία. Ποια υλικά και σύνεργα του ζωγράφου διακρίνετε;
2. Τι καταλαβαίνετε από το βλέμμα του; Αν μπορούσε να μιλήσει, τι θα σας έλεγε;
3. Φανταστείτε ότι είστε κι εσείς μέσα στη φωτογραφία! Πού στέκεστε, τι κρατάτε, τι κάνετε, πώς νιώθετε;
4. Ξαφνικά όλα ζωντάνεψαν! Ο ζωγράφος σάς κοιτάζει να μπαίνετε στο εργαστήρι του. Σας χαμογελά, σας καλωσορίζει και είναι πρόθυμος να απαντήσει στις ερωτήσεις και τις απορίες σας. Τι ρωτάτε; Ποιες απορίες έχετε;
5. Τι να υπάρχει, άραγε, στον υπόλοιπο χώρο που δεν φαίνεται στη φωτογραφία;
6. Αν η φωτογραφία ήταν έγχρωμη, ποια χρώματα θα είχε;

7. Συμπληρώστε τις λέξεις στο εικονογραφημένο ημερολόγιο της Πολυξένης. Μπορείτε να συμβουλευτείτε το λεξικό ζωγραφικής που έγραψε η Πολυξένη με τους συμμαθητές στην τάξη, μετά την επίσκεψή τους στο εργαστήρι του ζωγράφου.

Δευτέρα, 12 Νοεμβρίου

Αγαπητό μου ημερολόγιο,

Σήμερα επισκέφτηκα με την τάξη μου το εργαστήρι ενός .....

στο Αργυρόκαστρο. Μου έκαναν εντύπωση τα υλικά και τα εργαλεία που χρησιμοποιεί: μεγάλα και μικρά..... , μια ξύλινη ..... , διάφορα …… ζωγραφικής, όπως λάδια, ακουαρέλες και κραγιόνια.

Ένα μεγάλο ..... ήταν στημένο στην πιο φωτεινή γωνιά του εργαστηρίου. Σε μια άλλη γωνιά βρίσκονταν αραδιασμένα μικρά και μεγάλα …… από μουσαμά, περιμένοντας υπομονετικά τη σειρά τους, για να ζωντανέψουν από τα χρώματα.

Στους τοίχους του εργαστηρίου κρέμονταν διάφορα έργα του ζωγράφου.

Περισσότερο μου άρεσαν τα ..... ,οι.....

και τα ..... .

Ο ζωγράφος μας είπε ότι τα χρώματα που του αρέσουν περισσότερο είναι τα ..... , η ..... , τα ..... , τα ..... , δηλαδή τα ..... (ζεστά) χρώματα.

Εγώ, τότε, του είπα ότι αυτά τα χρώματα μαζί με το ..... και το ..... είναι τα χρώματα του τόπου μας, τα χρώματα του Αργυρόκαστρου!

Λεξικό ζωγραφικής

Ακουαρέλα (υδατογραφία, νερομπογιά): η ζωγραφική πάνω σε ειδικό, χοντρό χαρτί με χρώματα που διαλύονται στο νερό.

Ατελιέ: το εργαστήρι του καλλιτέχνη.

Αυτοπροσωπογραφία: το πορτρέτο ενός καλλιτέχνη, ζωγραφισμένο από τον ίδιο.

Βασικά χρώματα: το κόκκινο, το κίτρινο και το μπλε. Με αυτά δημιουργούμε άλλα χρώματα.

Βερνίκι: υγρή και διαφανής ουσία με την οποία οι ζωγράφοι καλύπτουν (βερνικώνουν) τα έργα τους, για να τα προστατέψουν και να τα δώσουν λάμψη.

Γήινα (γαιώδη) χρώματα: τα χρώματα που υπάρχουν στη γη (καφετιά, ώχρα).

Γκαλερί: αίθουσα εκθέσεων ζωγραφικής ή πινακοθήκη.

Ελαιογραφία (λάδι): πίνακας ζωγραφισμένος με χρώματα του λαδιού που διαλύονται με νέφτι ή λινέλαιο και απλώνονται στο μουσαμά.

Εργαλεία: τα σύνεργα που βοηθούν τους καλλιτέχνες να δημιουργήσουν.

Ζωγραφική: η αναπαράσταση με γραμμές και χρώματα, προσώπων, αντικειμένων, τοπίων πάνω σε μια επιφάνεια (τοίχος, μουσαμάς, χαρτί, κ.ά.).

Ζωγράφος: ο καλλιτέχνης που ζωγραφίζει.

Θερμά (ζεστά) χρώματα: τα χρώματα που μας δίνουν την αίσθηση της ζεστασιάς (κόκκινα, καφετιά, ώχρα, πορτοκαλιά, ροζ, κίτρινα).

Καβαλέτο: ξύλινο φορητό τρίποδο πάνω στο οποίο ο ζωγράφος στηρίζει το τελάρο με το μουσαμά για να ζωγραφίσει. Είναι χρήσιμο για ζωγραφική στο ύπαιθρο.

Καλλιτέχνης: ο άνθρωπος που ασχολείται με οποιαδήποτε μορφή τέχνης (ζωγράφος, γλύπτης, μουσικός, ηθοποιός κ.λ.π.).

Κολάζ: διάφορα υλικά, όπως χαρτιά, εφημερίδες, φωτογραφίες, σχοινιά, κουμπιά κ.ά., που τα κολλάμε σε μια επιφάνεια.

Μουσαμάς: το ύφασμα που στερεώνεται σε ξύλινο τελάρο και είναι κατάλληλο για ζωγραφική με λάδι.

Νεκρή φύση: η ζωγραφική άψυχων αντικειμένων, όπως φρούτα, λουλούδια, κ.ά., που ο καλλιτέχνης τα τοποθετεί σε τέτοια θέση, ώστε να δημιουργούν μια όμορφη σύνθεση.

Νωπογραφία (Φρέσκο): η ζωγραφική πάνω σε υγρό τοίχο που έχει φρεσκοεπιστρωθεί, ώστε το έργο να είναι ανθεκτικό.

Ουδέτερα χρώματα: το άσπρο, το μαύρο και τα γκρίζα.

Παλέτα: ξύλινο, γυάλινο ή πλαστικό εργαλείο του ζωγράφου χρήσιμο για το άπλωμα και το ανακάτεμα των χρωμάτων.

Παστέλ: χρωματιστά κραγιόνια που λέγονται και κερομπογιές

Προοπτική: η εντύπωση που μας δημιουργείται ότι τα ζωγραφισμένα αντικείμενα έχουν τρεις διαστάσεις (μήκος, πλάτος, ύψος). Η ζωγραφιά μοιάζει πραγματική.

Προσωπογραφία (Πορτρέτο): η ζωγραφική του προσώπου ενός ανθρώπου.

Συμπληρωματικά χρώματα: αν αναμείξουμε δύο από τα βασικά χρώματα, το σύνθετο χρώμα που θα πάρουμε θα είναι συμπληρωματικό του τρίτου βασικού χρώματος. Το πορτοκαλί είναι συμπληρωματικό του μπλε, το πράσινο του κόκκινου και το μοβ του κίτρινου.

Σχέδιο: ζωγραφιά φτιαγμένη με γραμμές μολυβιού, κιμωλίας, πένας ή ξυλοκάρβουνου. Χρησιμεύει και σαν βοήθημα, πριν από το χρωμάτισμα του πίνακα.

Τελάρο: ξύλινο πλαίσιο τετράγωνο ή ορθογώνιο, πάνω στο οποίο τεντώνεται ο μουσαμάς του ζωγράφου.

Τοιχογραφία: η ζωγραφική στον τοίχο.

Φόντο: Ο χώρος γύρω και πίσω από τα πρόσωπα του πίνακα. Το χρώμα μέσα στο οποίο φαίνεται να έγινε η ζωγραφιά (π.χ. πράσινο φόντο).

Ψηφιδωτό: έργο τέχνης που δημιουργείται με μικρές πέτρινες ή γυάλινες χρωματιστές ψηφίδες.

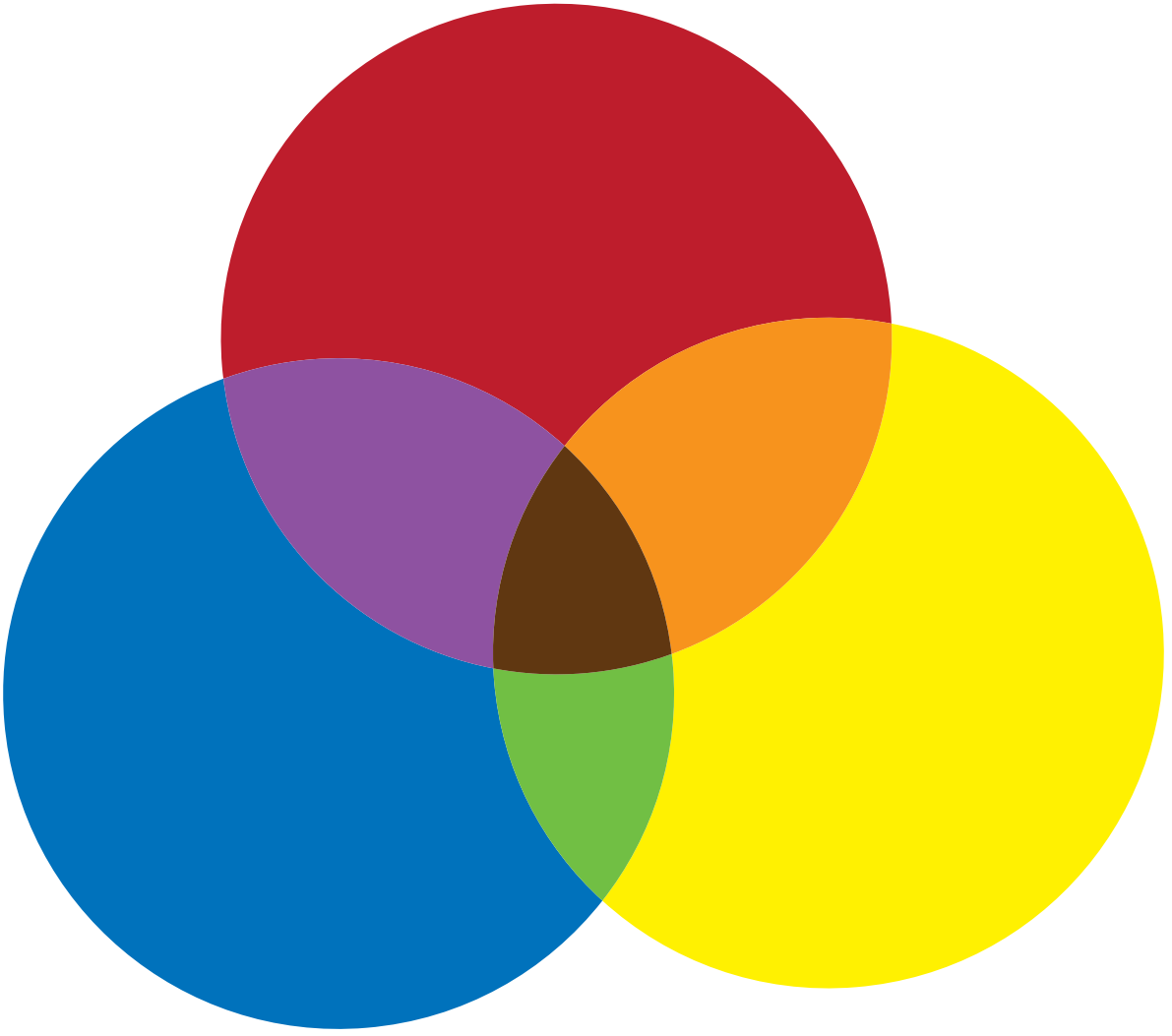

Τα χρώματα του τόπου μας

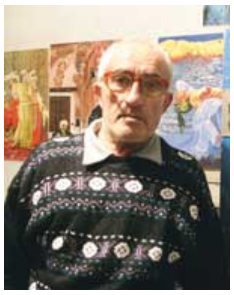

Σταύρος Τάτσης
Ζωγράφος

«Το Αργυρόκαστρο είναι από τις πιο ζωγραφικές πόλεις. Βρίσκεις σπουδαία μοτίβα και μέσα και έξω από τα σπίτια. Είναι και το χρώμα που βρίσκεται στην πέτρα, το γκρι, που μπαίνουν μέσα του πολλά ζεστά χρώματα, κίτρινα, ώχρα. Το κόκκινο δεν το δέχεται, μόνο ένα πράσινο που κιτρινίζει μια εποχή του χρόνου. Η καλύτερη εποχή μου είναι ο χειμώνας: άσπρο, γκρι και τα κίτρινα που μπαίνουν είναι εξαιρετικά...»

(πηγή: www.kathimerini.gr)

Shpend Bengu, *Αργυρόκαστρο*

Δραστηριότητες

1. Ποια χρώματα ξεχωρίζουν στους πίνακες ζωγραφικής; Διακρίνετε τα χρώματα του Αργυρόκαστρου;
2. Ένα παιδί, κοιτάζοντας τον πρώτο πίνακα, είπε: «Σαν να βλέπω όνειρο»! Πείτε κι εσείς λέξεις, που σας έρχονται στον νου, καθώς κοιτάτε τους πίνακες!
3. Φανταστείτε ότι έχετε σκαρφαλώσει στη στέγη ενός σπιτιού ή ότι περπατάτε στο καλντερίμι. Τι βλέπετε; Τι ακούτε; Τι μυρίζετε;
4. Φανταστείτε και πείτε ή γράψτε μια ιστορία για κάθε πίνακα!
5. Ποια είναι τα χρώματα του δικού σας τόπου;

6. Στολίστε την τάξη σας με εικόνες του δικού σας τόπου. Συγκεντρώστε φωτογραφίες, κάρτες, καρτ-ποστάλ, εικόνες από περιοδικά, γραμματόσημα..., που εικονίζουν τον τόπο σας και φτιάξτε ένα κολάζ. Μπορείτε να συνοδεύσετε τη συλλογή σας με λεζάντες και μικρά κείμενα (εντυπώσεις, πληροφορίες, ποιήματα, δημοτικά τραγούδια, θρύλοι, παραδόσεις...), όπως στο παράδειγμα.

Χιμάρα

Παραδοσιακό γεφύρι στον κάμπο της Δρόπολης

Αργυρόκαστρο

Άγιοι Σαράντα

Εμείς εδώ δεν ήρθαμε
ροϊδιά μου, ροϊδιά μου,
να φάμε και να πιούμε,
μωρή ροδακινιά μου.
Μόν' ήρθαμε για λόγιασμα,
για λόγιασμα της νύφης,
μας είπαν είναι όμορφη,
σαν ήλιος, σαν φεγγάρι,
μας είπαν είν' λεβέντισσα
και γαϊτανοφρυδούσα.

(Τραγούδι πολυφωνικό από τη Δρόπολη. Γρηγόρης Κατσαλίδας, «Δημοτικά Τραγούδια από τη Βόρειο Ήπειρο, επιμ. Γ.Δ. Καψάλης»)

7. Χρησιμοποιώντας μπογιές και διάφορα υλικά (κολάζ), φτιάξτε μια ζωγραφιά με τα χρώματα του τόπου σας. Δώστε έναν τίτλο στη ζωγραφιά και συνοδεύστε την με ένα δικό σας κείμενο, όπως ο Πύρρος!

Ηλιοβασίλεμα στη Χιμάρα

Ο τόπος μου είναι η Χιμάρα και είναι ο πιο όμορφος του κόσμου!
Τα χρώματα του τόπου μου είναι το πράσινο, το μπλε και το γαλάζιο.
Το πράσινο των απέραντων ελαιώνων σμίγει με το μπλε του Ιονίου πελάγους και το γαλάζιο του ουρανού.
Το πράσινο με γεμίζει ελπίδα, το μπλε με κάνει να ονειρεύομαι και το γαλάζιο με ηρεμεί !
Αγαπώ πολύ τον τόπο μου με τα υπέροχα πρασινογάλαζα χρώματά του!

Πύρρος

Τα χρώματα των συναισθημάτων

Για τους Αμερικανούς το μπλε αντιπροσωπεύει την πιο βαθιά θλίψη. Τους Ιταλούς, όμως, τους κάνει να ονειρεύονται. Για τους Μουσουλμάνους το πράσινο είναι χρώμα ιερό, και πράγματι, οι σημαίες τους έχουν το χρώμα αυτό. Για άλλους, αντίθετα, το πράσινο αντιπροσωπεύει την αθλιότητα.

Το κόκκινο για πολλούς είναι το χρώμα της ελπίδας και της ελευθερίας. Άλλους τους φοβίζει. Σε πολλές χώρες του κόσμου οι γυναίκες ντύνονται στ' άσπρα την ημέρα του γάμου τους, γιατί το λευκό συμβολίζει τη χαρά και την ευτυχία. Για πολλούς λαούς της Ασίας, όμως, το λευκό είναι το χρώμα του πένθους.

Επειδή, λοιπόν, ο καθένας τα ερμήνευε όπως ήθελε, μια μέρα τα χρώματα μαζεύτηκαν και είπαν:

- Φτάνει πια. Έφτασε η ώρα να συμφωνήσουν μεταξύ τους οι άνθρωποι, και ο καθένας από μας ν' αποκτήσει ένα μόνο νόημα.

Ζήτησαν ακρόαση, και έγιναν δεκτά από μια επιτροπή σοφών που είχαν εκλέξει οι άνθρωποι. Η επιτροπή, αφού άκουσε τα χρώματα, αποφάσισε ότι είχαν δίκιο.

- Θα το φροντίσουμε αμέσως, είπε ένας απ' τους σοφούς. Θα καθορίσουμε ποιο συναίσθημα θα εκφράζεται απ' τον καθένα σας. Το πράσινο, είναι ξεκάθαρο, θα δείχνει μόνο την ελπίδα.

- Αξιότιμε συνάδελφε, μη λέτε βλακείες, ο θυμός είναι πράσινος.

- Πώς τολμάτε να μου λέτε κάτι τέτοιο; Με κάνετε έξω φρενών, ήδη έγινα κατακόκκινος.

- Τι σχέση έχει ο θυμός με το κόκκινο; Μπήκε στη μέση ένας άλλος. "Ακούγοντας κανείς τέτοιες ανοησίες κοκκινίζει, όχι όμως από θυμό, από ντροπή", είπε.

- Τι ντροπή και ξεντροπή, φώναξε ένας άλλος, το κόκκινο είναι το χρώμα του ήλιου, του μέλλοντος.

- Κύριοι, σας παρακαλώ, είπε κάποιος. Ακούγοντας τέτοιες συζητήσεις, πέφτω σε μαύρη μελαγχολία.

- Μην προσβάλλετε το μαύρο, πετάχτηκε ένας γερο-ξεκούτης. Στα χρόνια μου το μαύρο... Ούτε που τον άφησαν να τελειώσει.

- Σωπάστε εσείς, μην ξαναφέρνετε πίσω την γκρίζα περίοδο της ιστορίας μας!

- Ας αφήσουμε κατά μέρος την πολιτική, φώναξε ένας άλλος. Το γκρίζο είναι το χρώμα που ξεχωρίζει. Κοιτάξτε τα ρούχα μου, δεν σας κάνουν να κιτρινίζετε από ζήλια;

- Και η ζήλια είναι κίτρινη; Μη λέτε ό,τι θέλετε!

- Καθίστε κάτω εσείς που έχετε μελανιάσει απ' το κακό σας!

Οι σοφοί τσακώνονταν και κόντεψαν να έρθουν στα χέρια.

- Είναι ολοφάνερο, είπαν τότε τα χρώματα, δε θα συμφωνήσουν ποτέ.

Κι έφυγαν.

Έτσι, ο καθένας έντυνε τα συναισθήματα με όποιο χρώμα ήθελε. Και στο βάθος αυτό ήταν καλύτερο, γιατί όση περισσότερη ελευθερία έχει κανείς τόσο το καλύτερο, ακόμα κι όταν πρόκειται μονάχα για χρώματα.

Τελοσπάντων, είναι όμορφο παιχνίδι να προσπαθήσει κανείς να βρει ποιο χρώμα ταιριάζει καλύτερα στο κάθε συναίσθημα. Για παράδειγμα, κατά τη γνώμη σας, η μοναξιά, η αγάπη, η ανία, η συμπάθεια, τι χρώμα έχουν;

Marcello Argilli, *Πολύχρωμα Παραμύθια,* εκδ. Gutenberg

Ξεκλειδώνουμε το κείμενο

1. Ποιο πρόβλημα είχαν τα χρώματα και από ποιους ζήτησαν να τα βοηθήσει, για να το αντιμετωπίσουν;

2. Τι συνέβη τελικά; Οι σοφοί δεν μπόρεσαν να δώσουν λύση στο πρόβλημα,
   γιατί κουράστηκαν από τη συζήτηση και έφυγαν; ☐
   επειδή δεν ήθελαν να δώσουν λύση στο πρόβλημα; ☐
   διότι είχαν διαφορετική γνώμη για τα χρώματα των συναισθημάτων; ☐

3. Ο συγγραφέας ρωτάει τη δική σας γνώμη για τα χρώματα των συναισθημάτων!
   Τι χρώμα έχουν:

   η μοναξιά; ◯

   η αγάπη; ◯

Μπορείτε να δικαιολογήσετε την επιλογή σας;

Έχω τη γνώμη ότι η μοναξιά έχει χρώμα.....

(γιατί, επειδή, διότι) .....

.....

.....

Πιστεύω ότι η ..... *έχει χρώμα* .....

.....

.....

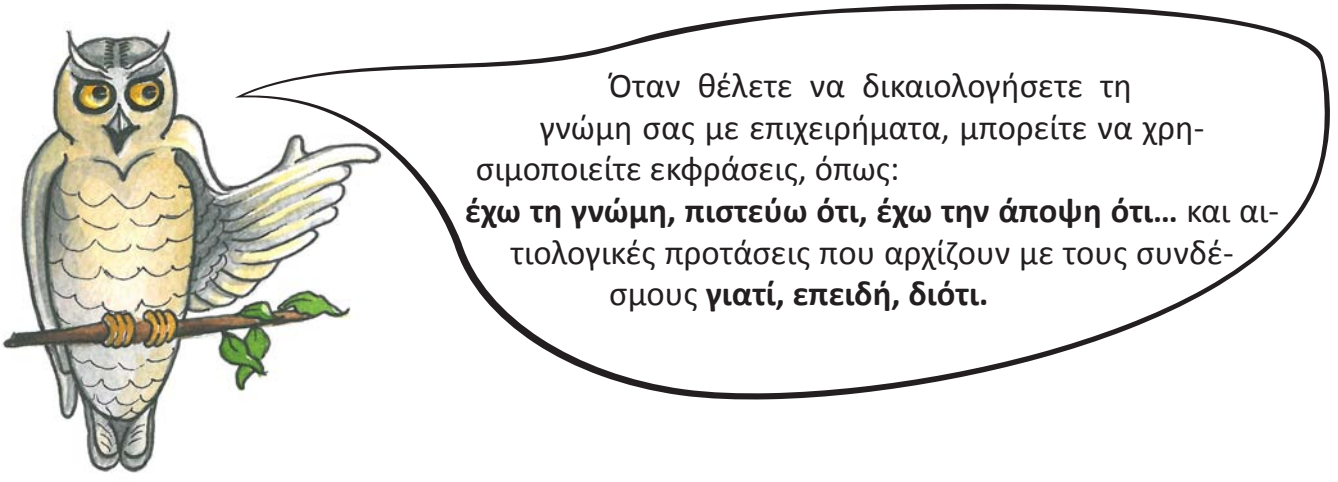

4. Συμπληρώστε το σταυρόλεξο με τις λέξεις που θα βρείτε στο κείμενο και ανακαλύψτε πώς αλλιώς λέγεται ένας ζωγράφος.

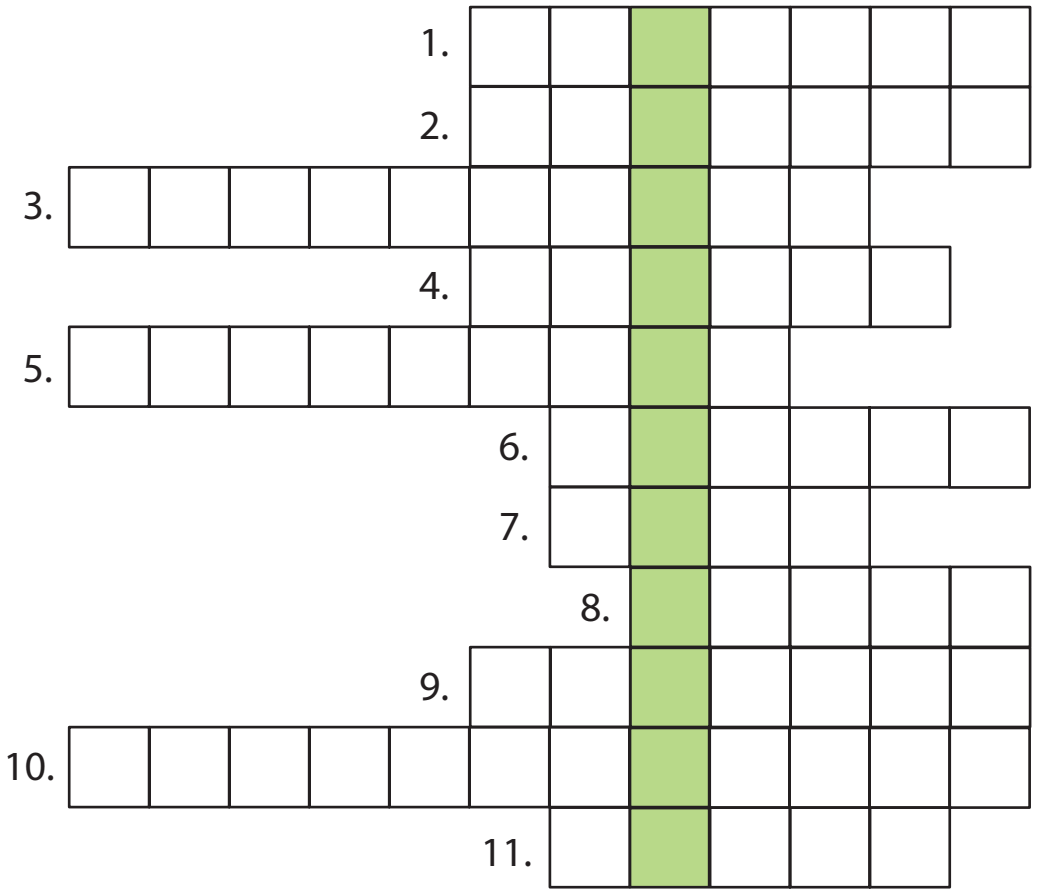

1. Το ..... για πολλούς είναι το χρώμα της ελπίδας.
2. Ένας σοφός πιστεύει ότι ο θυμός έχει χρώμα .....
3. Ένας άλλος σοφός έπεσε σε μαύρη .....
4. Συμφωνείτε με τον σοφό ότι η ..... είναι κίτρινη;
5. Όση περισσότερη ..... έχει κανείς τόσο το καλύτερο
6. Ένας σοφός κοκκίνισε όχι από θυμό, αλλά από .....
7. Για τους μουσουλμάνους το πράσινο είναι χρώμα .....
8. Ποιο .....ταιριάζει στην ελπίδα;
9. Για πολλούς λαούς της Ασίας το λευκό είναι το χρώμα του .....
10. Η μοναξιά, η αγάπη, η ανία, η συμπάθεια είναι .....
11. Οι γυναίκες ντύνονται στα ..... την ημέρα του γάμου τους.

5. Αν συμφωνείτε με τις γνώμες των σοφών για τα χρώματα των συναισθημάτων, τότε συνδυάστε τις φράσεις στις δυο στήλες, χρωματίζοντας ανάλογα τα πρόσωπα και στη συνέχεια σχηματίστε προτάσεις.

Λέμε ότι κάποιος/κάποια:

κοκκίνισε

κιτρίνισε

πρασίνισε

μελάνιασε

από το κακό του/της

από την ντροπή του/της

από τη ζήλια του/της

από τον φόβο του/της

από τον θυμό του/της

Κοκκίνισε από την ντροπή του/της, όταν .....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

6. Αν συμφωνείτε με το παιχνίδι που προτείνει ο συγγραφέας, τότε προσπαθήστε να βρείτε ποιο χρώμα ή ποιοι συνδυασμοί χρωμάτων ταιριάζουν καλύτερα στο κάθε συναίσθημα και χρωματίστε ανάλογα!

Είμαι χαρούμενος, η, ο	νιώθω χαρά, χαίρομαι	
Είμαι ντροπιασμένος, η, ο	.....	
Είμαι φοβισμένος, η, ο	.....	
Είμαι λυπημένος, η, ο	.....	
Είμαι εκνευρισμένος, η, ο	.....	
Είμαι ..... , η, ο	.....	

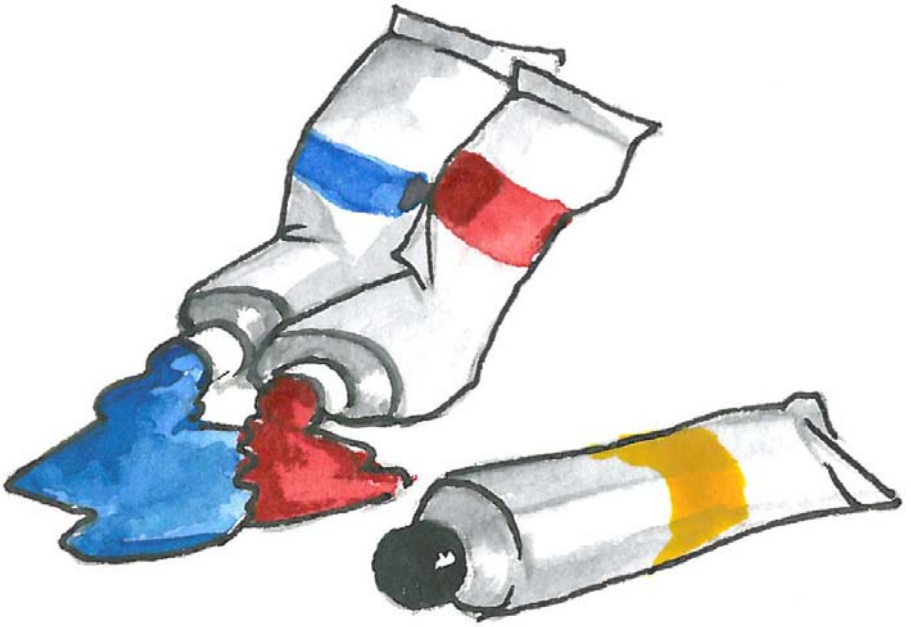

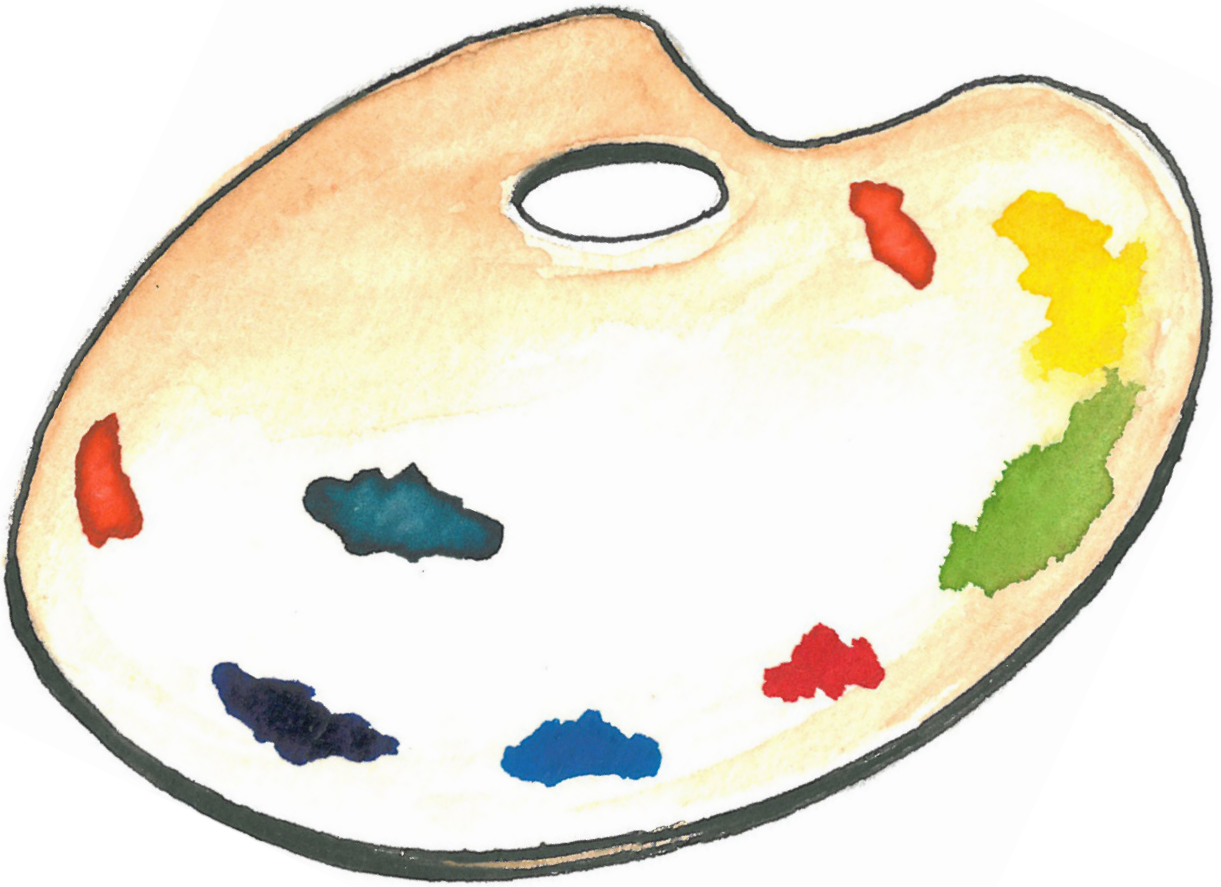

Ταξίδια, και άλλα ταξίδια!

Γ. Γαΐτης, *Ο Οδυσσέας και οι σειρήνες*

Ο θαλασσοπόρος

Τα πλοία

Ταξιδεύω και συνομιλώ με τα παιδιά του κόσμου

Ταξίδι με αεροπλάνο

Οργανώνω το ταξίδι μου

Ο Οδυσσέας και οι σειρήνες

Δραστηριότητες

1. Διαβάστε τον τίτλο της εικόνας που βλέπετε. Γνωρίζετε κάτι για το ταξίδι του Οδυσσέα;

2. Ο Οδυσσέας είναι δεμένος στο κατάρτι του πλοίου. Γιατί; Τι ξέρετε για τις σειρήνες;

3. Συγκρίνετε αυτήν την εικόνα με την προηγούμενη. Συζητήστε για τις ομοιότητες και τις διαφορές τους.

4. Χωριστείτε σε ομάδες, και «παίξτε» τη σκηνή που βλέπετε.

Ο θαλασσοπόρος

Έχω ένα καράβι, τόσο, με πανιά,
θάλασσες αφήνει, θάλασσες περνά.

Άφωνος στον κίνδυνο και θαλασσομάχος,
ταξιδεύω σχίζοντας πέλαγα μονάχος.

Στου περιβολιού μας τη δεξαμενή
τα νερά τους σμίγουν πέντε ωκεανοί!

Γύρω περιμένουν στις ακτές οι κάβοι
δίπλα τους ν' αράξει τ' άσπρο μου καράβι.

Στην Ινδία, στο Βόλγα, στο Μισισιπή
τρέχει το καράβι μου, πάει σαν αστραπή.

Το φεγγάρι μέσα απ' το πυκνό πλατάνι
στα ταξίδια του όλα συντροφιά μού κάνει.

Προς τα πολυτρίχια, λίγο παρακεί,
το τιμόνι αν στρίψω, να κι η Αφρική.

Πίσω απ' του κισσού μας τη χλωρή κουρτίνα,
έγια μόλα, βάζω πλώρη για την Κίνα.

Το Σουέζ, την Πόλη και τον Παναμά,
ως να με φωνάξει για φαΐ η μαμά.

Καθισμένος πλάι σε μια γλάστρα δυόσμο
δέκα χρόνων πλοίαρχος, γνώρισα τον κόσμο!

Ρίτα Μπούμη-Παπά

Ξεκλειδώνουμε το κείμενο

1. Πόσο χρονών είναι ο μικρός ταξιδευτής; Πού βρίσκεται στ' αλήθεια; Πώς το καταλάβατε;

2. Πού ταξιδεύει, άραγε, με τα φτερά της φαντασίας του ο δεκάχρονος πλοίαρχος; Δείτε στον παρακάτω χάρτη τα μέρη απ' όπου περνάει το πλοίο του. Μπορείτε, επίσης, να ψάξετε και στο Google maps: http://maps.google.com/

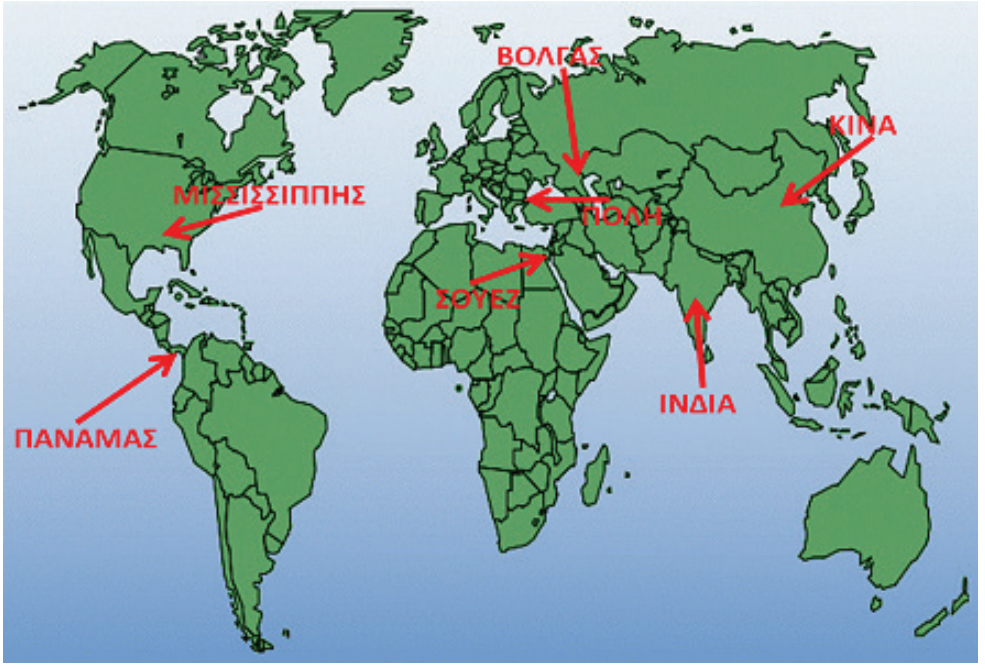

Ινδία: Κράτος της Ν. Ασίας. Το δεύτερο σε πληθυσμό κράτος της Γης. Στην Ινδία εμφανίστηκαν στην αρχαιότητα σπουδαίοι πολιτισμοί.

Βόλγας: Ο μεγαλύτερος ποταμός της Ευρώπης (3.690 χλμ.). Βρίσκεται στη Ρωσία και είναι **πλωτός** σε όλο το μήκος του.

Μισισιπής: Ο μεγαλύτερος ποταμός της Αμερικής (3.734 χλμ.). Βρίσκεται στη Βόρεια Αμερική. Οι εκβολές του βρίσκονται στον κόλπο του Μεξικού και είναι σε ένα μέρος του πλωτός.

Κίνα: Κράτος της Ανατολικής Ασίας, το μεγαλύτερο σε πληθυσμό στη Γη με περίπου 1.300.000.000 (ένα δισεκατομμύριο, τριακόσια εκατομμύρια) κατοίκους!

Σουέζ: Η μεγαλύτερη πλωτή τεχνητή **διώρυγα** στη Γη, με μήκος 168 χλμ. Βρίσκεται στην Αίγυπτο και συνδέει τη Μεσόγειο θάλασσα με την Ερυθρά θάλασσα και τον Ινδικό ωκεανό.

Πόλη: Η Κωνσταντινούπολη. Η μεγαλύτερη πόλη της Τουρκίας, που βρίσκεται στο Ευρωπαϊκό μέρος της. Υπήρξε πρωτεύουσα της Βυζαντινής και της Οθωμανικής αυτοκρατορίας.

Παναμάς: Κράτος της Κεντρικής Αμερικής. Εκεί κατασκευάστηκε και η **διώρυγα** του Παναμά με σκοπό τη σύνδεση των δύο ωκεανών, του Ατλαντικού με τον Ειρηνικό.

Γλωσσάρι

πλωτός ποταμός = είναι ο ποταμός στον οποίο μπορούν να ταξιδεύουν πλοία.
οι εκβολές = εκεί όπου το ποτάμι συναντά τη θάλασσα και ενώνεται με αυτήν.

Τα πλοία

1. Θέλετε να μάθουμε περισσότερα για τα πλοία; Διαβάστε παρακάτω:

ΤΟ ΠΡΩΤΟ ΑΤΜΟΠΛΟΙΟ

Τα ατμόπλοια αντικατέστησαν τα σκάφη που κινούνταν με ιστία (πανιά), τα ιστιοφόρα. Το πρώτο πλοίο που κατασκευάστηκε να κινείται με ατμομηχανή ήταν το Κλερμόντ, κατασκευαστής του οποίου ήταν ο Ρόμπερτ Φούλτον. Ο Ρόμπερτ Φούλτον ήταν ένα ορφανό παιδί που ζούσε στην Αμερική. Του άρεσε πολύ η ζωγραφική. Όταν μεγάλωσε, άρχισαν να του αρέσουν οι εφευρέσεις. Έτσι σκέφτηκε να φτιάξει ένα πλοίο για ποτάμια, όπως ο Μισισιπής. Το Κλερμόντ ταξίδεψε για πρώτη φορά στον ποταμό Χάντσον, στις Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής, το 1807.

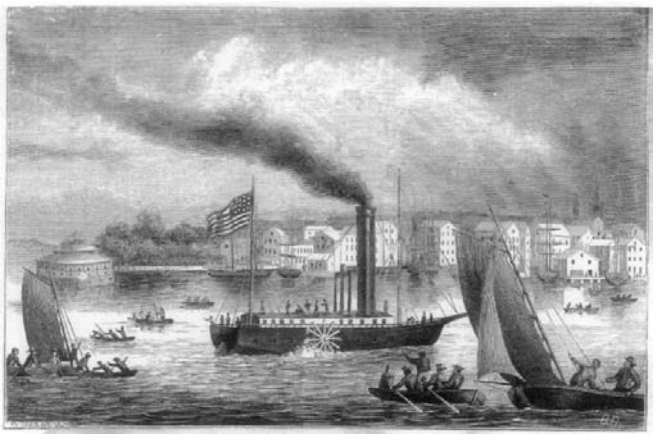

Το Κλερμόντ του Ρόμπερτ Φούλτον,
το πρώτο ατμόπλοιο του κόσμου

Ας γνωρίσουμε μερικά είδη πλοίων:

Το **υπερωκεάνιο** είναι ένα μεγάλο πλοίο που διασχίζει τους ωκεανούς.

Το **δεξαμενόπλοιο** μεταφέρει πετρέλαιο.

Το **κρουαζιερόπλοιο** έχει πισίνες και χώρους διασκέδασης για τους τουρίστες που ταξιδεύουν με αυτό και κάνουν διακοπές.

Τα **ιστιοφόρα** έχουν πανιά και ταξιδεύουν με τη δύναμη του ανέμου.

ιστιοφόρο

υπερωκεάνιο

δεξαμενόπλοιο

2. Ας γνωρίσουμε τα μέρη του πλοίου. Συζητήστε μεταξύ σας γι΄ αυτά.

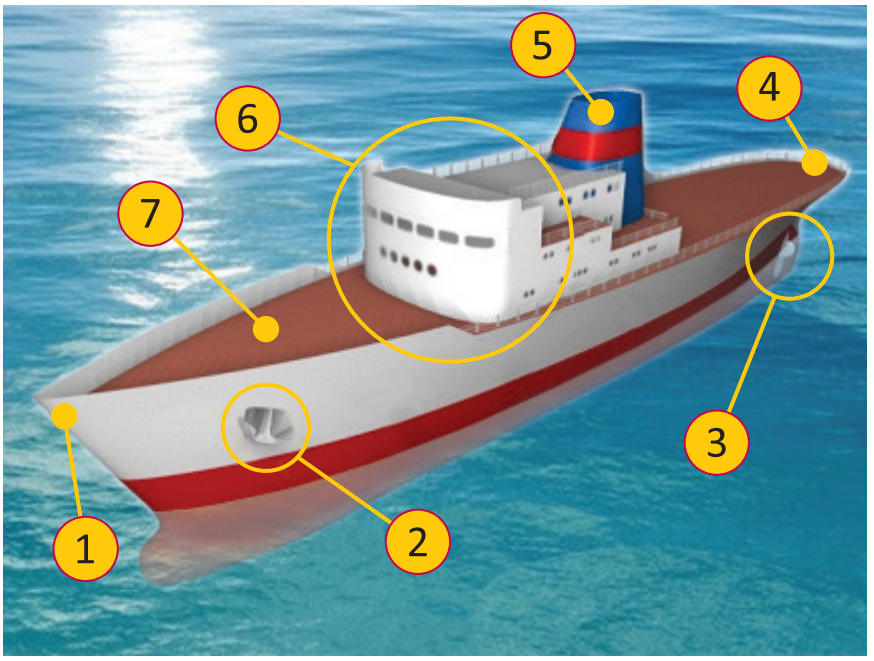

Μέρη του πλοίου

1. πλώρη
2. άγκυρα
3. έλικας και πηδάλιο
4. πρύμνη
5. καπνοδόχος ή φουγάρο
6. γέφυρα
7. κατάστρωμα

3. Θυμηθείτε ορισμένα είδη πλοίων, παρατηρήστε προσεκτικά τα μέρη του πλοίου και συμπληρώστε το παρακάτω κείμενο:

Το περασμένο καλοκαίρι κάναμε διακοπές πάνω σε ένα τεράστιο ..... με πολλές ανέσεις. Είχε υπέροχες αίθουσες, πισίνες και μεγάλες καμπίνες. Μόλις ανέβηκα από τη σκάλα πάνω στο ....., θαύμασα το μεγάλο ..... του πλοίου, απ' όπου έβγαινε μαύρος καπνός! Στο μπροστινό μέρος του πλοίου, δηλαδή στην ....., υπήρχε πολύς κόσμος που αποχαιρετούσε τους συγγενείς στο λιμάνι. Ψηλά, στη ..... του πλοίου, βρισκόταν ο καπετάνιος που έδινε εντολές στους ναύτες. Τέλος, μετά από λίγη ώρα, οι ναύτες σήκωσαν την ..... και ξεκινήσαμε!

4. Διαλέξτε ένα από τα πλοία που μάθαμε. Με ποιο θα ταξιδεύατε και γιατί;

Θα διάλεγα ....., γιατί .....

.....

.....

5. Φανταστείτε ότι θα ταξιδέψετε με ένα πλοίο για πολύ καιρό. Τι θα πάρετε μαζί σας; Μπορείτε να γράψετε για πράγματα **απαραίτητα**, αλλά και για πράγματα **αγαπημένα**. Συζητήστε πρώτα όλοι μαζί και ύστερα αφήστε τη φαντασία σας ελεύθερη!

(Χρησιμοποιήστε εκφράσεις, όπως **πρώτα πρώτα, καταρχήν, ύστερα, σίγουρα, είναι απαραίτητο, επίσης, ακόμα** κ.λπ.)

Πρώτα πρώτα .....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

6. Διαβάστε το ποίημα και στη συνέχεια ζωγραφίστε το καράβι που περιγράφει:

Το ευλογημένο καράβι

«Πού πας, καραβάκι, με τέτοιον καιρό;
Σε μάχεται η θάλασσα, δεν τη φοβάσαι;
Άνεμοι σφυρίζουν και πέφτει νερό,
πού πας, καραβάκι, με τέτοιον καιρό;»

«Για χώρα πηγαίνω πολύ μακρινή.
Θα φέξουνε φάροι πολλοί να περάσω.
Βοριάδες, νοτιάδες θα βρω, μα θα φτάσω
με πρίμο αγεράκι, μ' ακέριο πανί.»

«Κι οι κάβοι αν σου στήσουν τη νύχτα καρτέρι;
Απάνω σου αν πέσει το κύμα θεριό
και πάρει τους ναύτες και τον τιμονιέρη;
Πού πας, καραβάκι, με τέτοιον καιρό;»

«Ψηλά στο εκκλησάκι του βράχου, που ασπρίζει,
για μένα έχουν κάμει κρυφή λειτουργία·
ορθός ο Χριστός το τιμόνι μου αγγίζει,
στην πλώρη μου στέκει η παρθένα Μαρία.»

Ζαχαρίας Παπαντωνίου

Εδώ ζωγραφίζω το καράβι του ποιήματος

7. Λύστε το σταυρόλεξο:

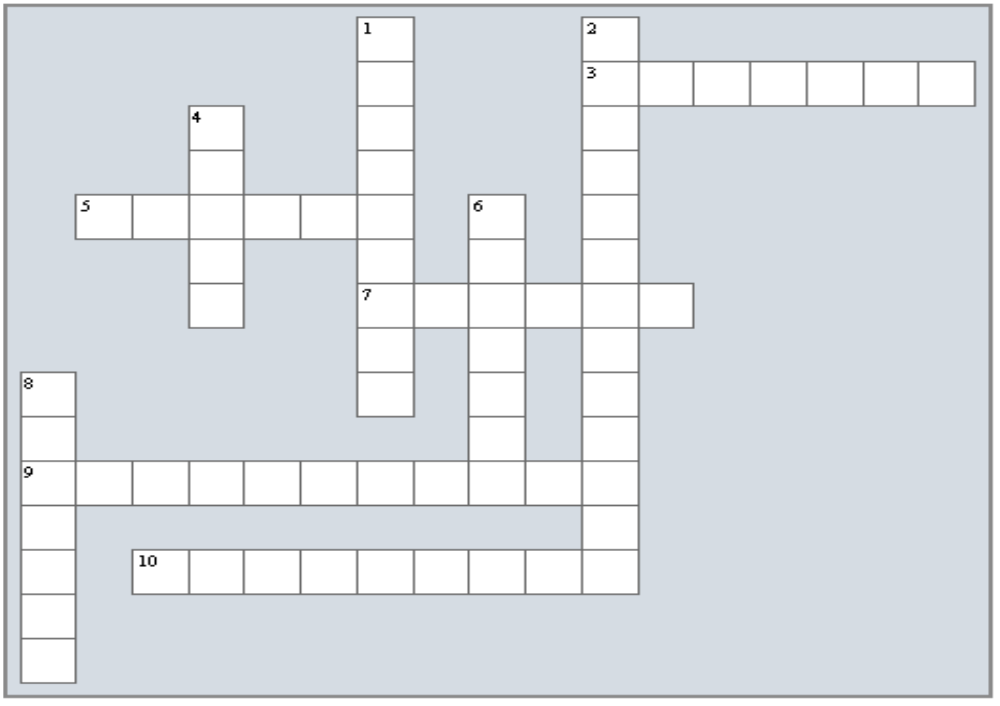

1. Μεγάλος ποταμός της Βόρειας Αμερικής.
2. Το πλοίο που μεταφέρει πετρέλαιο.
3. Εκεί όπου το ποτάμι συναντά τη θάλασσα και ενώνεται με αυτήν.
4. Το μπροστινό μέρος του πλοίου.
5. Έτσι λέγεται ο ποταμός, στον οποίο μπορούν να ταξιδεύουν πλοία.
6. Κατασκεύασε το πρώτο ατμόπλοιο.
7. Το πίσω μέρος του πλοίου.
8. Από εκεί βγαίνει μαύρος καπνός.
9. Διασχίζει τους ωκεανούς.
10. Το καράβι που ταξιδεύει με τη δύναμη του ανέμου.

Ταξιδεύω και συνομιλώ με τα παιδιά του κόσμου

Θυμόσαστε τα μέρη απ' όπου περνούσε ο θαλασσοπόρος; Ας ταξιδέψουμε μαζί του, για να γνωρίσουμε τα παιδιά που συναντά στα μέρη που περνά με το πλοίο του. Θέλετε να τα ακούσουμε;

Φατίμα

Γεια σας, παιδιά! Με λένε Φατίμα και είμαι 10 χρονών. Ζω στην πρωτεύουσα της Αιγύπτου, το Κάιρο. Έχω τέσσερα αδέρφια. Το σπίτι μας είναι μικρό και φτωχικό, με ένα μεγάλο δωμάτιο και μια κουζίνα. Είμαστε, όμως, πολύ δεμένοι και αγαπημένοι στην οικογένειά μου. Το όνειρό μου, όταν μεγαλώσω, είναι να ταξιδεύω πολύ και να γίνω κτηνίατρος, γιατί λατρεύω τα ζώα!

Ταγίπ

Γεια χαρά! Είμαι ο Ταγίπ από την Κωνσταντινούπολη. Είμαι 9 χρονών. Το σπίτι μας είναι κοντά στη θάλασσα. Έχω δύο αδέρφια. Η μαμά μου με μαλώνει, γιατί όλη μέρα θέλω να παίζω έξω στο δρόμο με τους φίλους μου. Όταν μεγαλώσω, θέλω να γίνω ναυτικός, γιατί μου αρέσουν τα ταξίδια και τα πλοία!

Ιρίνα

Τι κάνετε, παιδιά; Είμαι η Ιρίνα από τη Ρωσία. Είμαι 8 χρονών. Ζω στο Βόλγκογκραντ, μια μεγάλη πόλη στις όχθες του ποταμού Βόλγα.
Το σπίτι μας είναι μικρό, αλλά πολύ όμορφο. Μου αρέσει πολύ να παίζω με την αδερφή μου και τις κούκλες μου. Η μητέρα μου εργάζεται σε νοσοκομείο και ο πατέρας σε ένα εργοστάσιο που φτιάχνει αυτοκίνητα. Το όνειρό μου είναι να πάμε διακοπές στη θάλασσα. Θέλω να γίνω κάποτε μια σπουδαία χορεύτρια!

Γεια σας! Είμαι ο Γκάμπριελ από τις Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής. Σε λίγο καιρό θα γίνω εννιά χρονών. Ζω στην Γκρίνβιλ, μια πόλη δίπλα στον Μισισιπή ποταμό. Η Γκρίνβιλ είναι όμορφη, με πολύ πράσινο, όμορφα σπίτια και μεγάλες γέφυρες. Κάθε πρωί, μαζί με τον αδερφό μου, πηγαίνουμε στο σχολείο, δίπλα στο ποτάμι. Όταν μεγαλώσω, θέλω να γίνω μουσικός, γιατί έχω πολύ καλή φωνή και παίζω πολύ ωραία κιθάρα!

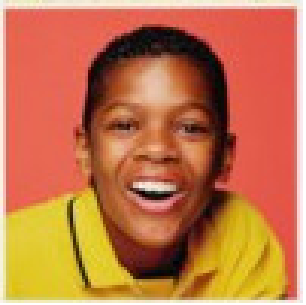

Γκάμπριελ

Γεια σας, παιδιά! Είμαι η Άμπχα από την Ινδία. Το σπίτι μου είναι στην Καλκούτα. Η οικογένειά μου είναι φτωχή και τα τρία αδέρφια μου δεν πηγαίνουν στο σχολείο, αλλά δουλεύουν μαζί με τη μητέρα μου σε ένα εργοστάσιο. Εγώ, όμως, θα μάθω να γράφω και να διαβάζω, γιατί θέλω να γίνω δασκάλα, για να μορφώσω πολλά παιδιά!

Άμπχα

Νι χάο! Είμαστε τρεις φίλες από την Κίνα, η Λι Χούα, η Μέι Λι και η Τσουν. Ζούμε στο Πεκίνο, την πρωτεύουσα της Κίνας, σε μια μεγάλη πολυκατοικία με δέκα (10) ορόφους, σε διπλανά διαμερίσματα. Δεν έχουμε άλλα αδέρφια, γι' αυτό και είμαστε όλη μέρα μαζί. Στο σχολείο τα καταφέρνουμε πολύ καλά και είμαστε πάντα πρώτες! Ποια είναι τα όνειρά μας; Η Λι Χούα θέλει να πάει στην Αμερική, η Τσουν να γίνει πιλότος κι εγώ, η Μέι Λι, να γίνω γιατρός!

Λι Χούα, η Μέι Λι και η Τσουν

Δραστηριότητες

1. Κυκλώστε τις σωστές απαντήσεις:

- Ποιο από τα παιδιά ζει στην Ινδία	ο Γκάμπριελ,	η Άμπχα,	η Ιρίνα;
- Ο Γκάμπριελ έχει	έναν αδερφό,	τρεις αδερφές,	μία αδερφή
- Η Ιρίνα θέλει να πάει διακοπές	στο βουνό,	στο δάσος,	στη θάλασσα
- Η Τσουν από την Κίνα θέλει να γίνει	οδηγός,	κτηνίατρος,	πιλότος
- Πόσα αδέλφια έχει η Φατίμα	δύο,	τρία,	τέσσερα;
- Πού ζει ο Ταγίπ	στο Παρίσι,	στην Κωνσταντινούπολη,	στην Αθήνα;

2. Γιατί τα αδέρφια της Άμπχα δεν πηγαίνουν στο σχολείο;

.....

.....

.....

3. Το πρόβλημα της *παιδικής εργασίας* είναι πολύ σοβαρό. Μπορείτε να το συζητήσετε στην τάξη με τους συμμαθητές σας.

4. Ποιο από τα επαγγέλματα που αναφέρουν τα παιδιά αρέσει και σ' εσένα; Γιατί;
   Μου αρέσει .....

.....

.....

.....

5. Η Λι Χούα, η Μέι Λι και η Τσουν δεν έχουν αδέρφια, γιατί η Κίνα δεν επιτρέπει στις οικογένειες να έχουν πάνω από ένα παιδί. Σκεφτείτε και συζητήστε πώς θα ήταν η ζωή σας χωρίς αδέρφια.

6. Σε ποια από αυτές τις χώρες θα θέλατε να ζείτε; Γιατί;
   Θα ήθελα να ζω .....

.....

.....

.....

7. Αν συναντούσες κάποιο από τα παιδιά, τι θα ήθελες να το ρωτήσεις;

.....

.....

.....

.....

8. Με ποιο από τα παραπάνω παιδιά θα θέλατε να επικοινωνήσετε; Διαλέξτε ένα και θα προσπαθήσουμε να του στείλουμε ένα γράμμα.

Η μορφή του γράμματος

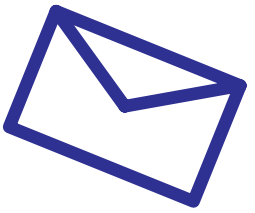

α. Όταν στέλνω ένα γράμμα, γράφω
ποιος το στέλνει (αποστολέας)
σε ποιον το στέλνει (παραλήπτης)

β. Το γράμμα ξεκινάει με τον **τόπο** (Αργυρόκαστρο, Αθήνα …), την **ημερομηνία** και την **προσφώνηση** (Αγαπητέ φίλε, αγαπημένε μου παππού …)

γ. Το γράμμα τελειώνει με τον χαιρετισμό (Σε φιλώ, με πολλή αγάπη, σε χαιρετώ, με φιλικούς χαιρετισμούς, φιλικά …)

Το περιεχόμενο του γράμματος

α. Θα μιλήσεις για τον εαυτό σου.

β. Θα γράψεις για τον τόπο που ζεις.

γ. Θα προσκαλέσεις το παιδί να έρθει στον τόπο σου ή θα του ζητήσεις να επισκεφτείς τον δικό σου τόπο.

Δείτε το παρακάτω παράδειγμα. Ο Κώστας, ένα παιδί που ζει στην Αθήνα, στέλνει γράμμα στον Βασίλη, που ζει στην Κέρκυρα:

Αθήνα, 25 Ιουνίου 2011

Αγαπητέ Βασίλη,

Με λένε Κώστα. Είμαι 9 χρονών και πηγαίνω στην Πέμπτη Δημοτικού. Ζω στο κέντρο της Αθήνας, στο Κουκάκι. Στο σχολείο μού αρέσουν πολύ η Ιστορία και η Γυμναστική. Είδα μερικές φωτογραφίες από την πατρίδα σου, την Κέρκυρα, και μου άρεσε πολύ. Θα ήθελα μια μέρα να την επισκεφτώ. Θέλω να σε προσκαλέσω να έρθεις στην Αθήνα, για να σου γνωρίσω όλα τα μέρη της.

Φιλικά,

Κώστας

9. Γράψτε τώρα το δικό σας γράμμα σε κάποιο από τα παιδιά που συναντήσαμε:

……, ……

……,

……

……

……

……

……

……

……

……

……

Ταξίδι με αεροπλάνο

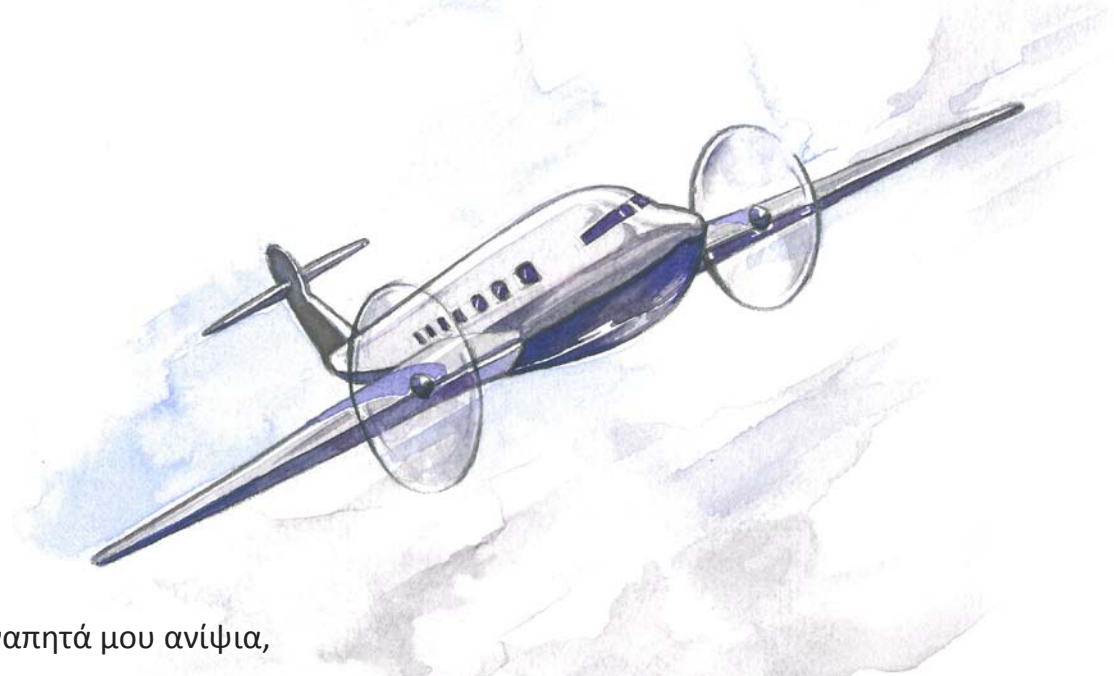

Αγαπητά μου ανίψια,

Σας είχα τάξει, την τελευταία φορά, να σας μιλήσω για το αεροπορικό μου ταξίδι στα Γιάννενα.

Είναι συνταρακτικό ένα αεροπορικό ταξίδι, όταν το κάνεις για πρώτη φορά. Νόμισα πως θα φοβηθώ πολύ και σας αποχαιρέτησα με τη σκέψη ένα ένα, ανιψάκια. Τι τα θες, άλλο είναι να νιώθεις τη γη στέρεη από κάτω σου, κι άλλο να γίνεσαι... πουλί.

Έλα, όμως, που είχα και τόση περιέργεια, να δω πώς θα 'ναι αυτό το περίφημο ταξίδι. Όλα ήταν για μένα καινούργια: το αεροδρόμιο, η αεροσυνοδός, το κλείσιμο μέσα στο μεγάλο κουτί, ύστερα που σου λένε να δέσεις τη ζώνη (εκεί δα μετανόησα λιγάκι που είχα μπει), ύστερα το τρέξιμο του αεροπλάνου μέσα στο διάδρομο απογείωσης και το ελάχιστο διάστημα που σταματάει, να πάρει λες ανάσα για τη μεγάλη στιγμή που θα ξεκολλήσει από τη γη. [...]

Η προσπάθεια σε ανεβάζει τώρα όλο και πιο πάνω, κι η γη μεγαλώνει στα πόδια σου. Βλέπεις τους ανθρώπους που κάνουν μπάνιο, τ' αυτοκίνητα, πιο μικρά, πιο μικρά - και τώρα πια έχεις κάτω σου έναν ωραίο ανάγλυφο χάρτη, με στρωτή γαλάζια θάλασσα, κιτρινωπά βουνά, πράσινους λεκέδες από βλάστηση. Να ο Ισθμός της Κορίνθου, να ο Κορινθιακός, [...] εδώ, μας λένε, είναι το Αιγαίο, κάτω στο βάθος το Μεσολόγγι. Ύστερα η Ακαρνανία με τις λίμνες... Βουνά, βουνά, χάνεις το νου σου από τη γη, όλο πέτρα. Λιγοστά τα δάση στις πλαγιές, μικρά τα χωριουδάκια κι η πρασινάδα γύρω τους φτωχή, καταλαβαίνεις με τι μόχθο κάνουν τούτοι οι άνθρωποι τη γη να δώσει τον καρπό της. Κι όμως παντού, στις κοιλάδες, στις πλαγιές, στα ριζά των βράχων, χαραγμένα με υπομονή τ' αμέτρητα δρομάκια και μονοπάτια που ενώνουν τους ανθρώπους. [...]

Έτσι, όπως τους βλέπεις ολοκάθαρα από κει πάνω τους δρόμους, πυκνό δίχτυ που ζώνει τα βουνά και τους κάμπους, σε κάνουν ν' αγαπάς και να θαυμάζεις τον άνθρωπο, που φαίνεται μικρός σαν μυρμήγκι. [...]

Αυτή μου φαίνεται είναι η πιο ζωηρή εντύπωση που κράτησα από το ταξίδι μου.

Σας φιλώ, ανιψάκια,
Η θεία Νεραντζούλα

Λίνα Κάσδαγλη (διασκευή)

Ανθολόγιο για τα παιδιά του Δημοτικού, μέρος δεύτερο, Ο. Ε. Δ. Β., Αθήνα 1975

Ξεκλειδώνουμε το κείμενο

1. Η θεία Νεραντζούλα ζει στην Αθήνα. Πού ήθελε να ταξιδέψει;
2. Με ποιον τρόπο θα ταξίδευε;
3. Πώς φαίνονται οι άνθρωποι από ψηλά;
4. Η θεία Νεραντζούλα μιλάει για κάποια μέρη της Ελλάδας που βλέπει από ψηλά. Μπορείς να τα βρεις στον χάρτη;
5. Βρείτε σε έναν χάρτη τη διαδρομή Αθήνα - Γιάννενα. Τραβήξτε μια γραμμή.

Οργανώνω το ταξίδι μου

Συγχαρητήρια! Κερδίσατε ένα ταξίδι στην Αθήνα για τέσσερις μέρες! Ψάχνετε πληροφορίες σε περιοδικά, στο διαδίκτυο …

Πώς θα ταξιδέψετε;

Θα ταξιδέψετε με **αεροπλάνο** από τα Τίρανα στην Αθήνα. Δείτε την εικόνα και συμπληρώστε το εισιτήριό σας.

ΕΙΣΙΤΗΡΙΟ

Ονοματεπώνυμο: ……

Όνομα αεροπορικής εταιρείας: ……

Αναχώρηση: Τίρανα → Αθήνα

Ημερομηνία ……

Ώρα αναχώρησης: ……

Ώρα άφιξης: ……

Επιστροφή: Αθήνα → Τίρανα

Ημερομηνία ……

Ώρα αναχώρησης: ……

Ώρα άφιξης: ……

Τιμή : ……

Πού θα μείνετε;

Βρήκατε ένα **ξενοδοχείο**
στο κέντρο της Αθήνας.

Ποια **αξιοθέατα** θα δείτε;

Η Ακρόπολη

Μουσείο Ακρόπολης

Η Βουλή των Ελλήνων

Ολυμπιακό Στάδιο

Πειραιάς

- Βρείτε πληροφορίες για τα αξιοθέατα που θα επισκεφτείτε στην Αθήνα.

Το πρόγραμμα

- Ετοιμάστε το πρόγραμμα επισκέψεων του ταξιδιού σας στην Αθήνα.

18 Ιανουαρίου: Άφιξη στην Αθήνα!

19 Ιανουαρίου: Επίσκεψη στ.....

20 Ιανουαρίου: .....

21 Ιανουαρίου: .....

22 Ιανουαρίου: .....

23 Ιανουαρίου: Αναχώρηση για τα Τίρανα.

Καλό ταξίδι!

Το παιχνίδι

Γεώργιος Ιακωβίδης - *Παιδική Συναυλία* (1894)

Τα παιχνίδια του Μεγάλου Αλεξάνδρου

Τα αινίγματα της Σφίγγας

Παιχνίδια της γλώσσας και του νου

Παιχνίδια των λαών, παιχνίδια τόπων μακρινών

Αλληλογραφούμε και μαθαίνουμε για άλλα παιχνίδια άλλων παιδιών

Τα Παιχνίδια του Μεγάλου Αλεξάνδρου

Κάποτε ο Μέγας Αλέξανδρος βρέθηκε κοντά σε Ινδούς σοφούς που τους έλεγαν Γυμνοσοφιστές και σκέφτηκε να παίξει μαζί τους το παιχνίδι των ερωτήσεων. Ο Αλέξανδρος ρωτούσε τους σοφούς: Τι έγινε πρώτα; Η μέρα ή η νύχτα; Ποιοι είναι περισσότεροι; Οι ζωντανοί ή οι νεκροί; ΟΙ Σοφοί όμως τον κέρδιζαν πάντα με τις έξυπνες απαντήσεις τους.

Στο τέλος, ο Αλέξανδρος ρώτησε το σοφότερο από όλους: Ποιος από όλους σας απάντησε χειρότερα; Και ο πιο σοφός Ινδός απάντησε: «Ο ένας έχει απαντήσει χειρότερα από τον άλλον». Έτσι ο Αλέξανδρος ήταν αδύνατο να βρει ποιος ακριβώς νίκησε στο παιχνίδι των ερωτήσεων, γιατί η απάντηση του σοφού έβγαζε τα αινίγματα του Αλεξάνδρου έξω από το παιχνίδι.

Σμαράγδα Παπαδοπούλου Μανταδάκη,
Περιοδικό "*Το Παγώνι*",τεύχος 4, 1997 ΟΠΠΕΘ, Έκδοση του Υπουργείου Πολιτισμού

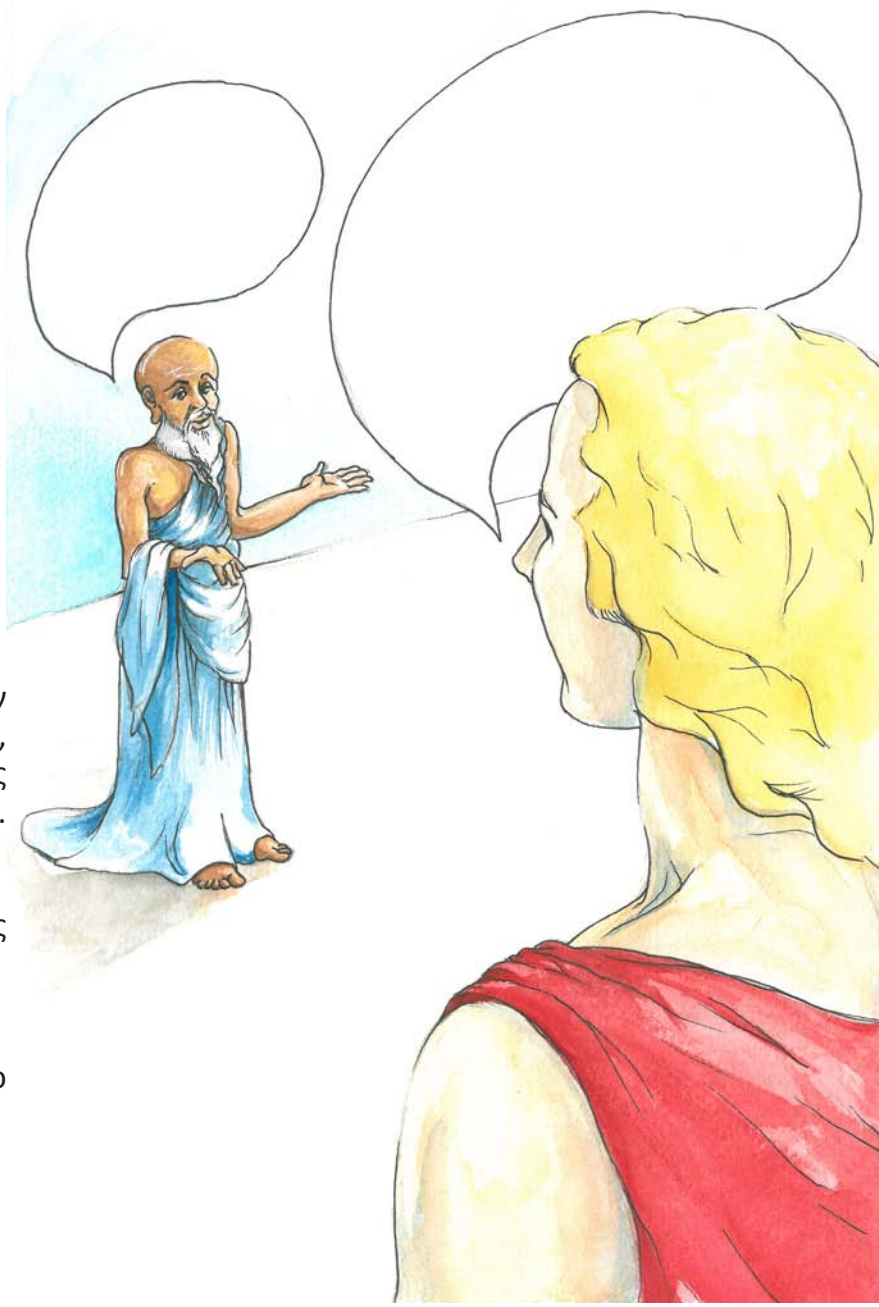

Ξεκλειδώνουμε το κείμενο

1. Πού κρύβεται η εξυπνάδα στην απάντηση που έδωσαν οι Γυμνοσοφιστές στον Αλέξανδρο;

2. Βρείτε πώς κατάφεραν να ξεφύγουν από το παιχνίδι των ερωτήσεων, χωρίς να απαντήσουν, αλλά δίνοντας ταυτόχρονα και μια έξυπνη απάντηση.

3. Πείτε με άλλα λόγια τη φράση: «Ο ένας απάντησε χειρότερα από τον άλλον».

4. Συμπληρώστε στο σκίτσο τον διάλογο του Ινδού με τον Μ. Αλέξανδρο.

Τα αινίγματα της Σφίγγας

Πολλές φορές, ένα παιχνίδι μπορεί να είναι ένα αίνιγμα. Στα παιδιά αρέσουν τα αινίγματα: Μια ερώτηση, στην οποία δεν ξέρεις τι να απαντήσεις, γιατί δεν λέει κάτι, όπως είναι, αλλά το κρύβει πίσω από άλλες λέξεις και σε κάνει να αμφιβάλλεις διαρκώς για το περιεχόμενο. Αν απαντήσεις σωστά και βρεις τη σημασία, κερδίζεις. Ένα αίνιγμα που έμεινε γνωστό στην ελληνική παράδοση είναι και το αίνιγμα της Σφίγγας. Η Σφίγγα, λοιπόν, ένα μυθικό τέρας με σώμα λιονταριού, φτερά αετού και κεφάλι γυναίκας, ρώτησε τον αρχαίο Οιδίποδα: «Τι είναι αυτό που στην αρχή περπατά στα τέσσερα, μετά στα δύο πόδια και αργότερα στα τρία;».

Κείμενο της συγγραφικής ομάδας

Ξεκλειδώνουμε το κείμενο

1. Βρείτε εσείς την απάντηση και βοηθήστε τον Οιδίποδα, αν μπορείτε!

2. Ρωτήστε τον δάσκαλο ή τη δασκάλα σας ποιος ήταν ο Οιδίποδας στην αρχαία Ελλάδα.

3. Σκεφτείτε ένα αστείο αίνιγμα ενός δικού σας φανταστικού ζώου, που θα μπορούσε να έχει πόδια αρνιού, κεφάλι ελέφαντα και φτερά πάπιας.

Ξεκλειδώνουμε τα αινίγματα

1. Βρείτε και αποφασίστε τι σημαίνουν τα παρακάτω αινίγματα:

Κινούμαι, όταν κινείσαι.

Αδύνατο να είμαι εκεί,

όπου εσύ δεν είσαι.

(άικσ Η)

Ψηλός ψηλός καλόγερος και με ένα μάτι βλέπει.

Τι είναι;

(ςόκιλισαβ Ο)

Ακτίνες έχω, ρόδες δεν έχω και όμως τρέχω.

Ποιος είμαι;

(ςοιλή Ο)

Όταν βλέπω δεν το βλέπω, και το βλέπω, όταν δε βλέπω. Τι είναι;

(οριενό οΤ)

2. Γλωσσολύστε τους γλωσσοδέτες. Κερδίζει όποιος τους πει πιο γρήγορα, χωρίς να μπερδευτεί!

Κουκιά βραστά, σκαστά, απαστά

με τη βραστή, σκαστή, σπαστή κουτάλα.

Καλημέρα, καμηλιέρη!

Καμηλιέρη, καλημέρα!

Σκουληκομερμυγκότρυπα

με τα σκουληκομερμυγκόπουλά σου,

βάλε τις μπάρες, τις αμπάρες, τις κλειδαροαμπαραμπάρες,

γιατί έρχεται ο κότσυφας, ο μότσυφας,

με τα κοτσυφομοτσυφοπαιδόπουλά του

να σου φάει τα σκουλήκια, τα μερμύγκια,

τα σκουληκομερμηγκοπαιδόπουλά σου.

3. Η κουκουβάγια της εικόνας έχει μια απορία:

Τι θέλουν να πουν οι γλωσσοδέτες αυτοί;

Συζητήστε το στην τάξη και απαντήστε στην απορία της: «……

……

……

……»

4. Παιχνιδόλεξα ή αλλιώς παιχνίδια με τις λέξεις…

Άλαλος αλλόκοτος

Αλαλούμ αλάλαζε

Άλλες λαλιές παράλλαζε

αλάργα η αλλαξοκαιριά

Κι αυτός αλλάζει αλλαξιά.

Θ. Χορτιάτη,
Παιχνιδόλεξα

5. Οι παροιμίες μπερδεύτηκαν με τους γλωσσοδέτες και τα αινίγματα. Αντιστοιχίστε προσεκτικά, για να τα ξεμπερδέψετε. Ποιο αίνιγμα από τα παρακάτω μιλά για το αβγό και ποιο για το κουλούρι;

Μέσα σε ένα βαρελάκι…	θεραπεύει φίνα τη μικρή μας πείνα
Ο παπάς ο παχύς	έχει η φάβα
Φασούλι το φασούλι	θα θερίσεις
Κάποιο λάκκο	το γιατρό τον κάνει πέρα
Ό,τι σπείρεις	γεμίζει το σακούλι
Στρογγυλό μηδενικό καθαρά ελληνικό	έχω δυο λογιών κρασάκι

6. Αντιστοιχίστε τα παιχνίδια των εικόνων με την κατάλληλη λέξη και παίξτε!

Σκάκι

Ποδόσφαιρο

όνομα ζώο πράγμα

τένις

κιθάρα

χαρτιά

Μονόπολη

πιάνο

Παιχνίδια των λαών, παιχνίδια τόπων μακρινών

Πότε γεννήθηκε το παιχνίδι και πώς άρχισαν οι άνθρωποι να παίζουν;

Το παιχνίδι είναι μία αρχαία συνήθεια του ανθρώπου και υπάρχει από τότε που υπάρχουν άνθρωποι. Οι διάφοροι λαοί έφτιαξαν, βέβαια, τα δικά τους παιχνίδια.

Κείμενα της συγγραφικής ομάδας

Τα παιχνίδια των Εσκιμώων

Οι Εσκιμώοι ζουν στη βόρεια παγωμένη πλευρά της γης και το κανονικό τους όνομα είναι Ινουίτ, δηλαδή Άνθρωποι. Αυτός ο λαός έχει κάνει το παιχνίδι νόμο της δικαιοσύνης. Όταν κάποιος Εσκιμώος νομίζει ότι αδικήθηκε, προκαλεί το φταίχτη σε αγώνες, χτυπώντας ρυθμικά ένα τύμπανο. Οι κάτοικοι των πάγων μαζεύονται τότε, να παρακολουθήσουν το παιχνίδι. Ο άνθρωπος με το τύμπανο τραγουδά και εξηγεί με το τραγούδι του και ο αντίπαλος απαντά με τον ίδιο τρόπο. Κερδίζει αυτός που δεν θα χάσει την ψυχραιμία του, γιατί μπορεί να θυμώσουν στο μεταξύ. Στο τέλος αποφασίζουν οι θεατές ποιος έπαιξε καλύτερα και ποιος θα κερδίσει τη δίκη. Συνήθως οι διαφορές λύνονται ειρηνικά.

Κείμενο της συγγραφικής ομάδας

Παιχνίδια της νέας Γουινέας

Σε ένα νησί του Ειρηνικού ωκεανού το παιχνίδι «Κούλα» παίζεται ταξιδεύοντας. Κάθε φυλή τρέχει με ένα παίκτη ως εκπρόσωπό της και ταξιδεύουν τρέχοντας από νησί σε νησί και ανταλλάσσουν δώρα, όπως βραχιόλια ή κολιέ φτιαγμένα από κοχύλια κόκκινα ή λευκά.

Κείμενο της συγγραφικής ομάδας

Δραστηριότητες

Μπορείτε να παίξετε το παιχνίδι αυτό με τους συμμαθητές σας. Τα υλικά που θα χρειαστείτε είναι: ψεύτικα κοσμήματα, κοχύλια, μικρές πέτρες και κορδέλα φαρδιά, για να σχηματίσετε στην τάξη ή σε όποιο άλλο χώρο αποφασίσετε να παίξετε ένα σκηνικό με μικρά νησιά σε διάφορα σχήματα.

Αλληλογραφούμε και μαθαίνουμε

...για άλλα παιχνίδια άλλων παιδιών

Δραστηριότητες

1. Γράψτε γράμμα σε ένα μακρινό σχολείο της Ελλάδας και ρωτήστε τα παιδιά τι παιχνίδια παίζουν. Γράψτε και για τα παιχνίδια τα δικά σας και ρωτήστε τα παιδιά αν θέλουν να επικοινωνείτε και να γίνετε φίλοι. Με τη βοήθεια των δασκάλων σας, βρείτε διευθύνσεις των σχολείων και επιλέξτε σε ποια τάξη θα γράψετε γράμμα.
2. Βρείτε στον χάρτη πού βρίσκεται το σχολείο αυτό!

- Στη συνέχεια θα βρείτε ένα παράδειγμα για το πώς να σχεδιάσετε και πώς μπορεί να δείχνει το γράμμα σας!

- Διεύθυνση του σχολείου μας
  (διεύθυνση αποστολέα):
- Διεύθυνση του σχολείου με το οποίο θέλουμε να γίνουμε φίλοι:
  (διεύθυνση παραλήπτη)
- ΤΟΠΟΣ ΚΑΙ ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ

Π.χ. Αργυρόκαστρο, 22/1/2013

Προσφώνηση:

Αγαπητοί φίλοι,

Είμαστε οι μαθητές του ..... Στην τάξη μας είμαστε.....μαθητές και .....μαθήτριες. Τον δάσκαλό μας/ τη δασκάλα μας τον/την λένε..... Μαθαίνουμε Ελληνικά. Αυτές τις μέρες, μάλιστα, μαθαίνουμε στο σχολείο μας για τα παιχνίδια.

Σας γράφουμε αυτή την επιστολή, για να γνωριστούμε μαζί σας.

Με την ευκαιρία αυτή θα θέλαμε να σας πούμε ένα παιχνίδι που παίζουμε εδώ εμείς. Το παιχνίδι αυτό είναι το.....

Θα σας πούμε πώς παίζεται:

.....

- Ακόμη θα θέλαμε να σας ρωτήσουμε τι παιχνίδια παίζετε εσείς στο σχολείο ή στη γειτονιά με τους φίλους σας;

Τι παιχνίδια παίζετε μόνοι ή παρέα με τους φίλους σας στο σπίτι ή αλλού.

- Γράψτε μας ένα γράμμα. Θα περιμένουμε με αγωνία την απάντησή σας.

(Κλείσιμο επιστολής) Ελπίζουμε να γίνουμε φίλοι και να παίξουμε και μαζί κάποια μέρα από κοντά. Αν μπορούμε να σας φανούμε χρήσιμοι σε κάτι, μη διστάσετε να επικοινωνήσετε μαζί μας.

ΕΛΤΑ
Hellenic Post

3. ΟΔΗΓΙΕΣ: Για το φάκελο αλληλογραφίας, γράψτε, με βάση το παρακάτω παράδειγμα, στον δικό σας φάκελο τον αποστολέα και τον παραλήπτη, ύστερα διπλώστε το γράμμα σας, βάλτε το μέσα στον φάκελο, κολλήστε το γραμματόσημο και ταχυδρομήστε το στο ταχυδρομείο της περιοχής σας:

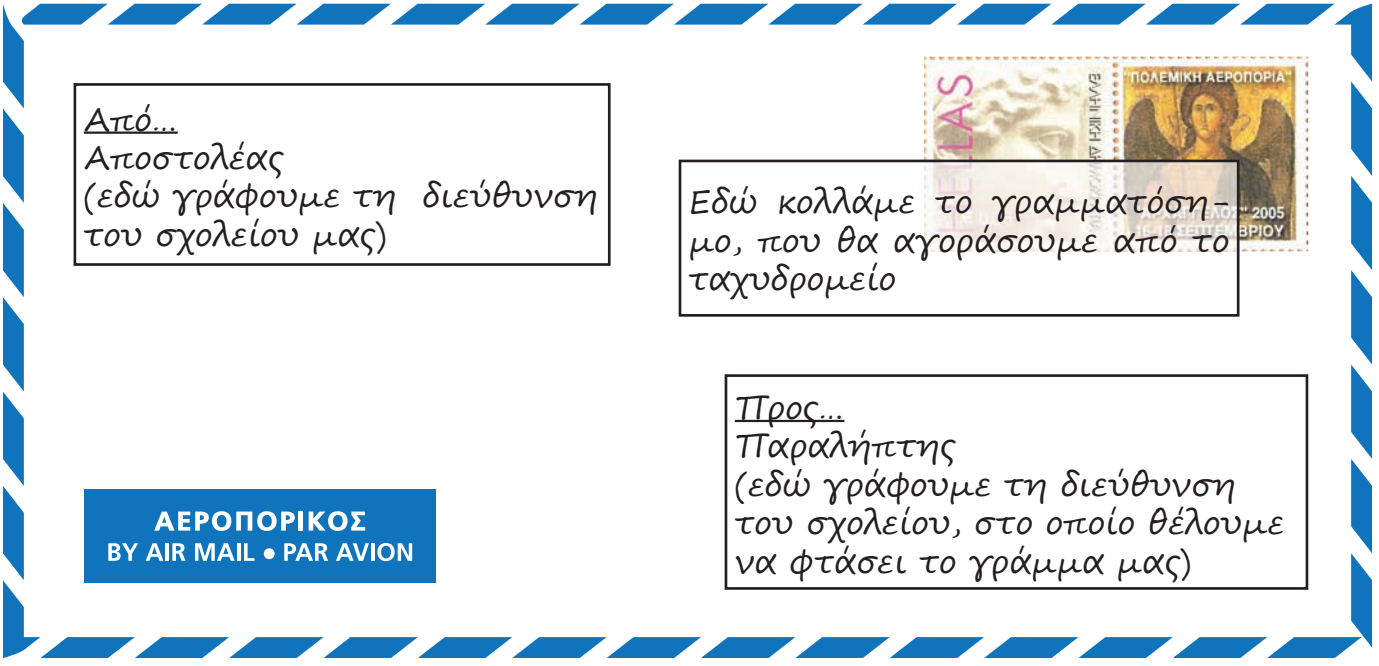

4. Συζητήστε τη σημασία των παρακάτω φράσεων. Με ποιο από τα παρακάτω συμφωνείτε;

-Η ζωή δεν είναι παίξε γέλασε ...

-Παίζεις τη ζωή σου κορώνα γράμματα ...

-Η ζωή είναι παιχνίδι ...

Η παιχνιδιάρα λέξη « *παίζω*» και οι σημασίες της

Δραστηριότητες

1. Μελετήστε τις σημασίες της λέξης «παίζω» στις παρακάτω προτάσεις.
2. Συζητήστε τι σημαίνουν οι φράσεις και δημιουργήστε δικά σας παραδείγματα, για να εξηγήσετε καλύτερα αυτό που σημαίνουν οι φράσεις.
3. Μπορείτε ακόμη να γράψετε διαλόγους που να ταιριάζουν ανάλογα με την περίσταση που χρησιμοποιείται το ρήμα «παίζω»:

Καλή επιτυχία

Παίζει το μάτι σου.
-Τι εννοείς; (για κάποιον που είναι παντρεμένος του αρέσει να κοιτάζει όλες τις γυναίκες)

Του αρέσει ***να παίζει πάντα στο γήπεδό του. (***δεν θέλει να πηγαίνει στο σπίτι των άλλων ή να κάνει δουλειές σε ξένα μέρη, προτιμά το δικό του γνώριμο περιβάλλον)

-***Την ιστορία την παίζει στα δάχτυλα.*** …-Ναι, όλο παίρνει τους πιο καλούς βαθμούς. (ξέρει πολύ καλά την ιστορία)

-***Τα έχω παίξει*** με τόσα μαθήματα στο σχολείο. (έχω κουραστεί και δεν δουλεύει το μυαλό μου)

-Δεν περίμενα να κερδίσεις…-**όχι παίζουμε!** (όταν δεν υπάρχει αμφιβολία)

-**Μην παίζεις με τη φωτιά**. (μην κάνεις επικίνδυνα πράγματα)

- **Μα, την κολοκυθιά θα παίξουμε τώρα;** - όχι, τις κουμπάρες ...Εντάξει, λοιπόν, ας μιλήσουμε σοβαρά! (μη χάνουμε τον καιρό μας , σοβαρολογούμε)

Ε, τι; ***Τις κουμπάρες θα παίξουμε;*** (όπως και πριν, δεν κοροϊδεύουμε, κάνουμε ή λέμε κάτι σοβαρά)

- Σήμερα έχασα στο παιχνίδι. –Πώς κι έτσι, εσύ; - Έλα, ***μην παίζεις με τον πόνο μου!*** Όλο χάνω στο παιχνίδι τον τελευταίο καιρό. (θα πει... μη διασκεδάζεις με αυτό που έπαθα, μη με κοροϊδεύεις)

Δεν μπορώ να καταλάβω ***τι παιχνίδι παίζεις.*** (Λέγε, Τι ετοιμάζεις; Τι κρύβεις;)

Δεν μου αρέσει **να το παίζω** κάποιος. (δεν παριστάνω κάτι που δεν είμαι σαν ηθοποιός)

Τα έπαιξα όλα για όλα... (εννοεί ότι έκανε κάθε δυνατή προσπάθεια, έδωσε όλα όσα μπορούσε, για να πετύχει κάτι)

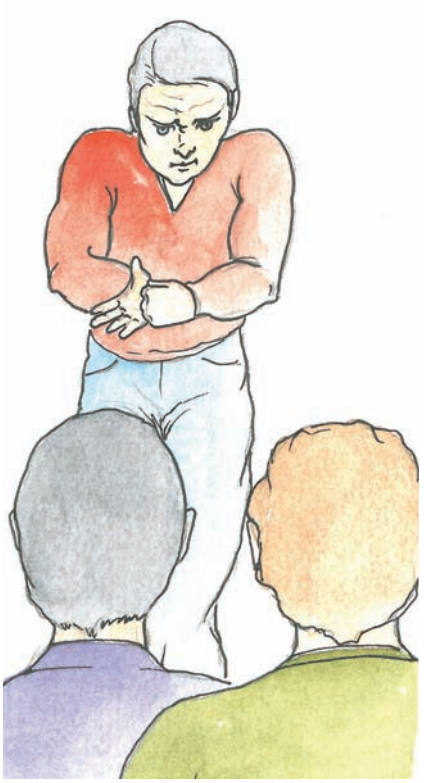

Όποιος θέλει να παίξει μαζί μου, θα βρει τον μπελά του.

(όποιος θέλει να μαλώσει μαζί μου…)

Α, ***δεν παίζω.*** (α, δεν συμφωνώ)

Ως ηθοποιός παίζω κωμικά έργα. (υποκρίνομαι ως ηθοποιός)

Στην απόφασή μου ***θα παίξει σημαντικό ρόλο*** η γνώμη της μητέρας μου. (θα με επηρεάσει σημαντικά, θα παίξει σημαντικό ρόλο σε μια απόφαση)

Έπαιξε τη ζωή του κορώνα γράμματα. (έβαλε σε κίνδυνο τη ζωή του)

Εδώ είναι σοβαρό μαγαζί, ***δεν είναι παίξε γέλασε.*** (μιλάμε σοβαρά)

-Κάποιος **παίζει με τα νεύρα μου**.
-Τι εννοείς;
-Εννοώ ότι κάποιος προσπαθεί να με εκνευρίσει, δηλαδή εσύ…

Ο Μαρίνος, ο κλόουν
και οι χρυσές σερπαντίνες

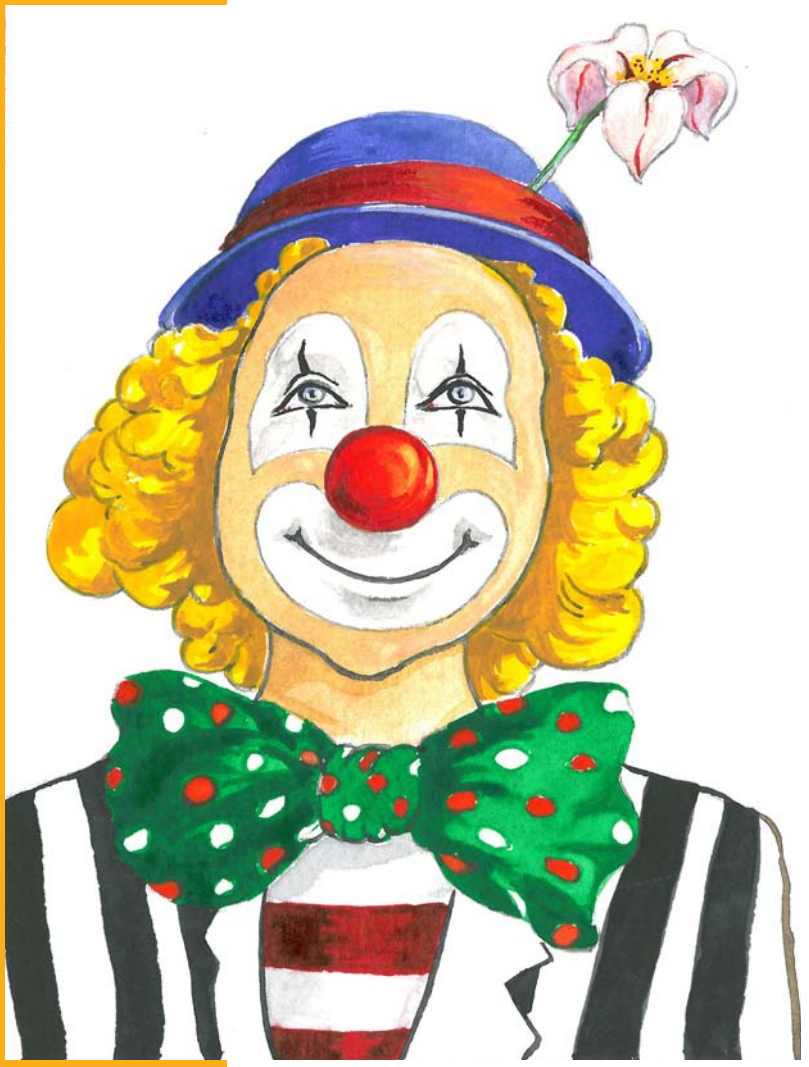

Ο Μαρίνος, ο κλόουν

Το τραγούδι του κλόουν

Οι χρυσές σερπαντίνες

Ο Μαρίνος, ο κλόουν

Με λένε Μαρίνο και είμαι ένας γελαστός και χαρούμενος κλόουν. Γεννήθηκα, όταν γεννήθηκε το γέλιο. Κατοικώ στις καρδιές των παιδιών και ούτε που το σκέφτομαι να μετακομίσω!

Είμαι στρογγυλοπρόσωπος, γαλανομάτης, με ένα βαμμένο, κατακόκκινο στόμα και μια στρογγυλή, πορτοκαλί μύτη. Τα σγουρά μαλλιά μου έχουν το χρώμα του ήλιου. Στο κεφάλι μου φορώ ένα μπλε καπέλο. Πάνω στο καπέλο μου, χρόνια τώρα, έχει φυτρώσει ένα ροζ λουλούδι, που οι ρίζες του είναι βαθιά μες στην καρδιά μου. Άλλοτε ανθίζει και άλλοτε μαραίνεται…

Φοράω μια μπλούζα ριγωτή με κόκκινο και άσπρο χρώμα. Το παπιγιόν μου είναι λαχανί με πορτοκαλί βούλες. Το σακάκι μου είναι καρό ασπρόμαυρο και τα μανίκια του σκεπάζουν τα χέρια μου. Αχ, αυτό το φαρδύ θαλασσί παντελόνι, όλο μου πέφτει! Γι’ αυτό φοράω τις μοβ τιράντες μου… μη γίνω και ρεζίλι! Τα παπούτσια μου είναι πολύ μεγάλα, έχουν κόκκινο χρώμα και, επειδή χαμογελάνε, φαίνονται οι τρύπιες πράσινες κάλτσες μου.

Οι φίλοι μου λένε ότι είμαι ένας αστείος και πολύ διασκεδαστικός κλόουν. Λένε, όμως, ότι είμαι υπερβολικός με την εμφάνισή μου και πολύ φανταχτερός. Πάντως, εγώ λατρεύω τα φωτεινά και έντονα χρώματα, γιατί είναι τα χρώματα της χαράς. Κι αν οι κάλτσες μου είναι όλο τρύπες και οι τσέπες μου πάντα άδειες, διόλου δε με νοιάζει! Αρκεί που η καρδιά μου είναι πάντα γεμάτη από αγάπη για τα παιδιά, όταν τα βλέπω να ξεκαρδίζονται με τα καμώματά μου…

Κείμενο της συγγραφικής ομάδας

Ξεκλειδώνουμε το κείμενο

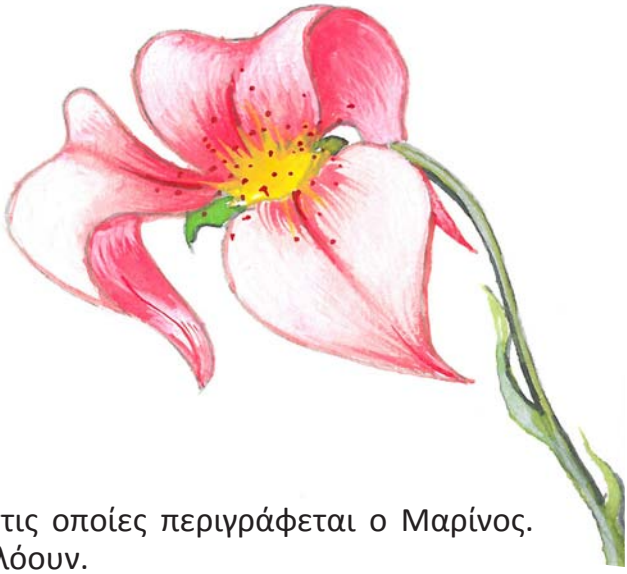

1. Ποια χρώματα αρέσουν περισσότερο στον Μαρίνο;

- ☐ τα έντονα
- ☐ τα άτονα και απαλά
- ☐ τα μουντά και σκοτεινά
- ☐ τα φωτεινά, λαμπερά

2. Βρείτε στο κείμενο και διαβάστε τις παραγράφους, στις οποίες περιγράφεται ο Μαρίνος. Ακολουθήστε την περιγραφή, για να χρωματίσετε τον κλόουν.

3. Το λουλούδι που έχει ο Μαρίνος στο καπέλο του, «άλλοτε ανθίζει και άλλοτε μαραίνεται». Πώς καταλαβαίνετε αυτή τη φράση; Προσπαθήστε να συμπληρώσετε τις δυο στήλες με τα συναισθήματα του κλόουν.

Το λουλούδι ανθίζει, όταν ο κλόουν είναι ...	*Το λουλούδι μαραίνεται, όταν ο κλόουν είναι ....*
.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....

4. Βρείτε στο κείμενο και γράψτε την πιο αστεία φράση ή πρόταση.

.....

.....

.....

5. Διαλέξτε λέξεις, φράσεις και προτάσεις και δώστε τον δικό σας τίτλο. Μετά διαβάστε τους τίτλους που γράψατε και κρίνετε ποιος είναι ο πιο πρωτότυπος ή ο πιο ταιριαστός!

.....

.....

Δραστηριότητες

Στο κείμενο που διαβάσατε ο Μαρίνος παρουσιάζει τον εαυτό του (αυτοπαρουσίαση). Συμπληρώστε το κείμενο που ακολουθεί, παρουσιάζοντας κι εσείς τον εαυτό σας και κολλήστε στο πλαίσιο μια χαρακτηριστική ή αστεία φωτογραφία σας. Μετά στολίστε μια γωνιά της τάξης με τις φωτογραφίες και τις αυτοπαρουσιάσεις σας.

Φωτογραφία

Με λένε/ονομάζομαι/το όνομά μου είναι .....

Γεννήθηκα στις .....στο/στη

.....

Κατοικώ/μένω .....

Πηγαίνω στο .....σχολείο, που βρίσκεται

.....και είμαι μαθητής/τρια της

.....τάξης

Στον ελεύθερο χρόνο μου.....

.....

.....

Μου αρέσει να .....

.....

.....

Οι φίλοι/ες μου λένε για μένα ότι .....

.....

Πάντως, εγώ πιστεύω πως .....

.....

Θα ήθελα .....

.....

.....

Το τραγούδι του κλόουν

Δεν έχεις πού να κοιμηθείς
δανείσου το παπούτσι μου
δεν έχεις πού να ζεσταθείς
δανείσου την καρδιά μου
δεν έχεις πού να πιεις νερό
ξεδίψασε στο δάκρυ μου
δεν έχεις πού να ονειρευτείς
δανείσου τα όνειρά μου.

Κρύβω βαθιά στις τσέπες μου
δυο ψίχουλα ψωμί,
κρύβω τον ήλιο, τα πουλιά
κι ένα άσπρο γιασεμί
κι όλα θα γίνουν αύριο
καρβέλια, χρώματα
για να χορτάσουν των παιδιών
μάτια και στόματα.

Γιώργος - Μενέλαος Μαρίνος
Τα τραγούδια μου, εκδ. Κέδρος

Δραστηριότητες

1. Φτιάξτε το δικό σας τραγούδι, όπως ο Μαρίνος, και ζωγραφίστε μια εικόνα που βγαίνει από το τραγούδι σας. Διαλέξτε μελωδία και τραγουδήστε το!

Δεν έχεις πού να κοιμηθείς
δανείσου .....
δεν έχεις πού να ζεσταθείς
δανείσου .....
δεν έχεις πού να πιεις νερό
ξεδίψασε .....
δεν έχεις πού να ονειρευτείς
δανείσου .....

Κρύβω βαθιά στις τσέπες μου
.....,
κρύβω ....., ...
κι ένα .....
κι όλα θα γίνουν αύριο
....., ...
για να χορτάσουν των παιδιών
μάτια και στόματα.

2. Ο Μαρίνος σάς δίνει οδηγίες, για να φτιάξετε μιαν αποκριάτικη μάσκα. Απ' τη βιασύνη του, όμως, μπέρδεψε τη σειρά των υλικών και των οδηγιών! Πρώτα, λοιπόν, βρείτε τα υλικά που θα χρειαστείτε και γράψτε τα στον πρώτο πίνακα. Στη συνέχεια, αριθμήστε τις οδηγίες και γράψτε τες στον δεύτερο πίνακα. Καλή επιτυχία!

☐ «Αμέσως μετά, χρησιμοποιώντας το πατρόν, κόψτε και κολλήστε την πορτοκαλί μύτη στο πρόσωπο».

☐ «Πρώτα φτιάξτε το πατρόν! Σχεδιάστε σε ένα λευκό χαρτόνι το πρόσωπο με τα μάτια, τη μύτη, το καπέλο και το στόμα και στη συνέχεια κόψτε τα προσεκτικά με ένα ψαλίδι».

☐ «Έπειτα, χρησιμοποιώντας και πάλι το πατρόν, κόψτε και κολλήστε το κόκκινο στόμα και το καπέλο στο πρόσωπο».

☐ «Τέλος, στο πίσω μέρος του προσώπου, συρράψτε καλά στις δυο άκρες του ένα πλακέ λάστιχο ραπτικής, με μήκος περίπου 20 εκατοστά».

☐ «Κατόπιν φτιάξτε τα μαλλιά! Κολλήστε σερπαντίνες γύρω-γύρω στο κεφάλι».

Για να φτιάξετε τη μάσκα, θα χρειαστείτε χαρτόνι μπεζ, κόκκινο, μπλε και πορτοκαλί, κίτρινες σερπαντίνες, ένα ψαλίδι, μια κόλλα, ένα πλακέ λάστιχο ραπτικής και ένα συρραπτικό.

ΥΛΙΚΑ	ΟΔΗΓΙΕΣ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗΣ
●	1. .....
●	.....
●	.....
●	.....
●	2. .....
●	.....
●	3. .....
●	.....
●	4. .....
●	.....
	5. .....

Ποιες λέξεις σάς βοήθησαν να βάλετε στη σειρά τις οδηγίες; Αν τις παραλείψετε στον πίνακα, θα υπάρχει πρόβλημα;

3. Ο Μαρίνος ξανάγραψε τις οδηγίες σε λεζάντες δίπλα από κάθε εικόνα, δίχως να τις αριθμήσει. Υπάρχει πρόβλημα; Συζητήστε στην τάξη για τον ρόλο των εικόνων, όταν συνοδεύουν οδηγίες κατασκευής.

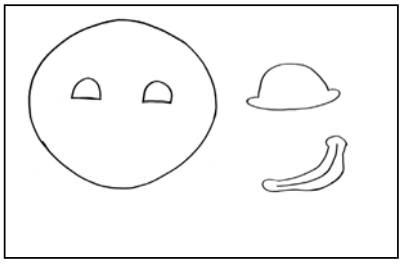

Φτιάξτε το πατρόν! Σχεδιάστε σε ένα λευκό χαρτόνι το πρόσωπο με τα μάτια, τη μύτη, το καπέλο και το στόμα και στη συνέχεια κόψτε τα προσεκτικά με ένα ψαλίδι.

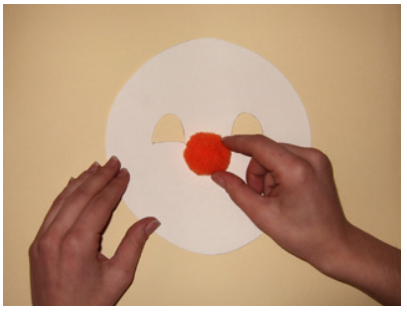

Χρησιμοποιώντας το πατρόν, κόψτε και κολλήστε την πορτοκαλί μύτη στο πρόσωπο.

Χρησιμοποιώντας και πάλι το πατρόν, κόψτε και κολλήστε το κόκκινο στόμα και το μπλε καπέλο στο πρόσωπο.

Φτιάξτε τα μαλλιά! Κολλήστε σερπαντίνες γύρω-γύρω στο κεφάλι.

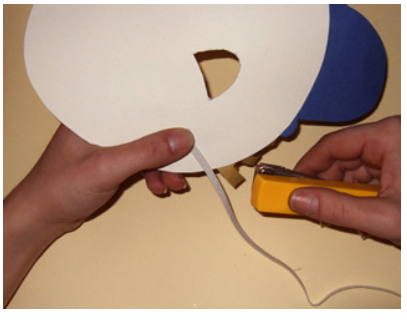

Στο πίσω μέρος, συρράψτε καλά στις δυο άκρες του προσώπου ένα πλακέ λάστιχο ραπτικής, με μήκος περίπου 20 εκατοστά.

Οι χρυσές σερπαντίνες

Ζούσε κάποτε ένα τρισχαριτωμένο, τετραπέρατο και πεντάμορφο κοριτσάκι που το λέγανε Νίτα Νίτα Κουπονίτα. Η Νίτα Νίτα Κουπονίτα είχε μια γιαγιά, ένα αρκουδάκι που το λέγανε Χιονούλη και ένα ασημόψαρο που το λέγανε Χρυσούλη και που τις απόκριες γινότανε χρυσόψαρο.

- Τι θέλεις να ντυθείς φέτος τις απόκριες, καλή μου Νίτα Νίτα Κουπονίτα; ρώτησε ένα πρωί τη Νίτα Νίτα Κουπονίτα η μαμά της. Λουκάνικο, Σουρωτήρι ή Μπλε μπαούλο;

- Δεν θέλω να ντυθώ ούτε Λουκάνικο, ούτε Σουρωτήρι, ούτε Μπλε μπαούλο. Θέλω να ντυθώ πριγκίπισσα, απάντησε η Νίτα Νίτα Κουπονίτα.

Έτσι, όταν έφτασαν οι απόκριες, η Νίτα Νίτα Κουπονίτα φόρεσε ένα φόρεμα πριγκίπισσας που της αγόρασε η μαμά της. Ήταν ένα φανταστικό, ένα εξαίσιο, ένα καταπληκτικό φόρεμα από μωβ μετάξι με ασημένια κεντίδια, φουσκωτά μανίκια, διάδημα από διαμαντένιες δροσοσταλίδες, μακριά γάντια με νεραϊδένιες πούλιες και σατέν γοβάκια.

Πέρασε όμορφα εκείνες τις απόκριες η Νίτα Νίτα Κουπονίτα. Πολύ όμορφα.

Ήπιε βυσσινάδα, πορτοκαλάδα, μανταρινάδα και χιονοπαγωνάδα, έφαγε λουκουμάκια, κουραμπιεδάκια και μελοζαχαρουδάκια, χόρεψε φλίπι-φλοπ και σούπι-σούπι, γέλασε με την καρδιά της κι όπου πήγαινε όλοι την καμαρώνανε και λέγανε:

- Κοιτάτε την, καλέ! Κοιτάτε την! Σαν αληθινή πριγκιποπούλα είναι!

Όταν, όμως, μετά από μερικές μέρες πέρασαν οι απόκριες, της είπε η μαμά της την ώρα που σούρωνε μακαρόνια:

- Και τώρα Νίτα Νίτα Κουπονίτα μου, έφτασε η ώρα να βγάλεις τη στολή σου, για να τη βάλουμε στο μπαούλο. Του χρόνου πάλι με το καλό.

- Τι; Να βγάλω τη στολή μου; Αποκλείεται! Καλύτερα να καταπιώ πέντε κάμπιες, είπε η Νίτα Νίτα Κουπονίτα. Δεν θέλω να βγάλω τη στολή μου! Θέλω να μείνω για πάντα πριγκίπισσα!

- Μα δεν γίνεται αυτό, καλή μου Νίτα Νίτα Κουπονίτα, είπε η μαμά και άρχισε να τρίβει τυρί. Δεν είσαι πριγκίπισσα και δεν μένεις σε μεγάλο παλάτι. Είσαι μια μικρή πιτσιρίκα και μένεις σε μικρό σπιτάκι. Βγάλε αμέσως τη στολή, λοιπόν,

και φόρεσε την μπλούζα σου και το μπαλωμένο σου μπλουτζίν.

- Όχι! Μου αρέσει πολύ να ντύνομαι πριγκίπισσα, αλλά δεν μου αρέσει καθόλου να γδύνομαι πριγκίπισσα!

- Γρήγορα, είπα! Προτού θυμώσω, είπε η μαμά και άρχισε να σερβίρει τα μακαρόνια.

Τι να κάνει η Νίτα Νίτα Κουπονίτα; Έβγαλε τη στολή και φόρεσε την μπλούζα της και το μπαλωμένο μπλουτζίν. Η μαμά πήρε την πριγκιπική στολή, την ανέβασε στη σοφίτα και την έκλεισε σ' ένα βαθύ μπαούλο.

Όταν νύχτωσε και όλοι ξάπλωσαν να κοιμηθούν, η Νίτα Νίτα Κουπονίτα έκανε ότι κοιμάται κι αυτή. Δεν κοιμόταν, όμως, είχε μείνει ξύπνια. Όταν όλα ήταν σιωπηλά κι εκτός από το ροχαλητό της γιαγιάς δεν ακουγόταν τίποτα άλλο, σηκώθηκε κρυφά από το κρεβάτι και ανέβηκε σιγά-σιγά νυχτοπατώντας στη σοφίτα. Εκεί, κάτω από ένα μπρούντζινο πορτατίφ με ραγισμένο αμπαζούρ, ανάμεσα σε τρία τσουβάλια με μυρωδάτα μπαχαρικά και ένα ξύλινο ξεβαμμένο αλογάκι με γαλάζια χαίτη και μισή ουρά, περίμενε το παλιό μπαούλο.

Βάζοντας τα δυνατά της, η Νίτα Νίτα Κουπονίτα ανασήκωσε το καπάκι του μπαούλου που – κρρρρρρρρ... – έτριξε στο σκοτάδι. Έψαξε, έψαξε, βρήκε δίπλα σ' ένα τριανταφυλλί κρινολίνο τη στολή της πριγκίπισσας και την φόρεσε. Μετά, στο αχνό φως των φεγγαραχτίδων, που γλιστρούσαν από το σκονισμένο παράθυρο της σοφίτας, κοιτάχτηκε σ' ένα ραγισμένο ολόσωμο καθρέφτη, που τον είχε χαρίσει ένας ωραίος αξιωματικός του ιππικού στην προγιαγιά της, όταν ήταν μπαλαρίνα.

- Θέλω να είμαι για πάντα πριγκίπισσα! Ψιθύρισε το κορίτσι. Όχι μόνο τις απόκριες. Για πάντα!

- Δεν γίνεται αυτό, της είπε το καθρέφτισμά της. Δεν γίνεται, εκτός...

- Εκτός τι;

Εκείνη τη στιγμή ένα ξεχασμένο μουσικό κουτί, που ήταν ακουμπισμένο πάνω σε έναν παλιό αργαλειό, δίπλα σ' ένα ραγισμένο τσαγιερό, άρχισε να παίζει μια μυστική μελωδία.

- Εκτός αν πας στην Μυριόχρωμη χώρα της Αποκριάς και ζητήσεις από τον Ριξ Ριξ Μασκαρίξ, τον άρχοντα του καρναβαλιού με τα εκατό μαγεμένα μυστικά και τα χίλια πρόσωπα τα γιορταστικά, να μείνεις εκεί, παντοτινά κοντά του.

- Αυτό θα κάνω! Αποφάσισε η Νίτα Νίτα Κουπονίτα και μια και δυο έριξε πάνω της μπεζ παλτό με πράσινα κουμπιά, βγήκε κρυφά από το σπίτι και ξεκίνησε για τη Μυριόχρωμη χώρα της Αποκριάς.

Πέρασε από το Κουφέϊτ που ζούσαν τα ροζ και γαλάζια κουφέτα και από το Αβγατηγανιστάν που ζούσαν τα

μελάτα και τα σφιχτά αυγά και έφτασε στη Μυριόχρωμη χώρα της Αποκριάς, που ήταν γεμάτη μασκαράδες – μαρκησίες, κλόουν και μαχαραγιάδες, αρλεκίνους αστροναύτες, αμαζόνες, ιππότες, πιερότους, πιλότους και γοργόνες.

Εκεί που περπατούσε, βρέθηκε σ' ένα δρόμο σπαρμένο με νυχτολούλουδα που οδηγούσε σε μια ολόφωτη πλατεία, όπου πενήντα κολομπίνες κι άλλοι τόσοι πιερότοι κρατούσαν αστραφτερά χρυσόχαρτα και πελώρια ψαλίδια και ψαλίδιζαν χρυσό χαρτοπόλεμο.

- Πού μένει ο Ριξ Ριξ Μασκαρίξ, ο πρίγκιπας του Καρναβαλιού με τα εκατό μαγεμένα μυστικά και τα χίλια πρόσωπα τα γιορταστικά; Ρώτησε η Νίτα Νίτα Κουπονίτα.

- Μένει στο οπάλινο παλάτι με τα πλουμιστά παγώνια.

- Και πού είναι το οπάλινο παλάτι με τα πλουμιστά παγώνια;

- Λίγο από κει και λίγο από δω! Ψιθύρισαν οι πιερότοι.

- Πότε αριστερά πότε δεξιά! Τραγούδησαν οι κολομπίνες.

- Μετά ίσια και μετά λίγο στραβά, είπαν όλοι μαζί.

Η Νίτα Νίτα Κουπονίτα ακολούθησε τις οδηγίες τους, χάθηκε όμως στους κρυστάλλινους δρόμους με τους ξιφομάχους και τα στριφογυριστά δρομάκια με τις απλωμένες μπουγάδες των κλόουν, στις πλατείες των θαυμάτων και τα πολύβουα σοκάκια με τα νεραντζιά παράθυρα και τα μαύρα χρυσάνθεμα στα σκαλιστά μπαλκόνια και δεν έβρισκε το δρόμο για το οπάλινο παλάτι με τα πλουμιστά παγώνια.

Άρχισε να τρέχει. Έτρεχε, έτρεχε και δώστου έτρεχε, ώσπου βρέθηκε λαχανιαμένη σε μια πελώρια πλατεία, πλημμυρισμένη Κινέζους, Κινεζούλες και Κινεζάκια, που κυνηγούσαν λαμπερές πυγολαμπίδες και τις έκρυβαν σε χάρτινα φαναράκια.

- Από πού πάνε στο οπάλινο παλάτι με τα πλουμιστά παγώνια που μένει ο Ριξ Ριξ Μασκαρίξ με τα χίλια μυστικά και τα χίλια πρόσωπα; ρώτησε.

- Θα σου πούμε, αν χορέψεις μαζί μας τον Λάμψι-Λούμψι, τον χορό των χάρτινων φαναριών που τρεμοσβήνουν, είπε ένας Κινέζος και υποκλίθηκε εφτά φορές.

Έτσι η Νίτα Νίτα Κουπονίτα χόρεψε μαζί τους τον Λάμψι-Λούμψι και οι Κινέζοι, οι Κινεζούλες και τα Κινεζάκια τής έδειξαν από πού να πάει.

Χάθηκε όμως πάλι στους κρυστάλλινους δρόμους με τα κοράκια που τρώγανε καραμελωμένα κρακεράκια και τα στριφογυριστά δρομάκια με τις κόκκινες κουκουβάγιες στις πλατείες των θαυμάτων και τα πολύβουα σοκάκια με τα γλυκόλαλα αηδόνια και δεν έβρισκε το δρόμο για το οπάλινο παλάτι με τα πλουμιστά παγώνια.

Άρχισε να τρέχει. Έτρεχε, έτρεχε και δώστου έτρεχε, ώσπου βρέθηκε λαχανιασμένη σε μια πλατεία, πλημμυρισμένη με μαυρογέννηδες, κοκκινομούστακους, πρασινομάλληδες πειρατές που μοίραζαν εβένινες και ασημένιες οδοντογλυφίδες, φεγγαρόπετρες, διαμαντένιες αλατιέρες και άλλους πολλούς ακόμα θησαυρούς.

- Από πάνε στο οπάλινο παλάτι με τα πλουμιστά παγώνια που μένει ο Ριξ Ριξ Μασκαρίξ με τα εκατό μυστικά και τα χίλια πρόσωπα; ρώτησε.

- Θα σου πούμε, αν χορέψεις μαζί μας το χορό των κρυμμένων θησαυρών!

Έτσι η Νίτα Νίτα Κουπονίτα χόρεψε μαζί τους το χορό των κρυμμένων θησαυρών κι εκείνοι της έδειξαν πού να πάει.

Αλλά χάθηκε πάλι στους κρυστάλλινους δρόμους με τα τσακάλια που χόρευαν τσα-τσα και τα στριφογυριστά δρομάκια με τους ζογκλέρ μελάτων αυγών, στις πλατείες των θαυμάτων και τα πολύβουα σοκάκια με τις μάγισσες μαγείρισσες που έφτιαχναν μελομακάρονα από μέλι και μακαρόνια, και δεν έβρισκε το δρόμο για το οπάλινο παλάτι με τα πλουμιστά παγώνια.

Άρχισε να τρέχει. Έτρεχε, έτρεχε, ώσπου βρέθηκε λαχανιασμένη σε μια πλατεία με Ινδιάνους, Ινδιάνες και Ινδιανάκια, που στόλιζαν ο ένας τον άλλο με φτερά, που περίμεναν πώς και πώς να βρέξει.

- Από πού πάνε στο οπάλινο παλάτι με τα πλουμιστά παγώνια που μένει ο Ριξ Ριξ Μασκαρίξ με τα χίλια μυστικά και τα χίλια πρόσωπα; ρώτησε.

- Θα σου πούμε, αν χορέψεις μαζί μας το χορό της βροχής.

Έτσι η Νίτα Νίτα Κουπονίτα χόρεψε μαζί τους το χορό της βροχής και οι Ινδιάνοι τής έδειξαν από πού να πάει.

Αλλά χάθηκε πάλι στους κρυστάλλινους δρόμους με τους αρλεκίνους που τρώγανε λουκουμάκια και τα στριφογυριστά δρομάκια με τους χάρτινους ιππότες, στις πλατείες των θαυμάτων και τα πολύβουα σοκάκια με τους παπουτσωμένους γάτους που φορούσαν φτερωτά παπούτσια με χρυσά κορδόνια, και δεν έβρισκε τον δρόμο για το οπάλινο παλάτι με τα πλουμιστά παγώνια.

Άρχισε να τρέχει. Έτρεχε, έτρεχε και δώστου έτρεχε, ώσπου βρέθηκε λαχανιασμένη σε μια πλατεία με γελαστούς κλόουν με ψεύτικες κόκκινες μύτες και τεράστια παπούτσια με κορδόνια από μωβ μακαρόνια που στόλιζαν με ζαχαρωμένα κερασάκια γαμήλιες τούρτες από σοκολάτα και κρέμα σαντιγύ.

- Από πάνε στο οπάλινο παλάτι με τα πλουμιστά παγώνια που μένει ο Ριξ Ριξ Μασκαρίξ, ο πρίγκιπας του καρναβαλιού με τα εκατό μυστικά και τα χίλια πρόσωπα τα γιορταστικά, ρώτησε.

- Θα σου πούμε αν χορέψεις μαζί μας τον Πλαφ-Πλαφ-Πλασόφ, τον χορό με τις τούρτες που τις πετάει ο ένας στον άλλο και ο άλλος στον ένα.

Έτσι η Νίτα Νίτα Κουπονίτα χόρεψε μαζί τους τον Πλαφ-Πλαφ-Πλασόφ και οι γελαστοί κλόουν την πήγαν οι ίδιοι χοροπηδώντας στο ροζ οπάλινο παλάτι με τα πλουμιστά παγώνια.

Την πύλη του παλατιού την φυλούσαν πενήντα πέντε πιγκουίνοι που κρατούσαν ροζ και μπεζ ροκάνες, τις γυρνούσαν με φόρα πότε δεξιά και πότε αριστερά και σου παίρναν τα αφτιά.

Μπορώ,παρακαλώ πολύ, να δω τον Ριξ Ριξ Μασκαρίξ, τον πρίγκιπα του Καρναβαλιού με τα εκατό μυστικά και τα χίλια πρόσωπα τα γιορταστικά; ρώτησε.

- Θα σε αφήσουμε να περάσεις, αν χορέψεις μαζί μας τον χορό των πιγκουίνων με τις ροζ και μπεζ ροκάνες.

Έτσι η Νίτα Νίτα Κουπονίτα χόρεψε μαζί τους τον χορό των πιγκουίνων με τις ροζ και μπεζ ροκάνες κι εκείνοι την άφησαν να περάσει.

Πέρασε λοιπόν ένα μαργαριταρένιο διάδρομο με μαγικούς καθρέφτες, μια ασημένια σάλα με γελαστές μάσκες, ένα διαμαντένιο διάδρομο με ζογκλέρ μελάτων αυγών, μια πορσελάνινη σάλα με σκαντζόχοιρους που χόρευαν καντρίλιες, ένα μαλαματένιο δωμάτιο με μασκαράδες με ντόμινο που έπαιζαν ντόμινο, και ένα άλλο με κότες που φορούσαν κοτιγιόν και έφτασε επιτέλους στη θεόρατη αίθουσα του θρόνου που ήταν στρωμένη με χρυσές γυαλόπετρες.

Εκεί, καθισμένος σε ένα θρόνο ψιλοδουλεμένο με κοράλλι και κουκούτσια βύσσινου, περίμενε ο Ριξ Ριξ Μασκαρίξ, ο πρίγκιπας του Καρναβαλιού με τα εκατό μυστικά και τα χίλια πρόσωπα. Κρατούσε ένα μεγάλο κρυστάλλινο χωνί γεμάτο χαρτοπόλεμο που έρεε και έρεεεε χωρίς ποτέ να σώνεται. Ενώ μιλούσε, άλλαζε κάθε λίγο και λιγάκι πρόσωπο. Πότε ήταν γελαστός και πότε μουτρωμένος. Πότε χαρούμενος και πότε λυπημένος.

- Καλώς την! Είπε. Τι θέλεις; Τι μπορώ να κάνω για σένα;

- Θέλω να είμαι για πάντα πριγκίπισσα. Όχι μόνο τις Απόκριες! Για πάντα!

- Για να είσαι για πάντα πριγκίπισσα, πρέπει να μείνεις για πάντα εδώ μαζί μου, στη χώρα του καρναβαλιού, να παίζουμε εγώ κι εσύ με το χρυσό μου το χωνί και τ' άλλα μου παιχνίδια, να σου λέω μυστικά για πυράκανθους και γιασεμιά και ιπτάμενα χαλάκια, και να μου κάνεις κάθε μέρα νόστιμα γλυκάκια, που θα τα φτιάχνεις μόνη σου με τον τρόπο που μόνο εσύ ξέρεις.

- Θα μείνω τότε, είπε η Νίτα Νίτα Κουπονίτα, χωρίς να διστάσει ούτε στιγμή. Θα μείνω να παίζουμε με το χρυσό σου το χωνί και τ' άλλα σου παιχνίδια, να σου λέω μυστικά και να μου κάνεις κάθε μέρα νόστιμα δωράκια που θα τα φτιάχνεις μόνος σου με τον τρόπο που μόνο εσύ ξέρεις.

- Το σκέφτηκες καλά; Αν μείνεις, Νίτα Νίτα Κουπονίτα, δεν θα ξαναδείς ποτέ τη μαμά σου, ούτε τη γιαγιά σου, ούτε το αρκουδάκι σου τον Χιονούλη, ούτε τον Χρυσούλη το ασημόψαρό σου.

Ευγένιος Τριβιζάς, *Οι Χρυσές Σερπαντίνες (απόσπασμα),*

Σύγχρονο Νηπιαγωγείο, τ. 37, 2004

Δραστηριότητες

1. Τι θέλετε να αποφασίσει η Νίτα-Νίτα Κουπονίτα; Να μείνει για πάντα στη χώρα του καρναβαλιού ή να γυρίσει στο σπίτι της; Συνεχίστε, ανάλογα, την ιστορία!

– *Θα μείνω στη χώρα του καρναβαλιού, είπε η Νίτα-Νίτα Κουπονίτα.*

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

– *Θα γυρίσω στο σπίτι μου, είπε η Νίτα-Νίτα Κουπονίτα.*

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. Ο συγγραφέας Ευγένιος Τριβιζάς παίζει με τις λέξεις, χρησιμοποιώντας παράξενα ονόματα, πολλές σύνθετες λέξεις και πολλά επίθετα. Μπορείτε να τα βρείτε στην ιστορία που διαβάσατε και να συμπληρώσετε το κείμενο που ακολουθεί;

Η ..... ήταν ένα .....(*πολύ χαριτωμένο*), ...(*πολύ έξυπνο*) και .....(*πολύ όμορφο*) κοριτσάκι. Τις απόκριες πέρασε πολύ όμορφα. Χόρεψε ..... - ..... και ..... - ....., έφαγε ..... (*γλυκίσματα από μέλι και ζάχαρη*) και ήπιε ..... (*παγωμένο χυμό από χιόνι*).

Ο ..... ήταν ο άρχοντας του καρναβαλιού και ζούσε στη ..... (*με χιλιάδες χρώματα*) χώρα της Αποκριάς.

Πριν να φτάσει η Νίτα Νίτα Κουπονίτα στη χώρα της Αποκριάς, πρώτα πέρασε από το .....που ζούσαν τα ..... και τα ..... κουφέτα και από το .....που ζούσαν τα .....και τα .....αυγά.

Μέχρι να φτάσει στη Χώρα της Αποκριάς, Η Νίτα Νίτα Κουπονίτα χόρεψε πολλούς χορούς:

Με τους..... χόρεψε τον ..... - ....., τον χορό των .....φαναριών που .....(*τρέμουν και σβήνουν*).

Με τους ..... που ήταν ..... (*με μαύρα γένια*), ... (*με κόκκινα μουστάκια*) και ..... (*με πράσινα μαλλιά*), χόρεψε τον χορό των ..... θησαυρών.

Με τους ..... , τις ..... και τα ..... , χόρεψε τον χορό της βροχής.

Με τους .... , που είχαν ....μύτες, ... παπούτσια, με κορδόνια από ..... μακαρόνια, χόρεψε τον χορό με τις ..... που τις πετάει ο ένας στον άλλο και ο άλλος στον ένα.

Με τους .... που κρατούσαν ..... και ..... ροκάνες, χόρεψε τον χορό των .....

3. Ο συγγραφέας σκέφτεται να γράψει μια παράξενη ιστορία για το φεγγάρι.

Μπορείτε να τον βοηθήσετε, βρίσκοντας πρωτότυπες και ευρηματικές σύνθετες λέξεις;

φεγγάρι + ...
.....

φεγγάρι + πέτρα:
φεγγαρόπετρα

φεγγάρι + ...
.....

φεγγάρι

φεγγάρι + ...
.....

φεγγάρι + ...
.....

φεγγάρι + ...
.....

4. Ας κρατήσουν οι χοροί! Ζωντανέψτε στην τάξη τις συναντήσεις της Νίτας Νίτας Κουπονίτας με τους Κινέζους, τους πειρατές, τους Ινδιάνους, τους κλόουν και τους πιγκουίνους και χορέψτε κι εσείς τους παράξενους αυτούς χορούς!

… Και καλή μας όρεξη!

Quino

Στο εστιατόριο «Το παχουλό κοτοπουλάκι»

Στο σούπερ μάρκετ

Μαγειρεύουμε

Διαστημική κουζίνα

Σωστή διατροφή

Ρενουάρ, *Το γεύμα των κωπηλατών*

Δραστηριότητες

1. Διαβάστε τον τίτλο του πίνακα. Πού βρίσκονται όλοι αυτοί;
2. Μπορείτε να μετρήσετε τα πρόσωπα που βλέπετε;
3. Συζητούμε και κάνουμε υποθέσεις για το τι μπορεί να τρώνε και να πίνουν.
4. Ποιο πρόσωπο σου αρέσει περισσότερο και τι θα ήθελες να του πεις;
5. Τι μπορεί να λέει, άραγε, η κοπέλα στο σκυλάκι της;

Στο εστιατόριο «Το παχουλό κοτοπουλάκι»

Σερβιτόρος: Καλησπέρα, παιδιά! Τι θα πάρετε, παρακαλώ;
Μαρία: Καλησπέρα! Θα ήθελα μία μερίδα κοτόπουλο με πατάτες τηγανητές.
Θόδωρος: Εγώ θέλω ψάρι με λαχανικά.
Λουκάς: Μμμμ… Εγώ θέλω σαλιγκάρια. Τα λατρεύω!
Σοφία: Σαλιγκάρια; Μπλιαχ! Προτιμώ μια μπριζόλα με πατάτες. Τη φτιάχνουν πεντανόστιμη εδώ.
Σερβιτόρος: Και τι θα πιείτε; Νερό; Κόκα κόλα; Πορτοκαλάδα; Λεμονάδα;
Τα παιδιά μαζί: Πορτοκαλάδες, για όλους!

Δραστηριότητες

1. Τι παραγγέλλουν, τελικά, τα παιδιά;

Σοφία: …… Λουκάς: ……

Μαρία: …… Θόδωρος: ……

Για πρωινό ……

Για μεσημεριανό ……

Για βραδινό ……

2. Εσείς τι τρώτε και τι πίνετε το πρωί, το μεσημέρι και το βράδυ; Περιγράψτε τη **διατροφή** μιας μέρας από την προηγούμενη εβδομάδα.

Την περασμένη .....

.....

.....

.....

.....

3. Παρατηρήστε τη φωτογραφία. Συζητήστε για τα **τρόφιμα** που βλέπετε.

4. Σημειώστε με X στον παρακάτω πίνακα τι σας αρέσει και τι δεν σας αρέσει. Συζητήστε ανά δύο τις προτιμήσεις σας.

	Μου αρέσει	**Δεν μου αρέσει**
Το ψωμί		
Η πράσινη σαλάτα		
Η πίτσα		
Το ρύζι		
Τα μακαρόνια		
Τα αυγά		

	Μου αρέσει	**Δεν μου αρέσει**
Το γάλα		
Το γιαούρτι		
Τα κρουασάν		
Τα μήλα		
Οι μπανάνες		

Στο σούπερ μάρκετ

Η Μαρία, ο Θόδωρος, ο Λουκάς και η Σοφία ετοιμάζονται για το πάρτι γενεθλίων της Ζωής. Πήγαν στο **σούπερ μάρκετ,** για να αγοράσουν τα πράγματα που χρειάζονται.

Δραστηριότητες

1. Κάτω από ποια πινακίδα βρίσκονται τα **προϊόντα** που χρειάζονται; Τοποθετήστε τα στη σωστή θέση.

(γάλα, μακαρόνια, αγγούρια, σαλάμι, ζαμπόν, μπίρα, γιαούρτι, φακές, φασόλια, ρύζι, τυρί, αναψυκτικά, κοτόπουλο, πορτοκάλια, χυμός, ντομάτες, αχλάδια, κιμάς)

Όσπρια

Ζυμαρικά

Ποτά

Γαλακτοκομικά

Κρεατικά/Αλλαντικά

Φρούτα/Λαχανικά

Το ξέρεις ότι…

Η **ημερομηνία λήξης** μάς λέει πότε περίπου χαλάει το προϊόν. Δεν πρέπει να το χρησιμοποιούμε μετά από την ημερομηνία λήξης.

2. Βρες μερικά προϊόντα στο σούπερ μάρκετ και σημείωσε την ημερομηνία λήξης.

3. Πώς ακριβώς ζήτησε η παρέα τα τρόφιμα και τα ποτά που χρειαζόταν; Αντιστοιχίστε τις εκφράσεις με τις εικόνες.

(ένα καρβέλι ψωμί, ένα μπουκάλι νερό, ένα κιλό αλεύρι, μία σακούλα πατατάκια, ένα κουτί σοκολάτες, ένα ματσάκι μαϊντανό, ένα καφάσι μπύρες, λίγες φέτες ζαμπόν, ένα κομμάτι τυρί)

…… …… ……

…… …… ……

…… …… ……

…… …… ……

…… …… ……

…… …… ……

4. Δείτε τώρα τι αγόρασαν. Συμπληρώστε τη σωστή λέξη.

- Καλημέρα! Θα θέλαμε, παρακαλώ, ένα <u>πακέτο</u> μακαρόνια, δύο ……..ψωμί, τρία …… πορτοκαλάδες, επτά …… ζαμπόν, δέκα …… πατατάκια, ένα κοτόπουλο, ένα …… τυρί φέτα, ένα …… αλεύρι και ένα …… μαϊντανό.

Δραστηριότητες

1. Ας μαγειρέψουμε μαζί με τα παιδιά **Κοτόπουλο με πένες και φέτα** για το πάρτι της Ζωής!

πάμε μαγειρεύοντας

Επιμέλεια-food styling: Ηλίας Δερμιτζόγλου
Φωτογραφίες: Άλκης Καλούδης

Κοτόπουλο με πένες και φέτα

(της Ντίνας Νικολάου)

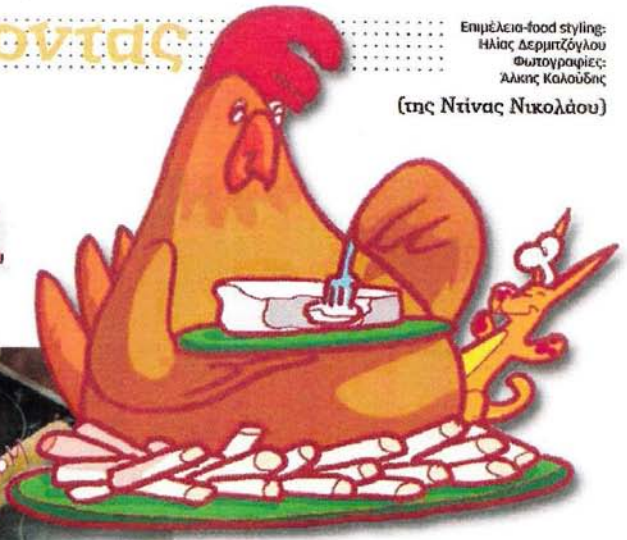

Τι κάνει το κοτόπουλο πάνω στις πένες; Εντύπωση!

1

Χρόνος προετοιμασίας: 10 λεπτά
Χρόνος ψησίματος: 30 λεπτά

Βράζουμε τις πένες και τις στραγγίζουμε. Κόβουμε την πιπεριά και το κοτόπουλο σε κομμάτια. Βάζουμε λάδι σε ένα βαθύ τηγάνι.

2

Τσιγαρίζουμε το κοτόπουλο μέχρι να ροδίσει, προσθέτουμε την πιπεριά και ανακατεύουμε.

3

Ρίχνουμε το γάλα, αλάτι, πιπέρι και στο τέλος τη φέτα και τις ελιές.

4

Ρίχνουμε τις πένες στο τηγάνι και ανακατεύουμε.

5

Πασπαλίζουμε το φαγητό με παρμεζάνα και φρέσκο βασιλικό.

6

Σερβίρουμε το φαγητό ζεστό.

Τι θα χρειαστούμε

Υλικά για 4 άτομα

• 350 γραμμάρια πένες • 4 στήθη κοτόπουλου • 2 φλιτζάνια φέτα θρυμματισμένη • 2-3 κουταλιές της σούπας ελαιόλαδο • 3 κουταλιές της σούπας παρμεζάνα • 1 κόκκινη πιπεριά • 1½ φλιτζάνι γάλα • ½ φλιτζάνι πράσινες ελιές, ψιλοκομμένες • αλάτι, πιπέρι, φρέσκο βασιλικό

Πώς θα το φτιάξουμε

Βράζουμε τις πένες για όσα λεπτά αναγράφονται στη συσκευασία τους και τις στραγγίζουμε. Κόβουμε την πιπεριά και το κοτόπουλο σε μικρά κομμάτια. Σε βαθύ τηγάνι ρίχνουμε το λάδι και τσιγαρίζουμε τα φιλετάκια κοτόπουλου μέχρι να ροδίσουν. Προσθέτουμε την πιπεριά και ανακατεύουμε. Βάζουμε το γάλα, αλάτι, πιπέρι και στο τέλος τη φέτα και τις ελιές. Ανακατεύουμε καλά μέχρι να δέσουν τα υλικά. Αφήνουμε να πάρει μία βράση και προσθέτουμε τις πένες. Πασπαλίζουμε το φαγητό με παρμεζάνα και φρέσκο βασιλικό και σερβίρουμε αμέσως.

Η συμβουλή της Ντίνας

Για πιο πικάντικη γεύση μπορούμε να προσθέσουμε μία κουταλιά της σούπας μουστάρδα.

Από το ένθετο "Ερευνητές" της εφημερίδας "Καθημερινή".

Βλέπουμε ότι η συνταγή είναι κείμενο *σύντομο* και *ξεκάθαρο*. Αποτελείται από δύο μέρη:

Τα **Υλικά** (τι θα χρειαστούμε) και την **Εκτέλεση** (πώς θα τη φτιάξουμε). Η εκτέλεση περιγράφει τη σειρά με την οποία θα φτιάξουμε τη συνταγή, γι' αυτό και βάζουμε αριθμούς: 1,2,3 …

2. Χρειαζόμαστε και μια πατατοσαλάτα. Ας ακούσουμε τις οδηγίες που μας έδωσε η μητέρα του Λουκά:

> Στην αρχή καθαρίζω και κόβω τις πατάτες σε μικρά κυβάκια. Τα βάζω σε αλατόνερο και τα βράζω, αλλά το βράσιμο να κρατήσει λίγο, για να μη λιώσουν και γίνουν πουρές, όταν τα βγάλω από την κατσαρόλα. Σε ένα μπολ βάζω την πατάτα, ψιλοκομμένο κρεμμύδι, αλάτι, ξύδι, λάδι και ελιές και τα ανακατεύω με προσοχή. Τοποθετώ το μπολ στο ψυγείο και το βγάζω σε δύο ώρες. Η πατατοσαλάτα είναι έτοιμη!

3. Ας ετοιμάσουμε τώρα τη συνταγή (χρησιμοποιήστε τις εκφράσεις **Στην αρχή**, **αμέσως μετά**, **έπειτα**, **κατόπιν, ύστερα** και **τέλος**):

Πατατοσαλάτα

Υλικά
(βάλε σε σειρά τις υπογραμμισμένες λέξεις)

Εκτέλεση

1. Στην αρχή καθαρίζουμε και κόβουμε τις πατάτες σε

.....

2. .....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Διαστημική κουζίνα

Ένας φίλος μου κοσμοναύτης βρέθηκε στον πλανήτη Χ213 και μου έφερε για **σουβενίρ** το **μενού** ενός εστιατορίου από εκεί πάνω. Σας το μεταφέρω, όπως ακριβώς ήταν:

ΟΡΕΚΤΙΚΑ

- Χαλίκι από κοίτη ποταμού με σάλτσα από καπάκια.
- Φρυγανιές από στυπόχαρτο.
- Φιλέτο κάρβουνο.

ΣΟΥΠΕΣ

- Ζωμός από τριαντάφυλλα.
- Γαρίφαλα ξερά με σάλτσα από μελάνι.
- Πόδια τραπεζιών στον φούρνο.
- Ταλιατέλες από ροζ μάρμαρο σοταρισμένες με βούτυρο από τριμμένες λάμπες.
- Πατατοκεφτέδες από μολύβι.

ΜΑΓΕΙΡΕΥΤΑ

- Μπριζόλα από μπετόν αρμέ.
- Μπριφτέκι στα σίδερα.
- Τριφτέκι στο γκριλ.
- Τούβλα ψητά με σαλάτα από κεραμίδια.
- Κορόνα από άρια γαλοπούλας.
- Καλύμματα αυτοκινήτων με πιστόνια.
- Βρύσες τηγανητές (ζεστές και κρύες).

ΤΗΣ ΩΡΑΣ

- Ό,τι τραβάει η όρεξή σας.

Ζωγραφίστε ένα από τα φαγητά του διπλανού καταλόγου

Για να εξηγήσω αυτή την τελευταία έκφραση, που είναι κάπως γενική και αόριστη, θα προσθέσω ότι ο πλανήτης Χ213, καταπώς φαίνεται, είναι ολωσδιόλου φαγώσιμος: το καθετί πάνω εκεί μπορεί να φαγωθεί και να χωνευτεί, ακόμα και η άσφαλτος του δρόμου. Και τα βουνά; Μάλιστα, κι αυτά. Οι κάτοικοι του Χ213 έχουν καταβροχθίσει ολάκερες **οροσειρές**.

Ένας, για παράδειγμα, κάνει μια βόλτα με το ποδήλατο: νιώθει πως πεινάει, ξεκαβαλικεύει το ποδήλατο και τρώει τη σέλα ή την τρόμπα. Τα μικρά παιδιά τρελαίνονται για το κουδούνι των ποδηλάτων.

Και να, πώς γίνεται το πρόγευμα: χτυπάει το ξυπνητήρι, κι εσύ ξυπνάς, αρπάζεις το ξυπνητήρι και το κάνεις δυο μπουκιές.

Τζιάνι Ροντάρι, *Παραμύθια από το τηλέφωνο*

Δραστηριότητες

1. Καταπληκτικά φαγητά, δεν νομίζετε; Διαλέξτε τώρα ένα από τα παραπάνω παράξενα φαγητά του πλανήτη Χ123 και γράψτε τη συνταγή του. Βάλτε τη φαντασία σας να δουλέψει και καλή επιτυχία!

Εκτέλεση

Υλικά

1. .....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. Με ένα μεγάλο διαστημόπλοιο θα ταξιδέψετε στον Χ123. Εκεί θα συναντηθείτε με τα παιδιά του πλανήτη, για να τα πάρετε συνέντευξη. Χωριστείτε σε ομάδες: κάποιοι από εσάς θα γίνουν δημοσιογράφοι και κάποιοι τα παιδιά του Χ123. Θα τα ρωτήσετε για τις πόλεις τους, τα σπίτια τους, το σχολείο τους, τις αγαπημένες τους συνταγές!

3. Μετά από λίγο καιρό, τα παιδιά του Χ123 αποφάσισαν να ανταποδώσουν την επίσκεψή σας στον πλανήτη τους. Με ένα διαστημόπλοιο σε σχήμα και γεύση μπανάνας προσγειώνονται έξω από το σχολείο. Θα σας πάρουν συνέντευξη για το μέρος που ζείτε, το σχολείο σας, αλλά και για τα αγαπημένα σας φαγητά. Χωριστείτε πάλι σε ομάδες: κάποιοι από εσάς θα γίνουν οι δημοσιογράφοι του Χ123 και κάποιοι τα παιδιά της Γης. Ενημερώστε τους για τα φαγητά της περιοχής σας και φτιάξτε μια ζωγραφιά ή μια αφίσα. Πού ξέρετε; Ίσως θελήσουν να τα μαγειρέψουν στον πλανήτη τους.

Σωστή διατροφή

Δραστηριότητες

1. Θυμόσαστε το πάρτι της Ζωής; Ο Θωμάς, ο αδερφός της, **λαίμαργος**, όπως πάντα, έφαγε κρυφά τέσσερα μεγάλα κομμάτια τούρτας. Διαβάστε το ποίημα, για να δείτε τι έπαθε:

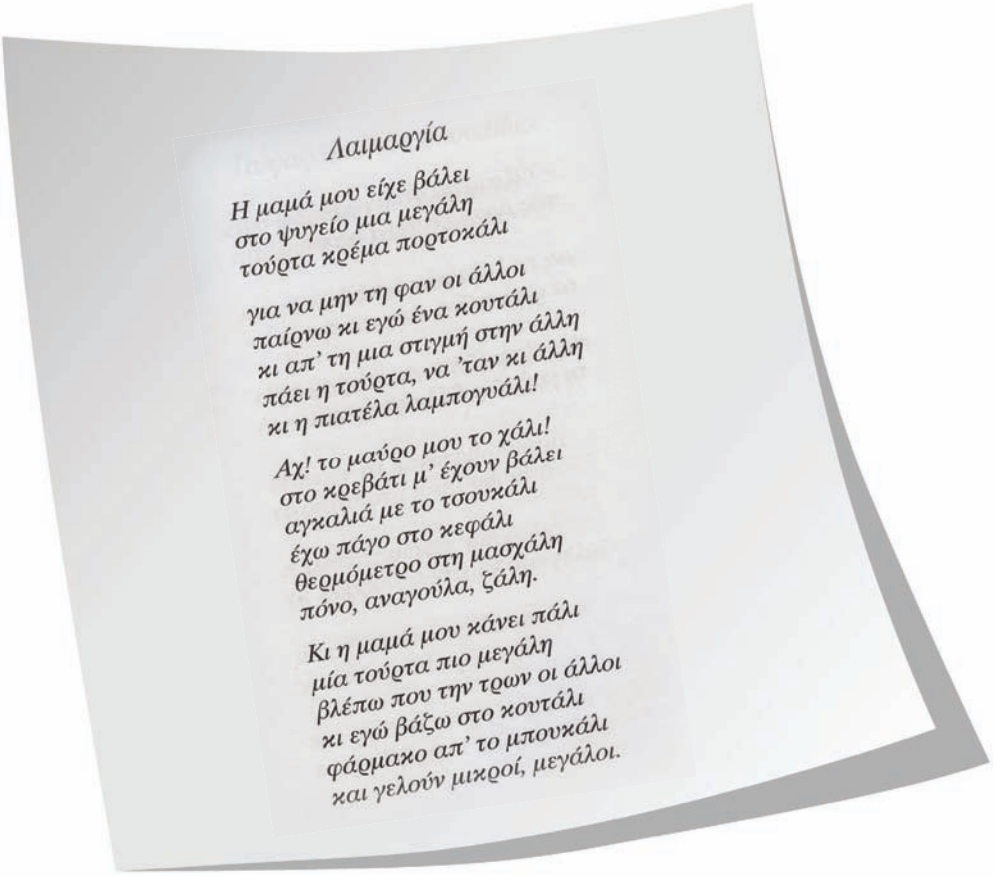

Λαιμαργία

Η μαμά μου είχε βάλει
στο ψυγείο μια μεγάλη
τούρτα κρέμα πορτοκάλι

για να μην τη φαν οι άλλοι
παίρνω κι εγώ ένα κουτάλι
κι απ' τη μια στιγμή στην άλλη
πάει η τούρτα, να 'ταν κι άλλη
κι η πιατέλα λαμπογυάλι!

Αχ! το μαύρο μου το χάλι!
στο κρεβάτι μ' έχουν βάλει
αγκαλιά με το τσουκάλι
έχω πάγο στο κεφάλι
θερμόμετρο στη μασχάλη
πόνο, αναγούλα, ζάλη.

Κι η μαμά μου κάνει πάλι
μία τούρτα πιο μεγάλη
βλέπω που την τρων οι άλλοι
κι εγώ βάζω στο κουτάλι
φάρμακο απ' το μπουκάλι
και γελούν μικροί, μεγάλοι.

Θέτη Χορτιάτη, *Κούνια Μπέλα*

2. Εσείς είστε λαίμαργοι; Θυμηθείτε κάποια φορά που φερθήκατε λαίμαργα, όπως ο Θωμάς, και γράψτε ένα σύντομο κείμενο. Μην ξεχάσετε να γράψετε:

- Πότε έγινε αυτό; (πέρυσι, πριν από ένα μήνα, την περασμένη εβδομάδα…)
- Πού βρισκόσαστε (στο σπίτι, σε κάποια γιορτή, σε εστιατόριο…)
- Τι ήταν αυτό που φάγατε;
- Τι έγινε μετά;
- Πώς τέλειωσε η ιστορία;

.....

.....

.....

.....

.....

3. Την επόμενη μέρα, ο γιατρός έδωσε ορισμένες συμβουλές στον Θωμά για την **υγιεινή διατροφή.** Δείτε την παρακάτω εικόνα και γράψτε τις συμβουλές του γιατρού:

Γιατρός: Καταρχήν, πρέπει να τρως .....και να μην τρως.....
..... Ύστερα, πρέπει να ..... και να κόψεις .....
..... . Τέλος, θα σου πρότεινα να .....
.....

4. Ο γιατρός έδειξε, επίσης, στον Θωμά την **πυραμίδα** της υγιεινής διατροφής και του εξήγησε πώς λειτουργεί . Συζητήστε για τις κατηγορίες τροφών του πίνακα. Βλέπετε πουθενά τα γλυκά;

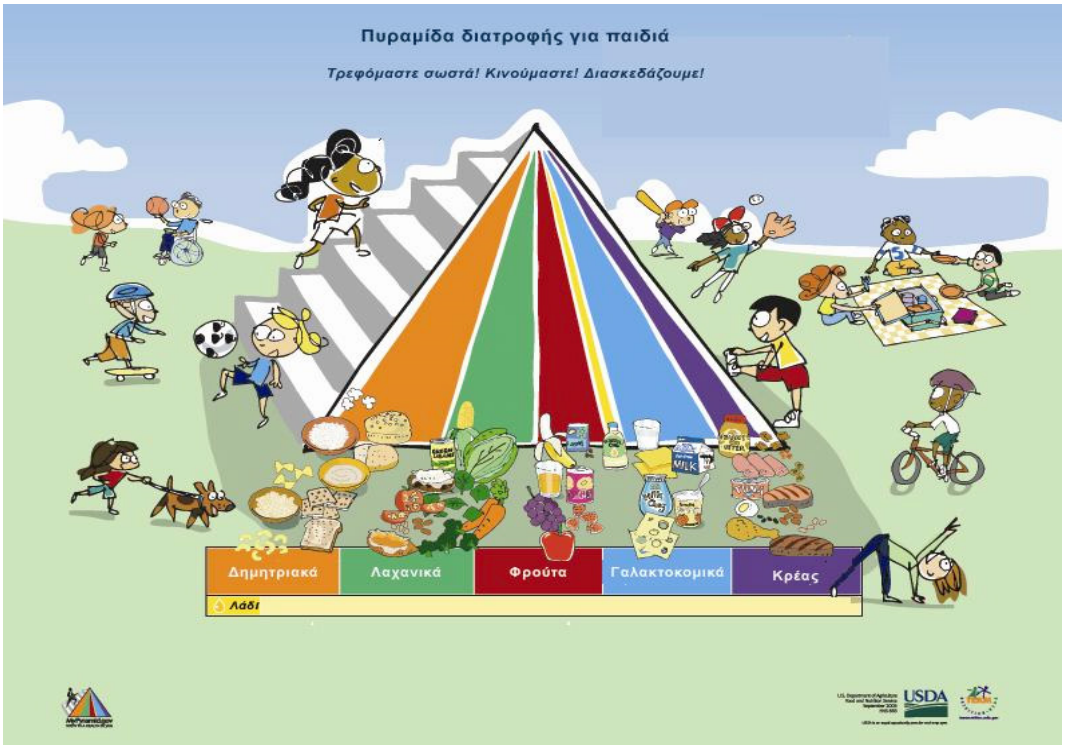

http://www.dietitian.gr/

Το σταυρόλεξο της ενότητας «... Και καλή μας όρεξη!»

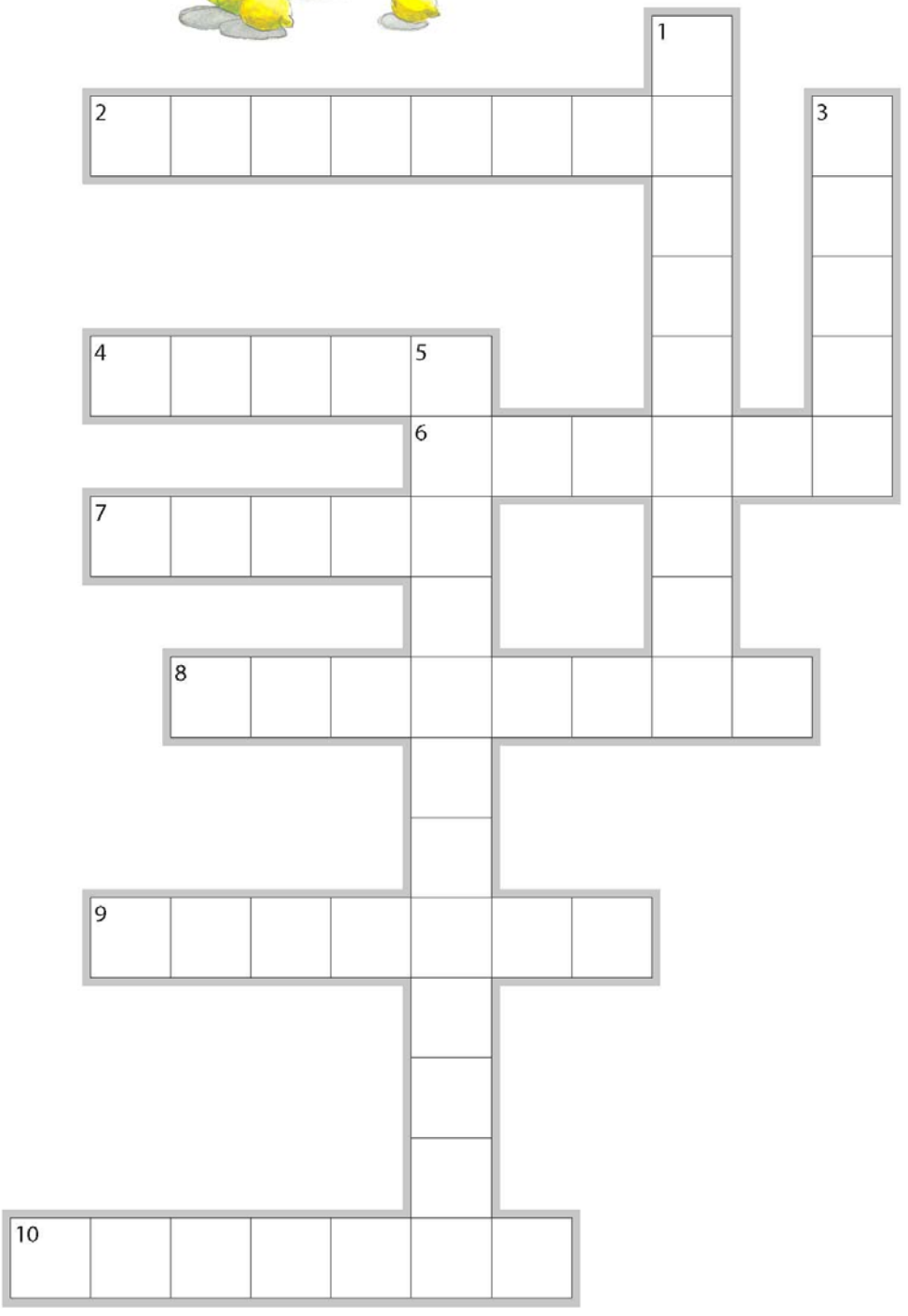

1. Αυτός που τρώει πολύ και δεν προσέχει τη διατροφή του.
2. Η ..... της διατροφής μάς δείχνει τι και πόσο πρέπει να τρώμε κάθε μέρα.
3. Τα ..... περιέχουν αυτά που θα χρειαστούμε, για να φτιάξουμε ένα φαγητό.
4. Η ημερομηνία ..... μάς λέει πότε περίπου χαλάει ένα προϊόν.
5. Ένα μεγάλο μαγαζί που πουλάει πολλά προϊόντα (μια λέξη).
6. Οι φακές ανήκουν στα.....
7. Ο κατάλογος με τα φαγητά και τα ποτά ενός εστιατορίου.
8. Μας εξηγεί βήμα-βήμα πώς φτιάχνουμε το φαγητό.
9. Συνήθως αγοράζουμε ένα ..... μαϊντανό.
10. Ανήκει στα λαχανικά και είναι κόκκινη.

Θρησκευτική παράδοση

Παναγία η Γλυκοφιλούσα,
Ιερά Μονή Φιλοθέου

Προσευχή ενός μικρού κοριτσιού

Χριστουγεννιάτικο δέντρο

Το έθιμο του χριστουγεννιάτικου δέ-ντρου

Να τα πούμε; Να τα πείτε!

Δώρο στον Αϊ-Βασίλη

Ένα γράμμα στον Αϊ-Βασίλη

Ήρθε η Πασχαλιά!

Μια πασχαλινή λαμπάδα για το νονό και τη νονά!

Χαρίζοντας μια πασχαλιάτικη κάρτα

Τα αυγά και τα πασχάλια!

Κυριακή, Λαμπρή, με αυγό κι αρνί!

Προσευχή ενός μικρού κοριτσιού

Παναγιά μου, το μωρό σου
είν’ το πιο όμορφο του κόσμου.
Αγκαλίτσα να το πάρω
λίγο δώσ’ μου.

Δεν το ρίχνω, μη φοβάσαι,
σαν και τι θα σ’ το προσέξω.
Λίγο μόνο να το πιάσω,
να το παίξω.

Θα σ’ το πλύνω, θα σ’ το ντύσω,
στα χρυσά του τα μαλλιά
θα του δέσω μια κορδέλα
θαλασσιά.

Θα του κάνω μια βολτίτσα
στο περβόλι, στη λιακάδα.
Τέτοιο ολόφωτο παιδάκι
δεν ξανάδα.

Γι’ αυτό, δώσ’ μου το λιγάκι
το παιδί σου να το παίξω.
Μη φοβάσαι, Παναγιά μου,
θα προσέξω.

Ρένα Καρθαίου,
Ανθολόγιο για τα παιδιά του Δημοτικού,
Δεύτερο Μέρος, ΟΕΔΒ

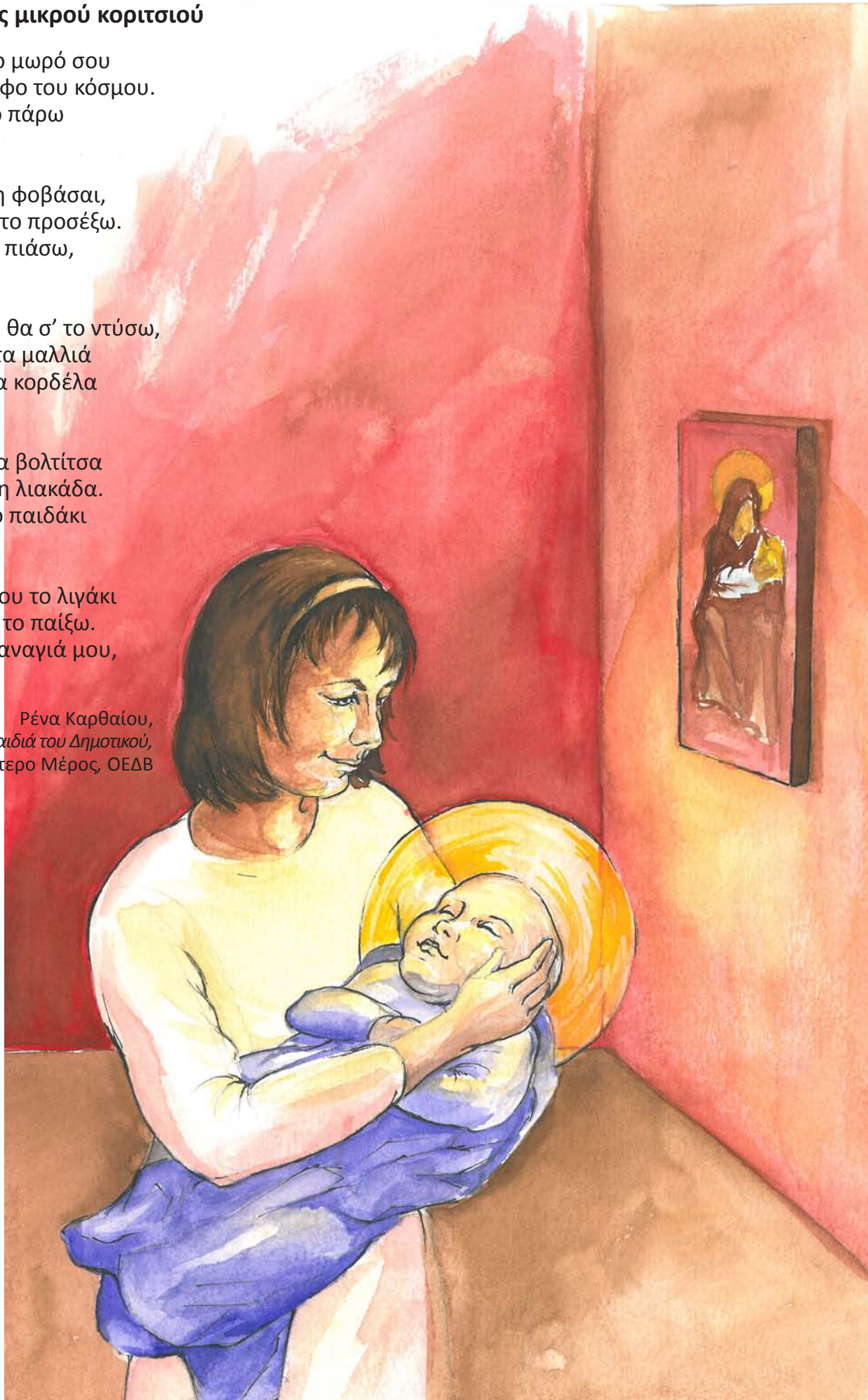

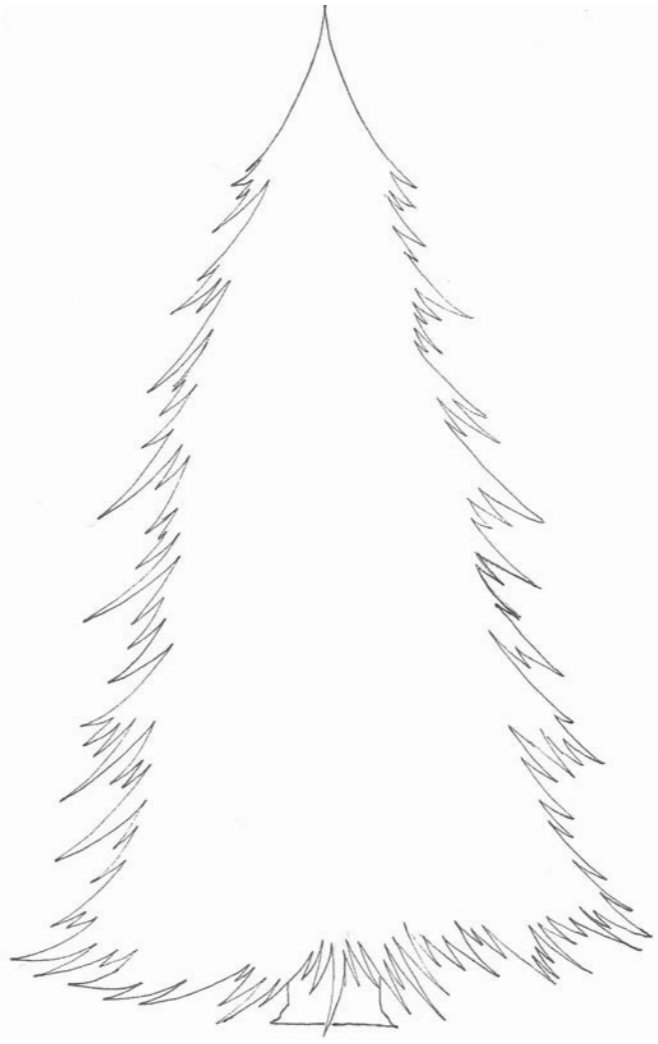

Χριστουγεννιάτικο δέντρο

Καμπανούλες, καμπανούλες,
κρεμαστές μικρές χαρούλες,
και μπαμπάκι αντί για χιόνια
στα μικρά του δέντρου κλώνια.

Μπάλες μπάλες και κεράκια
κι αναμμένα φαναράκια,
και παιχνίδια κι αγγελούδια
κι άλλα χίλια δυο καλούδια.

Κάτω χαμηλά στη βάση
μάγοι και βοσκοί έχουν φτάσει,
και προς της κορφής τα μέρη
φέγγει λαμπερό ένα αστέρι.

Ρένα Καρθαίου,

Ανθολόγιο Λογοτεχνικών Κειμένων Α΄& Β΄ Δημοτικού,

Το δελφίνι, ΟΕΔΒ

Ξεκλειδώνουμε το κείμενο

1. Ποια στολίδια κρέμονται στα κλαδιά του χριστουγεννιάτικου δέντρου; Τι υπάρχει στη βάση του δέντρου και τι στην κορυφή του;
2. Διαβάστε, στίχο-στίχο, το ποίημα και στολίστε ανάλογα το έλατο της εικόνας. Συμπληρώστε το στόλισμα και με δικά σας «χίλια δυο καλούδια»!
3. Μπορείτε κι εσείς να φτιάξετε ένα ποίημα για το χριστουγεννιάτικο δέντρο! Διαβάστε το ποίημα του Ευριπίδη και τις οδηγίες που ακολούθησε, για να το φτιάξει. Καλή επιτυχία!

Χριστουγεννιάτικο δέντρο, ←	**1.** Γράφετε τον τίτλο
λαμπερό και στολισμένο. ←	**2.** Περιγράφετε τον τίτλο
Λούζεις με φως την καρδιά μου. ←	**3.** Γράφετε τι κάνει ο τίτλος
Νιώθω ευτυχία σαν σε αντικρίζω ←	**4.** Γράφετε τι νιώθετε
έλατο των Χριστουγέννων! ←	**5.** Γράφετε αλλιώς τον τίτλο

4. Καθαρογράψετε τα ποιήματά σας σε χρωματιστά χαρτόνια με σχήμα μπάλας ή καμπάνας και στολίστε το χριστουγεννιάτικο δέντρο της τάξης σας!

Το έθιμο του χριστουγεννιάτικου δέντρου

Το χριστουγεννιάτικο δέντρο, το έλατο, στολίστηκε για πρώτη φορά στη Γερμανία και τη Σκανδιναβία στις αρχές του 17ου αιώνα και στη συνέχεια το έθιμο διαδόθηκε σε όλο τον κόσμο. Στις αρχές του 1900 τα χριστουγεννιάτικα δέντρα είχαν κάθε είδους στολίδια, κυρίως φαγώσιμα και κεριά. Όταν έβαζαν αναμμένα κεριά στα έλατα, το έθιμο γινόταν αιτία για πολλά ατυχήματα. Έτσι, μέχρι να εφευρεθούν τα ηλεκτρικά φωτάκια, οι προνοητικοί είχαν κι έναν κουβά νερό κάτω από το δέντρο, για τον κίνδυνο πυρκαγιάς!

Στις μέρες μας, εκτός από λαμπερές μπάλες και ηλεκτρικά φωτάκια, υπάρχουν και πολλές άλλες ιδέες για το στόλισμα του χριστουγεννιάτικου δέντρου. Στη Λιθουανία, για παράδειγμα, βάζουν στο δέντρο μια αράχνη και τον ιστό της! Γιατί ο θρύλος λέει ότι αυτό είχε κάνει μια φτωχή γυναίκα όσο κοιμούνταν τα παιδιά της. Κι όταν αυτά ξύπνησαν, ανήμερα Χριστούγεννα, βρήκαν το δέντρο με τους μεταξένιους ιστούς να λάμπει. Στη Σλοβακία στολίζουν το δέντρο με βαμμένα τσόφλια αυγών και στις ΗΠΑ βάζουν γιρλάντες από ποπ κορν. Αλλού, κρεμούν κέρατα ζώων και καμπανούλες, για να τρομάξουν τα κακά πνεύματα...

ΟΙ ΕΡΕΥΝΗΤΕΣ (εφημ. ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, αρ. φύλλου 100)

Δραστηριότητες

1. Στολίστε το δέντρο της τάξης σας όσο πιο παράξενα μπορείτε. Αφήστε τη φαντασία σας ελεύθερη, ζωγραφίστε και κρεμάστε στα κλαδιά του δέντρου τα πιο πρωτότυπα στολίδια.

2. Ρωτήστε τους συγγενείς σας να σας πουν και άλλα έθιμα των Χριστουγέννων. Φτιάξτε ένα λεύκωμα με χριστουγεννιάτικα έθιμα και παραδόσεις του τόπου σας.

3. Παρατηρήστε τις εικόνες, βρείτε τη σωστή σειρά και διηγηθείτε την ιστορία.

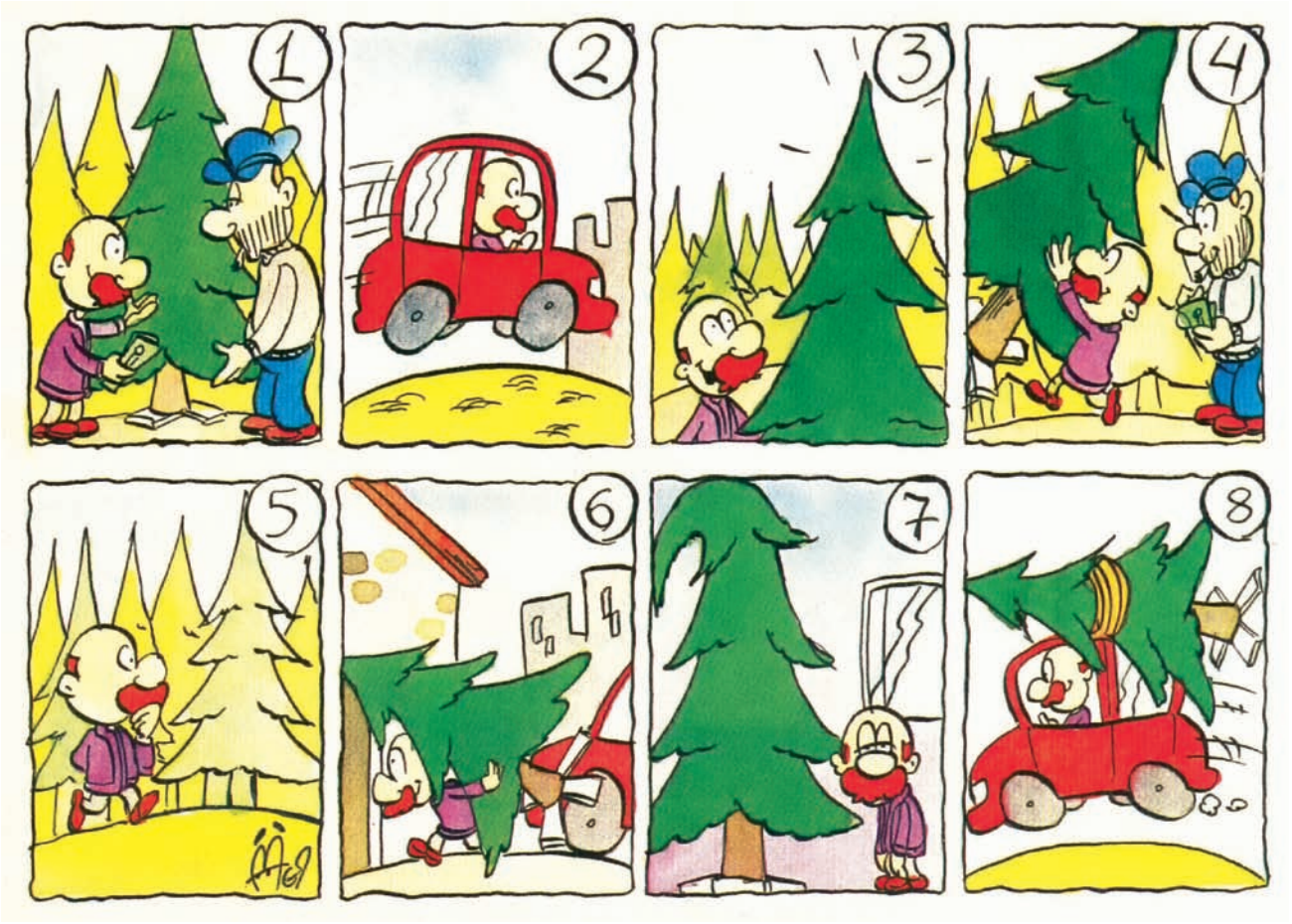

4. Συμπληρώστε το χριστουγεννιάτικο εικονόλεξο και ανακαλύψτε την πόλη που κρύβεται!

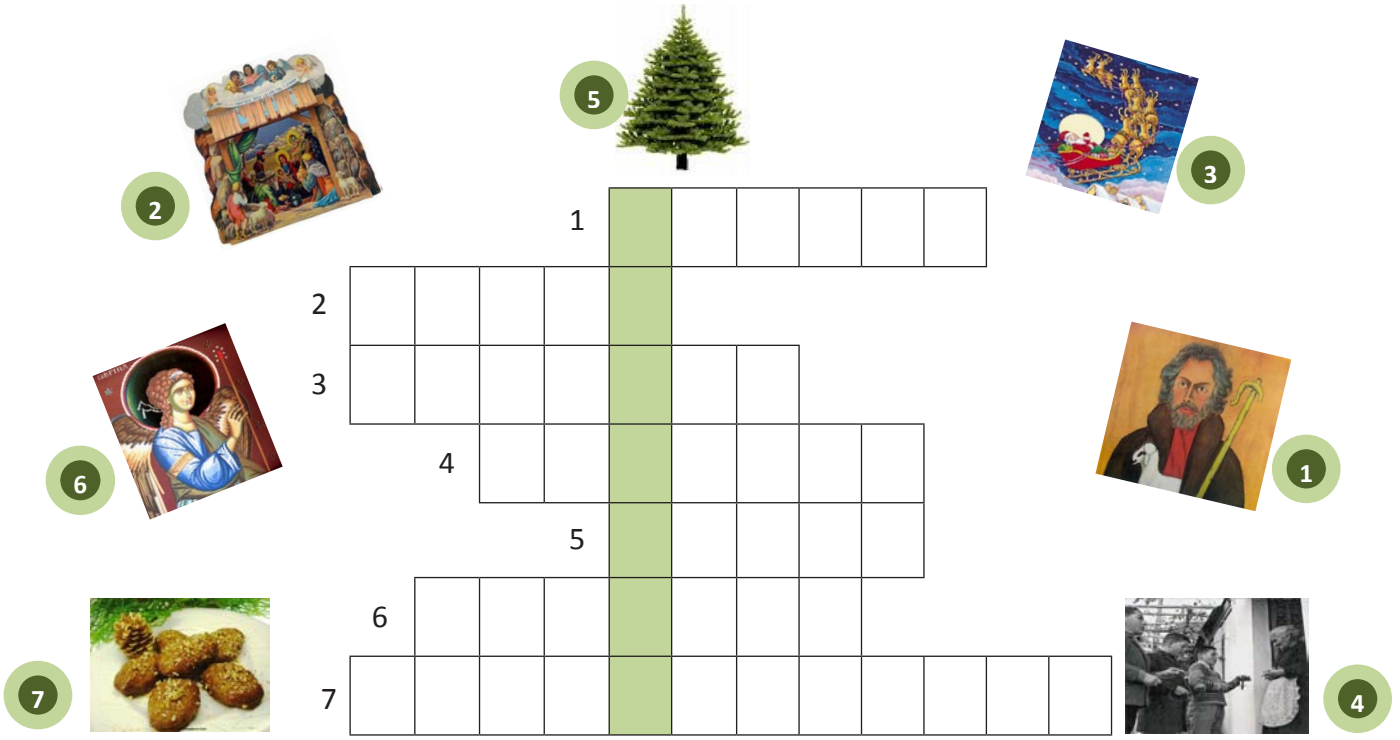

«Να τα πούμε; Να τα πείτε!!»

Ελάτε εδώ γειτόνισσες και σεις γειτονοπούλες μου,
τα σπάργανα να φτιάξουμε και το Χριστό ν' αλλάξουμε.
Τα σπάργανα για το Χριστό, ελάτε όλες σας εδώ
να πάμε να γυρίσουμε, τα μάγια να σκορπίσουμε,
να δούμε και την Παναγιά, όπου μας στέλνει τη χαρά.
Τα σπάργανα για το Χριστό, ελάτε όλες σας εδώ.
Κοιμάται στα τριαντάφυλλα, γεννιέται μες στα λούλουδα
γεννιέται μες στα λούλουδα, κοιμάται στα τριαντάφυλλα.
Τα σπάργανα για το Χριστό, ελάτε όλες σας εδώ
τα σπάργανα να φτιάξουμε και το Χριστό ν' αλλάξουμε.
(Κάλαντα Ηπείρου)

Χριστούγιννα, πρωτούγινα,
τώρα Χριστός γιννιέτι και βαφτίζιτι
στους ουρανούς επάνω.
Όλοι οι Αγγέλοι χαίροντι
κι όλοι δοξολογιούντι
κι τα δαιμόνια σκάζουνε,
σκάζουνε και πλαντάζουν.
Σε τούτ' το σπίτι που 'ρθαμε
μι μάρμαρου στρουμένου
εδώ 'χουν κόρη για παντρειά
κόρη για αρρεβώνα.
(Κάλαντα Μακεδονίας)

Σαράντα μέρες, σαράντα νύχτες
η Παναγιά μας κοιλοπονούσε.
Κοιλοπονούσε, παρακαλούσε
τους Αρχαγγέλους, τους Ιεράρχες.
Σύρτ' Αρχαγγέλοι και Ιεράρχες
να πα να φέρετε μύρα και μόσχο
κι οι Αρχαγγέλοι για μύρα τρέχουν
κι οι Ιεράρχες για μόσχο πάνε.
Ώσπου να πάνε κι ώσπου να έρθουν
η Παναγιά μας ξηληυτυρώθη μέσα
στις δάφνες μεσ' τα λουλούδια
κάνει τον ήλιο και το φεγγάρι.
(Κάλαντα Θράκης)

Χριστούγεννα, πρωτούγεννα
πρώτη γιορτή του χρόνου
για βγάτε, διέτε, μάθετε
που ο Χριστός γεννιέται.
Γεννιέται κι ανατρέφεται
στο μέλι και στο γάλα
το μέλι τρων οι άρχοντες
το γάλα οι αφεντάδες
και το μελισσοβότανο
το λούζοντ' οι κυράδες
(Κάλαντα Πελοποννήσου)

Καλήν ημέραν (εσπέραν) άρχοντες αν είναι ορισμός σας Χριστού τη θεία γέννηση να πω στο αρχοντικό σας Χριστός γεννάται σήμερον εν Βηθλεέμ τη πόλει οι ουρανοί αγάλλονται, χαίρει η κτίση όλη...
(Κάλαντα Αττικής)

Δώρο στον Αϊ-Βασίλη

Παραμονές Πρωτοχρονιάς. Ο Θανασάκης, μέρες τώρα σκεφτόταν το γράμμα που έπρεπε να ετοιμάσει για τον Αϊ-Βασίλη. Το είχε κάνει και πέρυσι αυτό και όταν έφτασε η νύχτα της Πρωτοχρονιάς, ο Αϊ-Βασίλης, την ώρα που εκείνος κοιμόταν, ήρθε κι άφησε πλάι στο κρεβατάκι του το παιχνίδι που είχε ζητήσει: Ένα πανέμορφο αυτοκίνητο, ίδιο με τα αληθινά. Με τιμόνι, με ρόδες, με καθίσματα. Τίποτα δεν του έλειπε.

Φέτος ο Θανασάκης θα ζητήσει από τον Αϊ-Βασίλη ένα καράβι. Του αρέσουν πολύ τα καράβια. Από το καλοκαίρι που ταξίδεψε και πήγε στο νησί με το καράβι, από τότε του μπήκε επιθυμία στην καρδιά του ν' αποκτήσει ένα καράβι δικό του.

- Μαμά, πότε θα γράψουμε το γράμμα στον Αϊ-Βασίλη;

- Καλά που το θυμήθηκες, Θανασάκη, είπε εκείνη χαμογελώντας. Φέρε μολύβι και χαρτί, γιατί καθυστερήσαμε κιόλας. Δε μου είπες όμως, τι δώρο θέλεις να σου φέρει ο Αϊ Βασίλης; Έχεις αποφασίσει;

- Μαμά, λες να έχει καράβια ο Αϊ Βασίλης;

- Βεβαίως και έχει. Απ' όλα έχει για τα καλά παιδιά.

- Μόνο για τα παιδιά; Για τον εαυτό του δεν έχει;

- Μα, τι θέλεις να πεις; Δεν καταλαβαίνω.

- Να, σκέφτομαι ότι αφού είναι πλούσιος ο Αϊ-Βασίλης και δίνει δώρα στα παιδιά θα έχει και για τον εαυτό του ό,τι επιθυμεί. Θα έχει, δηλαδή, δικό του αληθινό καράβι, αληθινό αυτοκίνητο, ίσως και ελικόπτερο.

- Όχι, όχι, κάνεις λάθος Θανασάκη. Ο Αϊ-Βασίλης δεν έχει τίποτε απ' όλα αυτά. Βλέπεις όλα τα λεφτά τα χαλάει για τα παιδιά και ο ίδιος είναι φτωχός. Η μητέρα πήρε το χαρτί κι έγραψε το γράμμα που της υπαγόρευσε ο Θανάσης.

«Σεβαστέ κι αγαπημένε μου Αϊ-Βασίλη. Είμαι ο Θανασάκης. Σε θυμάμαι πάντα με αγάπη. Φέτος θέλω να μου φέρεις ένα καράβι...»

Ο Θανασάκης σταμάτησε. Η μαμά του ρώτησε:

- Ναι; Τι καράβι θέλεις να γράψω;

- Τίποτα, τίποτα. Ένα καράβι. Ντράπηκε να πει το πιο μεγάλο καράβι που μπορούσε να γίνει. Αφού ο Αϊ -Βασίλης δεν ήταν πλούσιος, ήταν ντροπή να ζητάει κανείς πολύ ακριβά δώρα.

- Ωραία, είπε η μητέρα. Έβαλε από κάτω το όνομα του παιδιού κι έκλεισε το φάκελο. Μόλις βγω έξω, πρόσθεσε, θα το ταχυδρομήσω.

Τ' απόγευμα ο Θανασάκης με τη μητέρα του πήγαν στα ξαδελφάκια του, τη Λίνα και τον Πετρή.

- Εμένα μου είπε ο μπαμπάς μου πως φέτος θα μου φέρει ο Αϊ-Βασίλης και κούκλα και κρεβατάκι, για να κοιμάται, και ηλεκτρικό πλυντήριο, είπε επάνω στην κουβέντα η Λίνα.

- Δεν του ζητάς και σαλονάκι και ηλεκτρική κουζίνα και σερβίτσια; Θύμωσε ο Θανάσης.

- Κι εμένα θα μου φέρει τρένο ηλεκτρικό, και CD ROM, καμάρωσε ο Πετρής.

- Σαν πολλά δε ζητάς; Ρωτάς όμως πού θα τα βρει τόσα λεφτά ο καημένος ο Αϊ-Βασίλης; Αν ήταν πλούσιος, θα είχε δικό του ελικόπτερο.

- Άκου το γιο σου, Μαίρη, είπε η μαμά των παιδιών στη μητέρα του Θανασάκη. Έχει ψυχούλα μάλαμα το παιδί.

Πέρασαν οι μέρες. Ήρθε επιτέλους η παραμονή. Η κυρία Μαίρη, απορροφημένη από τις πολλές δουλειές της, δεν πρόσεξε τον Θανασάκη που ήταν σκεφτικός εκείνη τη μέρα. Ούτε κι όταν τον βρήκε κλειδωμένο στο δωμάτιό του, σκέφτηκε να τον ρωτήσει γιατί κλείδωσε. Σαν βράδιασε, τον έλουσε, τον άλλαξε και τον έβαλε στο κρεβάτι του να κοιμηθεί. Μόλις όμως έσβησε το φως και βγήκε από το δωμάτιο, εκείνος πετάχτηκε επάνω, γύρισε την άκρη από το στρώμα του και τράβηξε από κάτω έναν κλειστό φάκελο. Τον τοποθέτησε πάνω στο κομοδίνο του κι ευχαριστημένος ξανάπεσε στο κρεβάτι.

Όταν γύρισε από τη δουλειά ο πατέρας του, φορτωμένος με πακέτα, είπε στη γυναίκα του:

- Κοίταξε, Μαίρη. Λες ν' αρέσει το καράβι που έστειλε ο Αϊ-Βασίλης στον γιο μας;

- Είναι τρέλα, είπε εκείνη. Θα ενθουσιαστεί. Πάω να το βάλω στο κομοδίνο του να το δει μόλις ξυπνήσει.

Μπαίνοντας στο δωμάτιο του παιδιού είδε τον κλεισμένο φάκελο. Με περιέργεια τον πήρε στα χέρια της και διάβασε: «Για τον Αϊ-Βασίλη...»

- Τι να του γράφει πάλι; αναρωτήθηκε και πηγαίνοντας στο σαλόνι έσκισε το φάκελο. Σκεφτείτε την έκπληξή της όταν έβγαλε από μέσα χίλιες εβδομήντα δραχμές, σε κατοστάρικα, πενηντάρικα, εικοσάρικα και δεκάρικα κι ένα χαρτάκι που έλεγε: «Είναι από τον κουμπαρά μου για ν' αγοράσεις ένα δικό σου ελικόπτερο». Γύρισε πίσω στο δωμάτιο του παιδιού, έσκυψε και το φίλησε στο μέτωπο. Ύστερα συγκινημένη μάζεψε από κάτω τα σπασμένα κομμάτια του πήλινου κουμπαρά, που ο Θανασάκης τον έσπασε για να κάνει δώρο στον Αϊ-Βασίλη.

Μαρία Γουμενοπούλου,
Να τα πούμε; Να τα πείτε, εκδ. Ψυχογιός

Ξεκλειδώνουμε το κείμενο

1. Ποια είναι τα πρόσωπα της ιστορίας και ποιο είναι το κεντρικό πρόσωπο;
2. Τι σας έκανε εντύπωση στην ιστορία που διαβάσατε; Γιατί;
3. Για ποιον λόγο ο Θανασάκης δεν ζήτησε από τον Αϊ-Βασίλη να του φέρει πολλά δώρα, όπως ζήτησαν τα ξαδέλφια του, αλλά μόνο ένα καράβι;
4. Διαβάστε τις φράσεις ή τις προτάσεις που σας συγκίνησαν περισσότερο.
5. Πώς καταλαβαίνετε τη φράση: «Έχει ψυχούλα μάλαμα το παιδί»; Πώς φαίνεται αυτό στην ιστορία που διαβάσατε;
6. Ποιον άλλον τίτλο θα δίνατε στην ιστορία;

Δραστηριότητες

1. Τι να έγινε μετά; Συνεχίστε και δώστε το δικό σας τέλος στην ιστορία.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. Μοιράστε τους ρόλους (αφηγήτρια, Θανασάκης, μητέρα, πατέρας, Λίνα, Πετρής, μητέρα των παιδιών) και δραματοποιήστε την ιστορία στην τάξη.

Ένα γράμμα στον Αϊ-Βασίλη

Άγιε μου Βασίλη όλο το χρόνο
ήμουνα καλό παιδί.
Για δωράκι θέλω μόνο
η ευχούλα μου να βγει.

Σε όλο τον κόσμο περπατάνε
άνθρωποι που δεν έχουν να φάνε,
παιδιά που πεινάνε
και όλοι τους διψάνε…

Φέτος λέω να μη μοιράσεις
δώρα σε όλα τα παιδιά.
Με τα λεφτά να αγοράσεις
σπόρους για καλή σοδειά.

Να τους πας σε φτωχές χώρες
να τους βάλουν μες στη γη.
Να τους ρίξεις δυνατές μπόρες
να φυτρώσουν οι καρποί.

Να τα φαν μικροί μεγάλοι
να γεμίσει η κοιλιά τους.
Να ’χουνε χαρά μεγάλη
να φουσκώσει η καρδιά τους.

Φτιάξ’ τους σπίτια και σχολεία,
βάλ’ τους και πολλά βιβλία.
Χτίσε υδραγωγεία
και πολλά νοσοκομεία.

Στείλε και γιατρούς
να ρίξουνε τους πυρετούς.
Και εμβόλια πολλά
για να ’ναι τα παιδιά καλά.

Δωσ’ τους και μολύβια
ξύστρες, σβήστρες και παιχνίδια.
Δασκάλους να τους μάθουν
να διαβάζουν και να γράφουν.

Αν μετά απ’ όλα αυτά
σου μείνουν μερικά λεφτά,
παρ’ τους ρουχαλάκια,
τσάντες και σακάκια.

Δεν κρατιέμαι, είμαι παιδί.
Θα ζητήσω κάτι ακόμα.
Φέρε μου ένα κουτί
με μια μεγάλη γόμα.

Για να σβήσω απ’ τις καρδιές
τις μεγάλες στεναχώριες.
Όλοι χαρούμενοι να ’ναι
άλλο πια να μην πεινάνε!

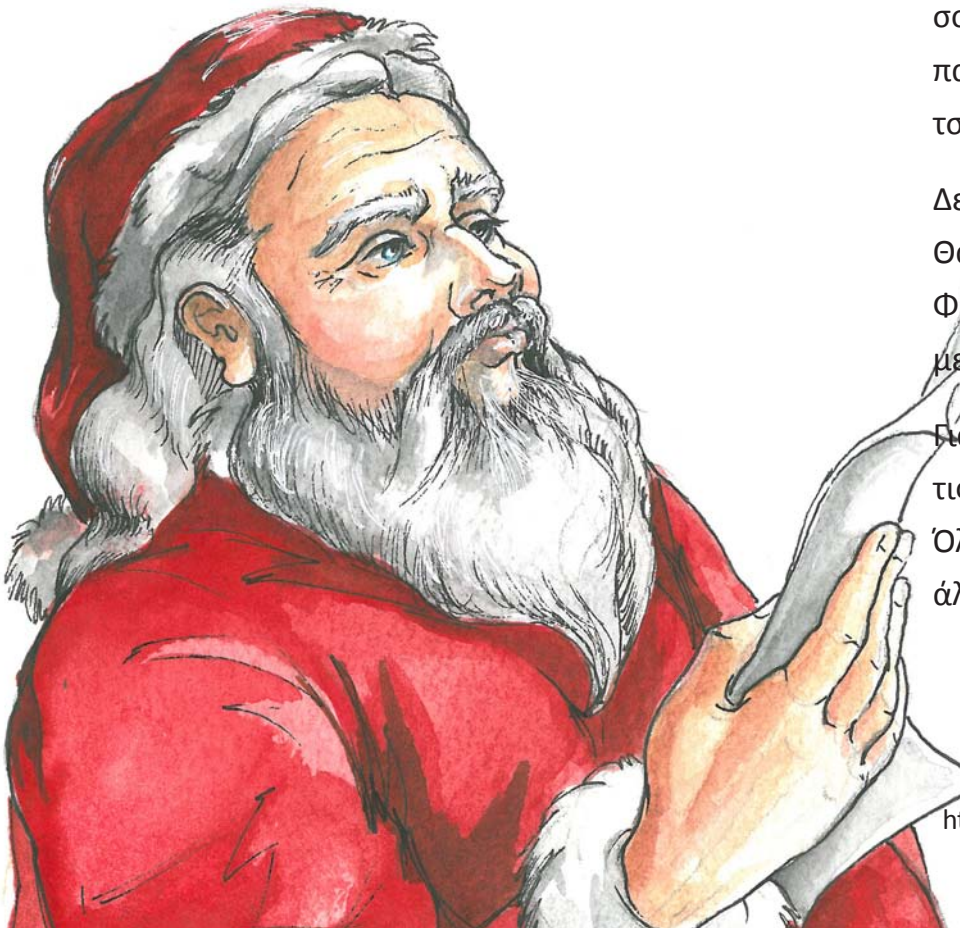

Γράμμα στον Άγιο Βασίλη μαθητών του Δημοτικού Σχολείου Παναγίας Θάσου.

http://www.unicef.gr/schools/2009/s86.php

Δραστηριότητες

1. Πώς νιώσατε, διαβάζοντας το γράμμα; Γιατί;
   συγκίνηση ☐ χαρά ☐ στενοχώρια ☐ λύπη ☐ θυμό ☐
2. Σε τι νομίζετε ότι διαφέρει αυτό το γράμμα από άλλα γράμματα παιδιών που ταχυδρομούνται κάθε χρόνο στον Αϊ-Βασίλη;
3. Υπάρχουν άνθρωποι και παιδιά στη γη μας που πεινάνε, που διψάνε, που δεν έχουν σπίτι, σχολείο και νοσοκομεία; Για να μάθετε, διαβάστε και συζητήστε στην τάξη σας την ιστορία της Unicef με λόγια και εικόνες.

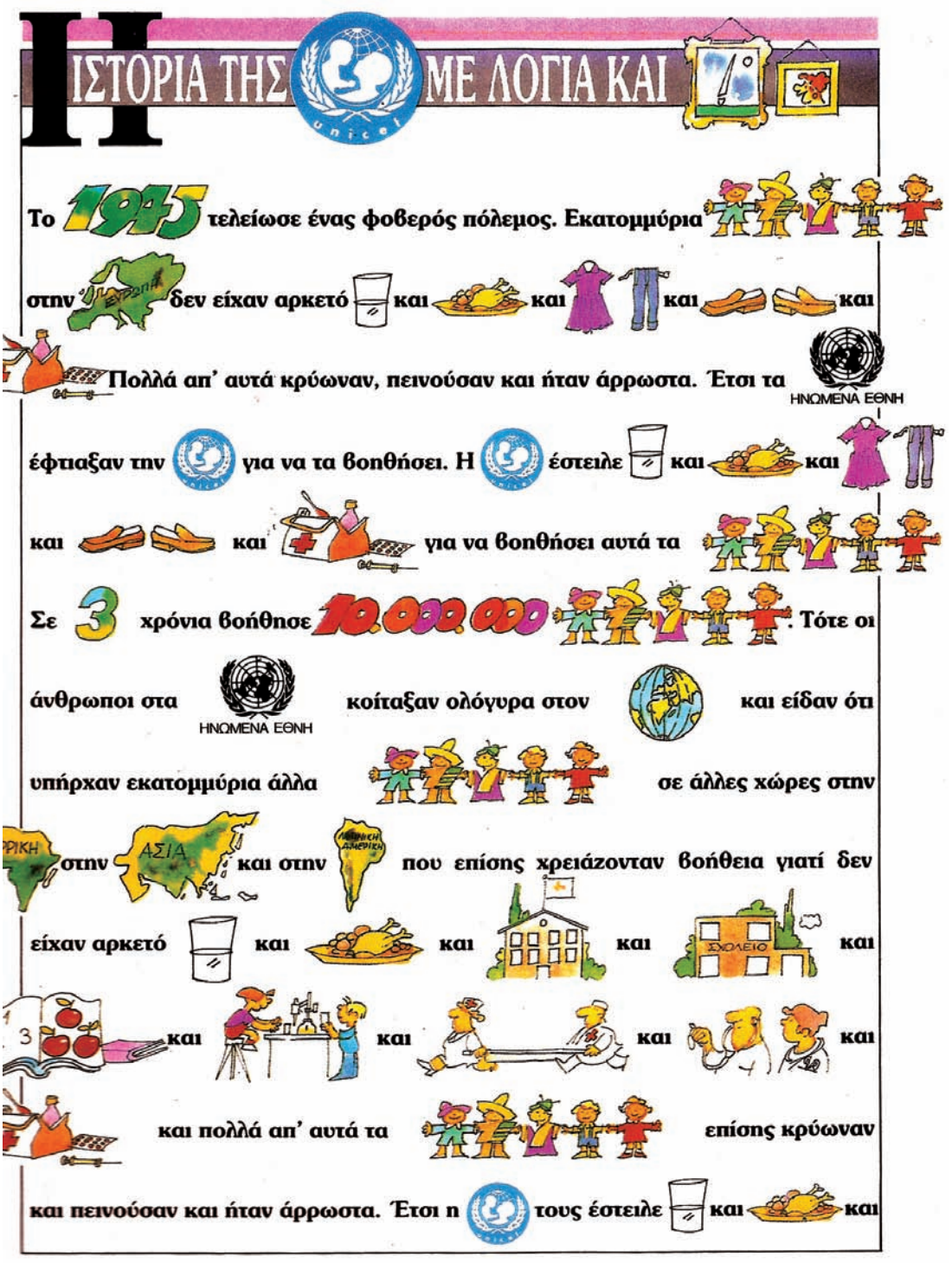

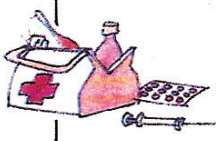
και

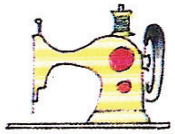

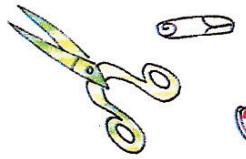

με
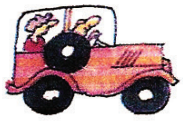
ή με
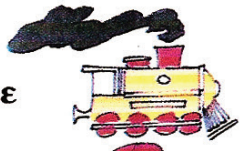
ή με

ή με
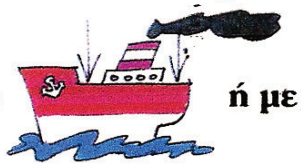
ή με
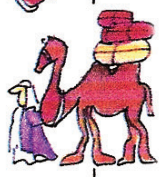
ή με
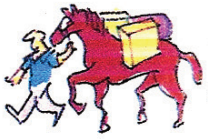
ή

. Η

βοηθάει να μαθαίνουν εκατομμύρια

πώς να

και να
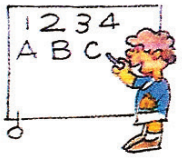

και πώς να καλλιεργούν

στέλνοντάς τους

. Επίσης τα βοηθάει να μάθουν πώς να πιάνουν
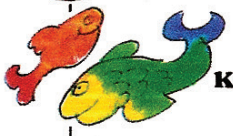
και πώς να μεγαλώνουν
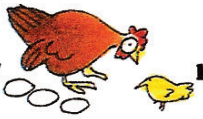
και πώς να προμηθεύονται καθαρό

έτσι ώστε να μπορούν να είναι υγιή και ευτυχισμένα. Η

έχει βοηθήσει πολλά

σε περισσότερες από 145 χώρες. Αυτό μπορεί να το κάνει,

γιατί πολλοί άνθρωποι που αγαπούν τα παιδιά στέλνουν
και αγοράζουν ευχετήριες
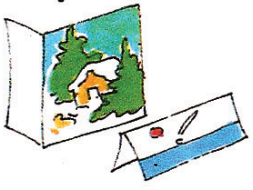
και

. Η

λέει
ΕΥΧΑΡΙΣΤΩ σε όλους τους ανθρώπους που βοηθούν
ώστε να ΦΤΙΑΞΟΥΜΕ ένα ευτυχισμένο μέλλον για όλου του

τα

4. Γράψτε κι εσείς ένα γράμμα στον Αϊ-Βασίλη και ταχυδρομήστε το! Το γράμμα του Φάνη θα σας βοηθήσει!

Θεοφάνης Ντάγιος
Αγνώστου Στρατιώτου 14
55132 Θεσσαλονίκη

Δευτέρα 26 Δεκεμβρίου 2011

Σεβαστέ κι αγαπημένε μου Αϊ-Βασίλη!

Εύχομαι το γράμμα μου να σε βρει καλά, γιατί ξέρω ότι αυτές τις μέρες κουράζεσαι πολύ κι εσύ και οι βοηθοί σου που φτιάχνουνε τα δώρα.

Λοιπόν, Αϊ-Βασίλη μου, το καλύτερο δώρο για εμάς τα παιδιά είναι η ειρήνη! Κατά βάθος, όμως, όλα θέλουμε κι ένα δωράκι... Ό,τι κι αν είναι! Εγώ, λοιπόν, φέτος, Αϊ-Βασίλη, θα ήθελα, σε παρακαλώ, να μου φέρεις ένα βιβλίο με παιδικά ποιήματα, γιατί μου αρέσουνε πολύ. Το ξέρεις ότι γράφω ποιήματα και τα ζωγραφίζω; Αλλά και να μη μου φέρεις τίποτα δεν πειράζει, αρκεί να μην ξεχάσεις το δώρο του Ορέστη του καλύτερου φίλου μου που είναι πολύ φτωχός.

Σε χαιρετώ
Με αγάπη
Θεοφάνης Ντάγιος

ΑΠΟΣΤΟΛΕΑΣ

Το όνομα και η διεύθυνση του αποστολέα, δηλαδή αυτού που στέλνει το γράμμα.

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ

Η ημερομηνία που εσείς γράφετε το γράμμα.

ΠΡΟΣΦΩΝΗΣΗ

Ο τρόπος που χαιρετάτε τον παραλήπτη, δηλαδή αυτόν στον οποίο στέλνετε το γράμμα σας.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ

Για ποιο λόγο γράφετε το γράμμα. Σε ένα γράμμα μπορείτε να γράψετε τα νέα σας, να δώσετε πληροφορίες, να ζητήσετε κάτι, να δώσετε εξηγήσεις, να ευχαριστήσετε κάποιον ή να κάνετε παράπονα.

ΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΣ

Ένας αποχαιρετισμός, τελειώνοντας το γράμμα.

ΥΠΟΓΡΑΦΗ

Το ονοματεπώνυμό σας.

5. Μπορείτε να επισκεφτείτε με τον δάσκαλο ή τη δασκάλα σας την ιστοσελίδα της unicef (www.unicef.gr) και να ενημερωθείτε πώς μπορείτε να βοηθήσετε τα παιδιά του κόσμου!

6. Γράψτε τις ευχές σας για τον νέο χρόνο και για έναν καλύτερο κόσμο σε κάρτες, για να τις χαρίσετε ή να τις ταχυδρομήσετε σε συγγενείς και φίλους/ες.

Θα ήθελα .....

.....

.....

Μακάρι .....

.....

.....

Εύχομαι .....

.....

.....

Ήρθε η Πασχαλιά!

- Ήρθε η πασχαλιά!
  λένε τα πουλιά
  πάνω στα κλαδάκια.

- Ήρθε η πασχαλιά
  λεν όλο χαρά
  και τα λουλουδάκια.

- Ήρθε η πασχαλιά!
  λέει, καθώς κυλά
  και το ποταμάκι.

- Ήρθε η πασχαλιά!
  και τσουγκρίζει αυγά
  το μικρό παιδάκι.

Χάρης Σακελλαρίου, *Παιδική ποίηση,* Εκδ. Καψάσκης

Matthias Grünewald - *Η Ανάσταση του Ιησού*

Μια πασχαλινή λαμπάδα για τον νονό και τη νονά!

Πάσχα χωρίς λαμπάδες δε γίνεται! Σίγουρα περιμένετε με λαχτάρα, όπως όλα τα παιδιά, την πασχαλινή λαμπάδα σας από τον νονό ή τη νονά. Μπορείτε, όμως, να τους κάνετε έκπληξη, προσφέροντας κι εσείς μια υπέροχη λαμπάδα φτιαγμένη από τα χεράκια σας!

Λαμπάδα με ξερά λουλούδια

Θα χρειαστούμε

- *Ένα μελισσοκέρι*
- *Ξερά λουλούδια ή καρπούς (τριαντάφυλλα, μακρόστενα ξύλα κανέλας, φέτες από ξερό πορτοκάλι, φρέσκα ή ξερά φύλλα από δάφνη και ευκάλυπτο που δεν χαλάνε όταν ξεραθούν)*
- *Χορτόσχοινο για να στερεώσουμε τα υλικά πάνω στο κερί ή μια υφασμάτινη χρωματιστή κορδέλα.*
- *Χρωματιστό τούλι*
- *Κόλλα*

1. Πηγαίνουμε σ' ένα μαγαζί που πουλάει αποξηραμένα λουλούδια, καρπούς και βότανα και διαλέγουμε αυτά που μας αρέσουν για να διακοσμήσουμε τη λαμπάδα μας.

2. Κόβουμε ένα τετράγωνο κομμάτι χρωματιστό τούλι (φροντίστε το χρώμα να ταιριάζει με τα ξερά λουλούδια), δέκα πόντους πιο κοντό από το κερί, και το δένουμε γύρω απ' αυτό φροντίζοντας να κάνει σούρες και να είναι φουντωτό.

3. Το στερεώνουμε με λίγο σπάγκο.

4. Πάνω στο τούλι τοποθετούμε τα ξύλα της κανέλας και από πάνω τα λουλούδια που διαλέξαμε. Το στερεώνουμε φτιάχνοντας έναν ωραίο φιόγκο με το χορτόσχοινο ή την κορδέλα.

5. Η λαμπάδα μας είναι έτοιμη.

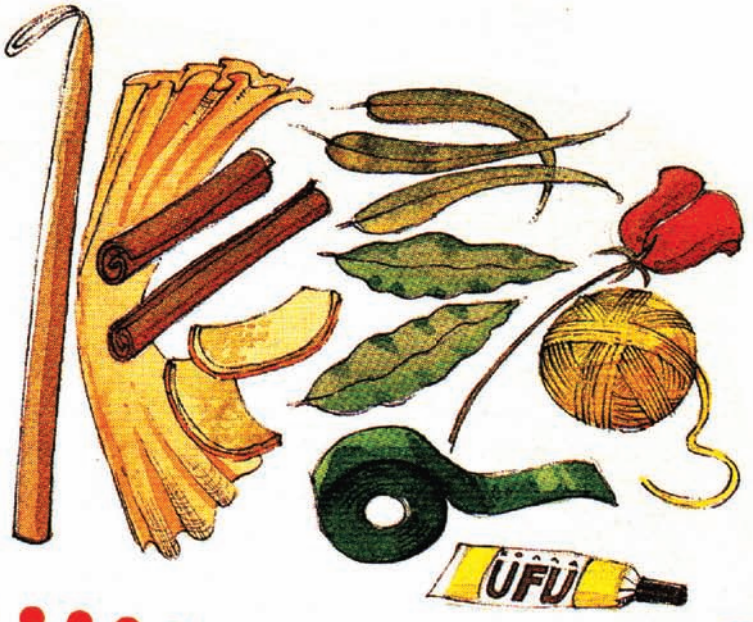

ΟΙ ΕΡΕΥΝΗΤΕΣ (εφημ. ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, 1 Απριλίου 2001)

Δραστηριότητες

1. Ποια **υλικά** θα χρειαστείτε, για να φτιάξετε τη λαμπάδα σας;

ΥΛΙΚΑ
.....
.....
.....
.....
.....

2. Διαβάστε προσεκτικά τις **οδηγίες κατασκευής** στο κείμενο. Αντικαταστήστε τους αριθμούς με λέξεις και φράσεις που δείχνουν τη σειρά που πρέπει να ακολουθήσετε για την κατασκευή της λαμπάδας.

ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ
Πρώτα πηγαίνουμε .....
.....
.....
.....
..... κόβουμε .....
.....
.....
..... το στερεώνουμε .....
..... πάνω στο τούλι τοποθετούμε .....
.....
.....
.....

3. Πώς θα λέγατε ή θα γράφατε τις οδηγίες σε έναν φίλο ή φίλη σας που θα ήθελε να κατασκευάσει την πασχαλιάτικη λαμπάδα;

Στις οδηγίες κατασκευής γράφετε πρώτα τα **υλικά** και μετά τις **οδηγίες**. Για να δείξετε τη σειρά των οδηγιών, χρησιμοποιείτε αριθμούς ή χρονικούς συνδέσμους (**πρώτα, μετά, έπειτα, ύστερα, κατόπιν**) και φράσεις, όπως: **στη συνέχεια, στο τέλος**. Όταν λέτε ή γράφετε οδηγίες, μπορείτε να χρησιμοποιείτε το **πρώτο ή το δεύτερο πρόσωπο του πληθυντικού αριθμού**, αλλά και το **τρίτο πρόσωπο του ενικού αριθμού**, όταν απευθύνεστε σε έναν φίλο ή φίλη σας.

Χαρίζοντας μια πασχαλιάτικη κάρτα

Μπορείτε να φτιάξετε τις δικές σας πασχαλιάτικες κάρτες και να τις χαρίσετε στον νονό, στη νονά ή στους γονείς, στους συγγενείς, στους φίλους και στις φίλες σας, ακολουθώντας τις οδηγίες κατασκευής της Πολυξένης!

Δ. Θεοτοκόπουλος, *Σταύρωση*

Ι. Μόσχος, *Σταύρωση*

Α. Παβίας, *Σταύρωση*

Η Πολυξένη, αφού διάβασε σε ένα παιδικό περιοδικό τον τρόπο κατασκευής μιας πασχαλιάτικης κάρτας, έγραψε σε ένα χαρτί πρώτα τα υλικά και μετά τις οδηγίες κατασκευής, αλλά από τη βιασύνη της δεν τις έγραψε στη σωστή σειρά. Αριθμήστε τις οδηγίες της Πολυξένης, για να κατασκευάσετε την πασχαλιάτικη κάρτα!

Υλικά

- Κόκκινο χαρτόνι κανσόν
- Μια έγχρωμη φωτοτυπία με την εικόνα της Σταύρωσης
- Κόλλα
- Μαύρο μαρκαδόρο

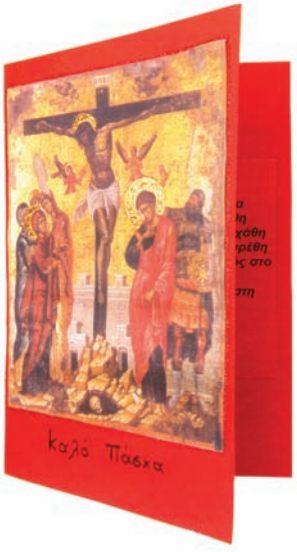

Κατασκευή

☐ Κόβετε και κολλάτε τη φωτοτυπία στο μπροστινό μέρος της κάρτας.

☐ Σχεδιάζετε στο κόκκινο χαρτόνι ένα τετράγωνο, το κόβετε και το τσακίζετε στη μέση.

☐ Κάτω από τη φωτοτυπία, γράφετε με το μαρκαδόρο την ευχή "Καλό Πάσχα" ή όποια άλλη πασχαλινή ευχή θέλετε!

☐ Γράφετε ευχές ή ένα ποίημα στο μέσα (εσωτερικό) μέρος της κάρτας:

Μεγάλη Δευτέρα, μεγάλη μέρα.

Μεγάλη Τρίτη, ο Χριστός εκρίθη (= δικάστηκε)

Μεγάλη Τετάρτη, ο Χριστός εχάθη.

Μεγάλη Πέμπτη, ο Χριστός ευρέθη.

Μεγάλη Παρασκευή, ο Χριστός στο καρφί.

Μεγάλο Σάββατο, ο Χριστός στην ταφή.

Κυριακή, αυγό και αρνί.

Τα αυγά και τα πασχάλια!

Παλιά, οι νοικοκυρές μάζευαν τα αυγά που έκαναν οι κότες κατά τη διάρκεια της Σαρακοστής και, όταν πλησίαζε το Πάσχα, τη Μεγάλη Πέμπτη που σταυρώθηκε ο Χριστός, τα έβαφαν κόκκινα, όπως και το αίμα του Χριστού που χύθηκε την ημέρα αυτή. Σήμερα, στις πόλεις βάφουμε ακόμη αυγά, μόνο που … τ' αγοράζουμε από το σούπερ μάρκετ. Ενώ στα χωριά είναι, όπως παλιά. Το βάψιμο των αυγών το κάνουν συνήθως οι μεγάλοι, αλλά κι εσείς μπορείτε να τους βοηθήσετε. Μπορείτε να φτιάξετε τους αυγουλένιους! Ακολουθήστε τις οδηγίες και … καλή επιτυχία!

αβγουλένιοι

Υλικά:

• αβγά • χρωματιστό μάλλινο νήμα • τέμπερες και πινέλο • αβγοθήκη • ένα μεταλλικό καπάκι από αναψυκτικό • λίγη πλαστελίνη • κόλλα

1. Μ' ένα κουταλάκι σπάμε ένα αβγό στην κορυφή και το αδειάζουμε. Αν το έχουμε βράσει προηγουμένως, μπορούμε και να το φάμε!
2. Βάζουμε μέσα στο αβγό λίγη πλαστελίνη για να στέκεται όρθιο.
3. Εάν θέλουμε το πρόσωπο να μην είναι λευκό, το βάφουμε και περιμένουμε να στεγνώσει.
4. Κόβουμε μικρά κομματάκια μάλλινο νήμα και τα κολλάμε πάνω στο άνοιγμα, έτσι που να μη φαίνεται.
5. Από πάνω κολλάμε για καπέλλο το καπάκι του αναψυκτικού. Μπορούμε ακόμη να του βάλουμε ένα ξερό ή υφασμάτινο λουλούδι για ομορφιά.
6. Χρωματίζουμε τα μάτια, το στόμα, τη μύτη και ο αβγουλένιος μας είναι έτοιμος!

ΟΙ ΕΡΕΥΝΗΤΕΣ (εφημ. ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, 8 Απριλίου 2001)

Κυριακή, Λαμπρή, με αυγό και αρνί!

Παρατηρήστε τις εικόνες, βρείτε τη σωστή σειρά και αφηγηθείτε γραπτά την περιπέτεια του Αζόρ! Δώστε έναν τίτλο στην ιστορία σας!

ΟΙ ΕΡΕΥΝΗΤΕΣ (εφημ. ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, 8 Απριλίου 2001)

……..

……

……

……

……

……

……

……

……

……

Να θυμάστε! Όταν αφηγείστε μια ιστορία, για να δείξετε τη χρονική σειρά αυτών που συνέβησαν, χρησιμοποιείτε συνδέσμους και φράσεις (**κάποτε, μια φορά κι έναν καιρό, μια μέρα, μόλις, καθώς, όταν, μετά, έπειτα, στη συνέχεια, κατόπιν, στο τέλος…**).

Χρησιμοποιήστε συνδέσμους και φράσεις που ταιριάζουν στην ιστορία σας.